

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anul III Nr. 121

Sâmbătă 8 decembrie 1973

12 pagini și suplimentul

„Științe sociale” — 1 leu

Dezbateri asupra programelor și manualelor pentru clasele I — IV

Incepem, cu acest număr de revistă, dezbaterile asupra programelor și manualelor pentru clasele I—IV, publicând primele scrisori primite la redacție, semnalând caracterul lor concis și constructiv, precizia formulării propunerilor și aria largă a aspectelor abordate.

În pagina a 5-a, publicăm scrisorile altor participanți la dezbateri.

PROPUNERI

- Textele din abecedar pot fi mai lungi pentru a nu fi învățate pe de rost, iar prezentarea unei litere să se facă cu caractere diferite și de mărimi diferite pentru a fi recunoscută și în alte texte. Scrierea literelor de mină în abecedar și paralel în caiete speciale să se facă la fiecare lecție pe diferite spații: spațiu pentru caiet tip I, apoi liniatură tip II și un colțisor rezervat scrierii fără liniatură. Aranjarea în pagină să evite monotonia și felul în care se aranjează textul tipărit să justifice necesitatea despărțirii în silabe.

- Este necesar să se realizeze materiale ajutoare pentru orele de activități libere și activități de completare.

- Se impune în viitor programarea unor activități de testare în prima fază și de exersare în faza a doua de cunoaștere și fixare a capacității de observare, generalizare, abstractizare, asociere, diferențiere etc., procese psihice deosebite de solicitare în activitățile elevilor.

- Găsesc bună orientarea manualelor de citire în conținut: lecturi pentru clasa a II-a ce favorizează formarea noțiunilor morale, lecturi cu conținut istoric la clasele a III-a. Foarte interesante sînt lecțiile de la clasa a IV-a ce abordează domeniul de știință și artă prin prezentarea unor personalități de frunte ca Em. Racoviță, C. Porumbescu etc.

- În manualele de citire să existe un echilibru între ideea exprimată și mărimea lecției (am întâlnit la clasa a IV-a lecții foarte lungi, ce spun foarte puțin) și un control riguros asupra vocabularului ce urmează să fie însușit în legătură cu o anumită temă din programă.

- Propun, de asemenea, să fie transferate la sfîrșitul manualului cuvintele necunoscute, în vederea eliminării, la clasele mici, a termenilor de restrînsă circulație. În privința conținutului lecțiilor, propun ca acesta să fie conceput ca un punct de plecare în abordarea unor discuții din domeniul cit mai diferite (exemplu la clasa a II-a: „Un șantier nou”); conținutul să fie prezentat într-o formă cit mai variată (o lecție putînd începe și cu o sarcină: „Citiți textul și observați...”).

- Ar fi necesar ca programele să aloce un număr mai mare activităților de muncă independentă, sub forma unor sarcini scurte, precise, gradate care să completeze lecțiile de citire. Se pot lucra — cu sarcini orale și scrise — între cinci-zece teme care vor cere cele mai diverse operații: de la înțelegerea conținutului, activizarea vocabularului, la exprimarea propriei gândiri, a propriei opinii.

- Textele de citire la clasa a IV-a pot fi însoțite de noțiuni accesibile de teorie literară, folosindu-se pentru aceasta texte de autori consacrați.

- La gramatică, consider oportună folosirea încă de la prima lecție de comunicare a numirilor de „verb” și „adjectiv”, deoarece ele sînt mai ușor înțelese.

- Programele să aibă în vedere că o oră de verificare scrisă poate fi urmată și de o oră de analiză și corectare a greselilor tipice și individuale.

- Ultimul capitol al manualelor de

gramatică să cuprindă extrase de cuvinte din Indreptarul ortografic.

- Manualele de aritmetică pentru clasele mici sînt mai mult un ghid al învățătorului în partea de explicare a materialului nou. Avînd în vedere această realitate, consider că ar fi bine să fie reduse, ca volum, cu explicații sumare, dar cu ilustrații semnificative. Un capitol nou poate fi precedat de o ilustrație sugestivă sau de un joc care să solicite preponderent procesul de gândire: asociație pentru adunare, comparații pentru scădere etc.

- Consider necesar (și chiar urgent) reducerea etapelor intermediare „orale” în care, de fapt, se scrie foarte mult (exemplu, cazurile de împărțire la clasa a III-a). Timpul astfel economisit să fie folosit în consolidări prin exerciții și probleme. Fiecare capitol să cuprindă un număr suficient de probleme suplimentare (culegerile de probleme fiind greu de găsit).

- Consider exagerat modul în care s-a înțeles algoritimizarea în predarea înmulțirii și împărțirii în manualul de aritmetică pentru clasa a doua.

- Probele pentru verificarea operațiilor să se predea ca o anexă indispensabilă, din prima oră de comunicare și nu la sfîrșitul capitolului, dînd astfel posibilitate de autocontrol. Să nu se insiste cu proba adunării prin scădere și a înmulțirii prin împărțire, intrucît, din experiență, știm că cei ce nu reușesc o adunare sau o înmulțire, cu greu vor proba corect prin scădere și împărțire.

- Problema trecerii „fără crize” de la clasa a IV-a la a V-a nu a fost rezolvată. Un aspect, chiar din primele lecții, elevii clasei a V-a au la geografie noțiuni dificile a căror înțelegere implică o pregătire prealabilă. Exemplu: scara de proporție — înțelegerea noțiunii și aplicarea ei prin desenarea unei hărți sau plan, la o scară dată. Elevii întîmpină mari greutăți. Am convingerea că se merge mai departe fără ca elevii să-și fi însușit tehnica de realizare a unei hărți în aceste condiții.

Inv. GABRIELA VOICU
Școala generală nr. 53 din București

LA ZI

În perioada 17 —22 decembrie 1973, va avea loc o presesiune de transferări în municipii și orașe. Cererile se depun la inspectoratele școlare, în perioada 12—17 decembrie a.c.. (Informarea de la Ministerul Educației și Învățămîntului, în pagina a 2-a).

Vineri 21 decembrie 1973 (după ultima oră de curs) începe vacanța de iarnă pentru elevii din școlile generale, din liceele de cultură generală și de specialitate și din școlile profesionale.

Primul clopoțel după vacanță, în dimineața zilei de joi, 10 ianuarie 1974. (Citiți în numărul viitor al revistei despre acțiunile ce se vor organiza pentru elevi în perioada vacanței și despre sărbătorirea pomului de iarnă).

Preludiu la vacanța de iarnă

LA SFÎRȘITUL PRIMULUI TRIMESTRU

Un simplu gest

Gestul cu care, oficial, se încheie un trimestru. Gestul acela, plin de imensă responsabilitate, cu care profesorul, deschizînd filele catalogului, „încheie situația” inserînd în rubrica din catalog a fiecărui dintre elevii săi, la disciplina sa, nota finală. Pare o simplă operație de calcul. O simplă operație de matematică și de statistică. Și totuși... În fața a 30—40 de perechi de ochi, și tot atîtea conștiințe, tot atîtea individualități și viitori adulți — prin acea atît de elementară mișcare a stiloului pe fila de catalog, profesorul oficială, dă verdicte, influențează destine, potențează valori umane. Primul trimestru al anului școlar se suprapune cu ultimul trimestru cronologic. Pe plan general social, acest ultim trimestru s-a încheiat — așa cum o confirmă ultimele documente de partid — cu rezultate pozitive de mare valoare care dau ga-

ranția realizării programelor de mare perspectivă ale dezvoltării patriei noastre.

Pe planul educației și instrucției, primul trimestru din acest an școlar constituie o primă etapă în aplicarea hotărîrilor partidului privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului, hotărîri care cuprind prevederi de mare însemnătate pentru modernizarea didacticii, generalizarea învățămîntului, promovabilitatea, lichidarea repetenției etc., hotărîri care vor da, în general, o nouă dimensiune acțiunii de formare a oamenilor societății viitoare.

Și astfel, simplul gest, cu care se încheie situația elevilor la sfîrșitul primului trimestru, cuprinde toată această încărcătură de responsabilitate.

B. OCTAVIAN

De ce?

O întrebare, una dintre cele mai simple întrebări, cu care începe lungul, sinuosul și complexul proces al cunoașterii. O pune atunci cînd deschide ochii asupra lumii, copilul curios să înțeleagă de ce e zi sau noapte, de ce plouă sau ninge (un copil m-a întrebat, într-o zi, de ce

este miercuri), de ce se spune așa și nu așa. Și-o pune, cu aceeași nestăvilită dorință de a înțelege, omul ajuns la deplină maturitate, în efortul milenar de a descifra tainele naturii, de a explica și stăpîni fenomenele, procesele fizice sau chimice, sociale sau economice. Prin ea, prin această întrebare pe care o pune, sau și-o pune de cînd se naște și pînă moare, omul face pașii logici pe calea înstruirii, a cunoașterii pe calea înțelegerii profunde, cauzale a lumii. Fără acest de ce permanent, obsedant, propriu numai minții și spiritului uman, societatea n-ar fi ajuns poate la nivelul de civilizație și progres de astăzi.

Gîndind la toate acestea, mi s-a părut inexplicabilă, de neînțeleasă și în ultimă instanță, gravă, absența uneori totală a lui de ce din orele de curs, din predare, din dialogul profesor-elev. Lecțiile, cel puțin cele la care de atîtea ori am participat, abundă în schimb de

interogații de tipul cit, unde, ce, cînd, care.

Fiecare dintre ele îl obligă pe elev doar la memorizare, la înregistrare mecanică, la reproducere automată. Fiecare îl îndepărtează de la o participare activă, conștientă la procesul de însușire a cunoștințelor, de acel atît de necesar, indispensabil proces de gândire, de prelucrare, de filtrare, de efortul de a judeca și înțelege cu propria-i putere și capacitate. Aceste sictitoare interogații, care-l situează în postura unui participant pasiv la ore, îi răpesc copilului sau adolescentului acea neasemuită satisfacție de a fi ajuns, din aproape în aproape, prin căutări, prin sute și mii de de ce-i așa și nu altfel, la descoperirea unor adevăruri, la explicarea unor lucruri sau fenomene care, cu o zi sau o oră înainte, îi erau de neînțelese.

Și nu cred că există loc în care această întrebare să nu se ceară, pusă cu mai multă insistență așa cum este școala. Atînci, de ce nu este pusă?

MONICA ROBEA

De la Ministerul Educației și Învățămîntului

În conformitate cu prevederile art. 240 din Statutul personalului didactic, în perioada 17—22 decembrie 1973, va avea loc o presesiune de transferări în următoarele municipii și orașe: Arad, Pitești, Cimpulung-Muscel, Curtea de Argeș, Băeșu, municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, Buhuși, Comănești, Moinești, Tirgu Ocna, Oradea, Bistrița, Năsăud, Botoșani, Dorohoi, Făgăraș, Brăila, Buzău, Rimnicu Sărat, Reșița, Anina, Bocșa, Caransebeș, Moldova Nouă, Oravița, Oțelul Roșu, Cluj, Dej, Turda, Constanța, Medgidia, Sf. Gheorghe, Tirgoviste, Gălești, Pucioasa, Craiova, Galați, Teacui, Tg. Jiu, Deva, Hunedoara, Petroșani, Lupeni, Petrița, Vulcan, Călan, Brad, Călărași, Slobozia, Fetești, Tândărei, Iași, Tg. Frumos, Pașcani, Hirlău, Baia Mare, Sighețel, Marmărești, Drobeta-Tr. Severin, Tg. Mureș, Sighișoara, Reghin, Tîrnăveni, Piatra Neamț, Roman, Bîcș, Tg. Neamț, Bals, Caracal, Corabia, Drăgănești, Slatina, Ploiești, Bușteni, Breaza, Cimpina, Mizil, Satu Mare, Sibiu, Medias, Suceava, Gura Humorului, Fălticeni, Rădăuți, Cimpulung, Vatra Dornei, Tr. Măgurele, Alexandria, Rosiorii de Vede, Videle, Zimnicea, Timisoara, Lugoj, Tulcea, Vaslui, Birlad, Huși, Rm. Vilcea, Focșani și municipiul București.

La această presesiune de transferări pot participa cadrele didactice titulare și definitive în municipiile și orașele respective (nu se includ comunele și satele aferente acestor

municipii și orașe), care doresc să funcționeze la unități școlare mai aproape de domiciliu și la data de 1 septembrie 1974 implinesc cel puțin 3 ani de activitate în posturile și catedrele pe care funcționează.

Transferările în cadrul presesiunii se efectuează pe posturi și catedre vacante la unități preșcolare, școli generale, case de copii, școli speciale, școli profesionale și licee, cu excepția unităților preșcolare și școlare de aplicație ale liceelor pedagogice. În această perioadă se vor rezolva, cu prioritate, cererile cadrelor didactice titulare ale căror posturi urmează să se restrângă pentru anul școlar 1974/1975.

Nu se pot efectua transferări de la școli generale, case de copii și școli speciale, la licee și școli profesionale. De asemenea, nu se pot efectua transferări de la casele pionierilor și școlile populare de artă, la școli generale, licee și școli profesionale.

Cadrelle didactice care doresc să se transfere în această etapă pot consulta listele cu posturile și catedrele vacante, care vor fi afișate la inspectoratele școlare și publicate în presa locală la 11 decembrie 1973. Cererile se depun la inspectoratele școlare în perioada 12—17 decembrie 1973. Tot în această perioadă se pot efectua și transferări prin schimb de posturi în condițiile de mai sus.

Transferările efectuate în cadrul presesiunii intră în vigoare la 1 septembrie 1974.

ECOURI

Pe marginea examenului de definitivat

În numărul 109 al revistei „Tribuna școlii”, prof. univ. dr. doc. Dumitru Todoran, rectorul Institutului central de perfecționare a personalului didactic, și prof. univ. dr. O. Șafran, de la Universitatea din București, la întrebarea redacției asupra nivelului de pregătire al candidaților la examenul de definitivat, fac aprecieri nu prea îmbucurătoare. „Pregătirea pedagogică a candidaților nu poate fi însă considerată a fi satisfăcătoare” — spune unul din intervievați. Și, în continuare, se arată în ce constă caracterul nesatisfăcător al pregătirii acestora.

Participând, în calitate de examinator la psihologie-pedagogie, în două comisii (filologie și istorie) în alt colț de țară — la Timișoara —, am făcut aceleași constatări: aceeași anemică pregătire la această disciplină, cu adăugarea că la psihologie lucrurile au mers chiar mai slab decât la pedagogie. Constatarea trebuie să dea în plus de gândit, deoarece cei rămași pentru examinarea la acest obiect erau elemente „selecționate”: la disciplinele care precedaseră această probă fuseseră deja respinși peste 60 la sută (filologie) și peste 50 la sută (istorie). Deci, dacă aceasta era nivelul la cei 40 la sută (respectiv 50 la sută) selecționați, putem să ne închipuim nivelul de pregătire al celorlalți!

Încercînd să analizăm cauzele care au generat această stare de lucruri, am putut desprinde următoarele (pe baza unei anchete făcute între candidați după ultima probă):

a) **absența din planurile de învățămînt a unui curs de psihologie pedagogică** (la unele facultăți) în perioada studiilor universitare. Se pune astfel foarte firesc întrebarea: cum poți perfecționa ceva ce nu există? (Cunoștințele de pedagogie din timpul studiilor universitare):

b) **o programă prea încărcată**: volumul mare al cunoștințelor din actuala programă nu poate face loc unei asimilări temeinice, ci condamnă pe can-

didat — așa cum constatau cei intervievați — la o memorare mecanică a acestora și la o reproducere, la examene, pe măsura acestei „asimilări”;

c) **sosirea cu inadmisibilă întârziere a programelor** la Timișoara au sosit cu o săptămîină-două înaintea examenului;

d) **absența din librării a bibliografiilor de pedagogie și psihologie**: candidații anchetați au arătat că nu au putut procura bibliografia (la psihologie) decât în proporție de 20—30 la sută (au fost candidați, și nu puțini la număr, care nu au găsit decât 5—10 la sută din bibliografia recomandată). Dealtfel, după părerea noastră, se putea renunța la o bună parte din bibliografia recomandată, știut fiind că ea nu este accesibilă candidaților din centrele mai îndepărtate. Mă întreb de unde și cum își procură candidații — chiar și cei de la oraș — lucrări ca „Psihologia inteligenței” de J. Piaget, „Psihologia copilului” și „Psihologia pedagogică” (de autori români), „Psihologia preadolescentului” de Krutețki și Lukin ș.a., de mult epuizate din librării? Ori bibliografia va fi fost dată pentru examinatori?

La aceste cauze — verificabile — de ordin obiectiv, se adaugă altele de ordin subiectiv: o anumită lărghețe la aceste examene în anii precedenți; lipsa unor deprinderi de muncă sistematică la candidați (cei mai mulți, se pregătesc în zilele premergătoare examenului); absența unor tehnici elevante de muncă intelectuală la unii din ei ș.a.

Cunoscînd aceste cauze — la care s-ar putea, probabil, adăuga și altele — vom putea porni la înlăturarea lor și, astfel, în virtutea unui principiu elementar de logică, vor apărea, în anii ce urmează, efectele pozitive scontate, așteptate, dorite de noi toți, inclusiv de cei în cauză, de candidați.

Lector univ. ION DRĂGAN
Timișoara

Congresul

I.A.E.W.P.

București, 1974

Comitetul Național Român de organizare a primului Congres mondial al Asociației Internaționale a Educatorilor pentru Pacea Lumii (I.A.E.W.P.) — care va avea loc la București, în perioada 29 iulie — 2 august 1974 — aduce la cunoștința cadrelor didactice care doresc să prezinte comunicări la acest Congres, că înscrierile se fac pînă la 15 ianuarie 1974.

Cei interesați vor anunța tema comunicării pe adresa: Institutul de științe pedagogice — Secretariatul științific al Congresului I.A.E.W.P. — Str. Sfinții Apostoli nr. 14, sector 6, București.

Alte detalii privind lucrările Congresului vor fi publicate ulterior în presă și vor fi difuzate, prin circulare, inspectoratelor școlare, societăților științifice ale cadrelor didactice și institutelor de cercetare.

Publicații

ale învățătorilor din Ialomița

Învățătura de carte în limba română pe teritoriul actualului județ Ialomița își găsește atestarea documentară în „Istoria școlilor”, a lui V. A. Ureche, care scria: „Din 8 iunie 1803 cată un hrisov relativ la școala și biserică din Poiana județului Ialomița. Acesta școlă continua a exista de la 1792, și Domnitorul Constantin Ipsilante le-au constituit unele venituri și scutiri”.

Cu opreliști, cu greutateți anevoie de închipuit astăzi, școala ialomițeană a progresat, s-a dezvoltat. Cadrele didactice și-au strîns rîndurile în jurul unor publicații locale prin intermediul cărora luptau pentru propriile doleanțe, ca și pentru emanciparea instituțiilor în slujba cărora își puseseră serviciile.

În august 1911, apăreau, la Slobozia, „Revista Asociației învățătorilor și învățătoarelor din România”, care își muta redacția la Călărași, în luna octombrie a aceluiași an, fiind pînă în iulie 1912, iar în iulie 1906 — februarie 1907, „Răvașul nostru”, la Călărași, care, cu toate că se intitula „revistă poporană lunară”, se adresa mai ales

obișduiților catedrei. Apoi „Învățătorul ialomițean”, cu redacția și administrația în comuna Barza (astăzi Al. Odobescu), care se voia o „revistă independentă profesională a corpului didactic din Ialomița”. Redactorul ei, învățătorul I. Rădulescu, nu reușește să scoată decât două numere (1924), în care publică articole de îndemn la unitate, la cunoaștere reciprocă.

Primul număr al „Școlii Ialomiței” este datat ianuarie-februarie 1927, iar ultimul, august 1936. Din comitetul de redacție făceau parte I. Lupu, Gh. Vlădescu, D. N. Popescu, Gh. Dinulescu, Gh. Nucă, N. Topescu și R. Silvestru. În cuvîntul introductiv, intitulat „Rostul nostru”, se spunea printre altele: „Niciodată nu s-a simțit nevoia mai mult ca acum de acțiunea noastră, căci niciodată societatea n-a fost coplesită de atîtea păcate: omenirea merge spre dărăpănare; nu-i milă, nu-i cinste; munca e o prostie, ciștigul fără de trudă e merit; morală e o nebunie, iar desfrul, o virtute!”

„Școala Ialomiței”, ca și alte publicații ale învățătorimii din această zonă a Bărăganului, și-a îndeplinit, o bună bucată de vreme, rostul pentru care a fost creată, sfătînd, îndrumînd la învățătură, la luminare.

Prof. AUREL DAVID,
Slobozia

CONSULTAȚII

Educatorea Dumitran Ioana, Deva, ne solicită lămuriri dacă educatoarele de la grădinițele de aplicație ale liceelor pedagogice se pot prezenta pentru obținerea gradelor didactice II și I prin reducerea de termen, fără să îndeplinească 10 ani de activitate în învățămînt pentru gradul II și 15 ani pentru gradul I:

— Educatoarele, învățătorii și institutorii de la școlile și grădinițele de aplicație ale liceelor pedagogice beneficiază de reducerea termenului de la 5 ani la 3 ani pentru obținerea gradelor didactice, cu singura condiție, să lucreze la unitățile de aplicație de cel puțin 3 ani. În situația în care un cadru didactic de la aceste unități a funcționat în învățămînt la data de 1 august 1959, se poate înscrie pentru obținerea gradelor didactice, fără a avea 5 ani vechime în gradul respectiv, cu condiția să îndeplinească 10 ani activitate în învățămînt pentru înscriere la gradul II și 15 ani pentru înscriere la gradul I (Statutul personalului didactic, art. 86, 87, 89 și 242).

Educatorea suplinitoare Corina A. este absolventă a institutului pedagogic de trei ani cu examen de diplomă și șase ani vechime în învățămînt. Intrucît și-a pierdut dreptul de a mai susține definitivatul este încadrată cu 1130 lei lunar. Este salarizată corect?

— Din cele relatate, rezultă că vi s-a acordat salariul unei educatoare fără studii corespunzătoare, ceea ce contravine legislației școlare.

În cazul ocupării unor posturi de educatoare ca suplitoare, absolventele unei instituții de învățămînt superior, care au la bază diploma unei școli echivalente cu liceul, sînt considerate că au pregătirea echivalentă pentru a fi salarizate ca educatoare cu diploma liceului pedagogic. Intrucît salarizarea personalului didactic suplitor se stabilește potrivit condițiilor de studii cerute pentru funcția didactică îndeplinită și stagiul de activitate recunoscut în învățămînt, situația definitivatului nu influențează aceste drepturi. În funcție de situația arătată de dvs. și prevederile legale, aveți dreptul la un salariu lunar de lei 1325. Solicitați inspectoratului școlar județean rectificarea salariului tarifar de încadrare și achitarea drepturilor neacordate. (H.C.M. nr. 2841/1968, punctul 3 din Nota la Anexa nr. 1 A și punctul 10 din Precizările privind aplicarea prevederilor acestei hotărîri. Normele pentru stabilirea studiilor echivalente, în vederea ocupării funcțiilor didactice, aprobate prin Ordinul ministrului nr.

Mai multe cadre didactice (M. V., D. A., I. A. E., C. N., D. D. E.), absolvente ale institutului pedagogic de trei ani, care, din diferite motive, nu au reușit să promoveze examenul de definitivat în cele trei sesiuni, ne întrebă dacă mai au dreptul la alte sesiuni de definitivat, în cazul că își completează studiile universitare și la cite?

— În urma obținerii unei noi calificări didactice, aveți dreptul la numirea în învățămînt și, după trei ani de stagiu, vă puteți prezenta la definitivat în trei sesiuni consecutive.

IOAN BADIU

Cum realizez o lecție modernă?

Pornind de la una dintre sarcinile prioritare trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 — de a se perfecționa metodele și mijloacele de învățământ — redacția a adresat unui grup de profesori și profesori de la Liceul nr. 25 din București, întrebarea-extemporal „Cum realizați o lecție modernă?”

Publicind răspunsurile primite — cu asentimentul semnatarilor lor — dorim să obținem din partea cititorilor, alți aprecieri asupra punctelor de vedere exprimate, cit și alte răspunsuri la întrebarea pusă de redacție.

O concepție clară asupra predării

Limba reprezintă o unitate organizată după anumite principii de structură. Greșit se folosește metoda predării limbii explicând cuvinte sau noțiuni izolate, forme, relații și sensuri izolate fără ca acestea să fie văzute în unitatea lor, în interdependența lor. Astăzi, predau structuri de limbă, deci unități caracteristice ale limbii. Aceasta decurge firesc din recunoașterea faptului că limba este, în primul rând, un instrument de comunicare orală care se sprijină pe deprinderi de înțelegere și exprimare; de aceea se și acordă o importanță deosebită limbii vorbite, orale.

Predând structuri și folosindu-le cit mai activ în conversație, elevii ajung mult mai repede la învățarea limbii. Din necesitatea de a-i face, în primul rând, pe elevi, să vorbească fluent o limbă străină, să nu se neglijeze lectura și scrierea în limba respectivă.

Prof. MARIN RADULESCU

Citeva repere

a) Legarea de practică a cunoștințelor teoretice.
b) Renunțarea la unele părți din lecție care solicită inutil elevii pentru memorarea unor relații sau a unor date (constante fizice universale etc.).

c) Participarea cit mai activă a elevilor la lecție (este meritul profesorului de a găsi căile prin care să-i atragă).

d) Rezolvarea unor probleme cuprinzătoare din materia mai multor ani de studiu, chiar cu elemente noi care însă să fie bine exploatate. Subliniez: problemele să nu fie numeroase, ci cuprinzătoare și foarte bine analizate și discutate cu elevii.

e) Elevii să fie învățați să învețe — lucru pentru care să fie pregătiți pentru tot restul vieții.

Prof. ANA PASCU

Pentru mine, modernizarea lecției înseamnă:

1. Folosirea, în predarea limbii engleze, a unor imagini care să sugereze conținutul propozițiilor.

2. Folosirea dialogului, mai ales între elevi și nu numai profesorul să pună întrebări, iar elevul să răspundă.

3. Folosirea structurilor, mai ales în exerciții, adică pe baza unor probleme gramaticale predate anterior.

4. Problemele de gramatică să fie predate tradițional și exercițiile să fie structurale.

5. Folosirea repetării în cor de către elevi a unor structuri sau la citirea lecției pentru ca fiecare elev să aibă posibilitatea să citească.

6. Introducerea cuvintelor noi în propoziții sau în structuri deja cunoscute; evitarea traducerilor, dar nu excluderea lor; structurile pot fi folosite și cu rezultate foarte bune la clasa a II-a pentru însușirea problemelor de gramatică ce nu pot fi explicate, deoarece copiii încă nu au noțiunile necesare.

Ceea ce trebuie să fie modern, cred că este, în primul rând, mintea profesorului. Dacă profesorul reușește să-și însușească metodele moderne și să le aplice, bineînțeles imbinat cu cele tradiționale, lecția

va fi modernă, metodele de învățare vor fi și ele moderne.
Prof. LIVIA FRÎNCU

Conținut, dar și metode

Modernizarea unei lecții se poate face prin conținutul lecției și prin metode.

Prin conținut: crearea unor probleme cu conținut practic; folosirea a tot ce este nou în matematică și rezolvarea unor probleme pe baza noilor cunoștințe și a termenilor folosiți pe plan internațional.

Prin metode: folosirea unor procedee care să dezvolte gândirea logică a elevilor; de asemenea, folosirea procedeelelor celor mai adecvate pentru ca elevii să-și însușească unele formule și metode de calcul; controlul sistematic al temelor obligatorii și facultative pentru a-i deprinde pe elevi să lucreze individual.

Prof. ELENA CĂLINESCU

Procedee și instrumente ușor de realizat

Opinez pentru folosirea unor procedee și instrumente care să dezvolte gândirea elevilor, să le înlesnească înțelegerea unor fenomene și procese biologice cu ajutorul cărora le putem scurta timpul de învățare fără să solicităm eforturi deosebite de memorizare. Astfel, la lecția de anatomie anul III A seral am folosit un model mut, „conturul encefalic” în care elevii au trebuit să fixeze, odată cu predarea, originea nervurilor craniene în bulbul rahidian, punte și pedunculii cerebrali.

Prof. TATIANA MAICU

Nu un exercițiu terminologic, ci o concepție

1. Procesul de modernizare este un proces permanent.

2. Are caracter logic, obiectiv, necesar și istoric.

3. Este diferențiat față de termenul de „modernizare” sau de „nou” și nu se reduce numai la aspectul tehnicii didactice.

4. Învățământul modern, acela care răspunde comenzi sociale dintr-o etapă istorică dată.

Pentru a realiza aceste principii cred că:

1. Nu e potrivit să fie absolutizată sau exagerată o anumită metodă; ci imbinat mai multe metode eficiente.

2. Să nu absolutizăm folosirea mijloacelor tehnice audio-vizuale.

3. Să sporim continuu rolul profesorului; se cere temeinic analizată relația profesor-elev.

4. Rezultatele bune depind în cea mai mare măsură de măiestria cadrului didactic, de felul cum își alege metodele și procedeele în funcție de nivelul fiecărei clase, de propria sa personalitate; rezultatul depinde și de felul cum imbină mai multe metode și procedee.

5. Consider că dovada realizării unui învățământ modern, în cazul fiecărui cadru didactic, este rezultatul, nivelul la care a ajuns cu o anumită clasă la încheierea unei etape de studiu și nu suma unor mijloace și procedee folosite la o oră în cadrul unei asistențe.

Prof. SIMIORINA TOMULESCU

Întilnirea tradiționalului cu noutățile de ordin didactic

Pentru a ușura însușirea informației este necesară o imbinare a metodelor clasice cu tehnologie didactică nouă.

Spre exemplu: la lecția „Floarea”, la anul I de liceu, m-am bazat pe spiritul de observare, de investigare, de descoperire al elevilor, punându-le la dispoziție tot materialul existent în școală pentru această temă. S-a făcut, mai întâi, disecția florii, apoi în ora a doua s-a discutat despre structurile observate prin microscop (secțiunile respective), s-au analizat mulajele și planșele, făcând comparații între toate acestea.

Tot timpul rolul coordonator l-a avut profesorul, care a condus observațiile și discuțiile elevilor, notând pe tablă esențialul și desenând odată cu elevii ceea ce au studiat la microscop.

La sfârșitul orei, elevii au ieșit cu lecția învățată și mulțumiți că au descoperit singuri lucruri noi și interesante.

Prof. ALEXANDRINA MARGEANU

Din viață

și pentru viață

Modernizarea lecției cere, înainte de orice, acea modelare a sufletului unui copil în spiritul respectului față de muncă, al corectitudinii, al demnității și al unei atitudini civilizate; aceasta nu cu ajutorul magnetofonului sau cu ajutorul planșelor, ci mai ales prin exemplul personal al profesorului, printr-o exigență sporită față de el însuși și implicit față de elev.

Consider că mă încadrez în planul general al modernizării atunci cînd la obiectul „limba franceză” predau cunoștințele întii pe cale orală, ca apoi să le prezint în scris, atunci cînd pun accent pe practica structurilor-model, atunci cînd mă sprijin pe analiza contrastelor dintre limba maternă și limba pe care o predau sau cerînd elevilor să învețe formularea unor răspunsuri în situații care stimulează, pe cit de riguros posibil, diferite situații probabile ale comunicării între oameni, luate din viața reală.

Prof. ELENA BUȘOI

Un criteriu obligatoriu: viitorul

Cum epoca noastră se caracterizează printr-o explozie a științei și tehnicii, școala este prima care are nevoie să se modernizeze, pentru că noi lucrăm cu viitorii muncitori, tehnicieni, ingineri, cercetători și alte cadre ale anului 2000. Ca profesori avem îndatorirea să contribuim la modernizarea programelor școlare și a manualelor școlare, în această optică a viitorului. În al doilea, rînd, să ne modernizăm și noi, mai ales în ceea ce privește pregătirea noastră, spre a fi mereu la curent cu tot ce este nou în știința pe care o predăm și în pedagogie.

Prof. LIDIA BORA

Gîndire și creativitate

La lecții căutăm să-i facem pe elevi să înțeleagă verigă cu verigă raționamentul folosit, să știe să justifice pașii logici ai acestuia și să interpreteze rezultatele obținute. Urmărim să le disciplinăm gîndirea, să le dezvoltăm gîndirea creatoare, să le cultivăm simțul de organizare, prin modul de rezolvare a problemelor, de prezentare a unui raționament încheiat și prin susținerea acestuia cu argumente logice.

Acestea necesită ca predarea să o

facem în cea mai mare parte cu ajutorul elevilor, activizînd permanent întregul colectiv.

Prof. ELENA ATANASIU

Metodă și tehnică didactică

Considerăm că este greșită opinia unor pedagogi care susțin că modernizarea unei lecții se reduce doar la introducerea de mijloace audio-vizuale moderne (magnetofon, film etc.) Dacă aceste mijloace nu servesc unui conținut, ele nu sînt eficiente.

Exemplu: dacă se folosește în predare atît prezentarea verbală a unei probleme, cit și ulterior urmărirea unui film tematic se realizează, de fapt, prezentarea de două ori a aceleiași probleme (ineficient, deci). Mai logică este folosirea în paralel a expunerii și a filmului, iar din film să fie selecționate doar elemente importante sau care aduc completări prelegerii profesorului.

Prof. CORNELIA TUFESCU

A fi contemporan cu epoca ta

Învățământul modern are sarcina să-l înarmeze pe tînr cu modalitățile și instrumentele învățării pentru a asigura în continuare asimilarea de noi cunoștințe. Aceasta îi va permite, să fie contemporan cu epoca lui, să nu fie handicapat de nou.

Prof. GEORGETA RADU

Modern înseamnă, mai ales, aplicativ

Noțiunile de chimie sînt predate sub dublul lor aspect: informativ, din punct de vedere al conținutului lor, și formativ, din punct de vedere al caracterului lor operațional și al influenței pe care o au asupra dezvoltării gîndirii elevilor.

Prin caracterul aplicativ al chimiei, îi pregătesc pe elevi pentru producție. Acest deziderat se îndeplinește la noi în școală prin creșterea ponderii lucrărilor de laborator individuale și prin rezolvarea unor probleme legate direct de producție.

De exemplu, la anii IV s-au efectuat lucrări ca: distilarea petrolului brut, sinteza bachelitei, obținerea urotropinei, obținerea oglinzii de argint etc.

Proiecțiile de filme, folosirea planșelor, mulajelor, structuri de substanțe, diafilme, toate acestea contribuie efectiv la o mai bună înțelegere, la dezvoltarea gîndirii, spiritului de inițiativă, discernămint și a.

Prof. DOICHIȚA ȚARULEA

Învățarea prin descoperire

Cred că realizez lecții moderne prin organizarea învățării chimiei, de către elevi, prin descoperire. Fiecare elev are materialul de lucru pregătit pe masă. Observă mai întii fenomenul care are loc și apoi înscriem pe tablă reacțiile și transformările observate. Fiecare elev are în fața sa cite o fișă cu lucrările ce urmează să le efectueze în fiecare etapă a lecției: tot pe fișă completează tabele cu observații, ecuații chimice și aplicații.

Scopul modernizării este, deci, de a activa clasa, de a lucra cu fiecare elev în parte. Fac eforturi să introduc, la fiecare lecție, elemente care să cultive interesul elevilor pentru activitatea desfășurată, astfel încît învățarea să se realizeze — pe cit posibil — numai în cadrul lecțiilor din laborator.

Prof. GEORGETA BĂRBULESCU

Muncă — motivație — lucru manual

Prin activitățile specifice organizate în cadrul grădiniței, copilul este introdus treptat în lumea muncii, pentru a cunoaște valoarea bunurilor create de om.

Dobândirea de către copiii preșcolari a unor informații despre muncă și oamenii muncii și produsele rezultate din muncă este doar un aspect al acestei probleme.

La fiecare început de an, sub îndrumarea directă a noastră, a educatoarelor, copiii au avut posibilitatea să viziteze diferite întreprinderi și fabrici, să vadă efortul desfășurat pentru crearea de bunuri materiale.

După vizitarea Fabricii de confecții din orașul nostru, cu materialele primite de copii în dar de la muncitorii fabricii și cu alte materiale asemănătoare, la care am adăugat ac, ață, foarfecă, copiii au început să se organizeze, îmbinând jocul cu munca practică, efectuând obiecte asemănătoare cu cele pe care le-au văzut (cămășuțe, rochițe, pijamale pentru păpușă).

Rolul grădiniței în pregătirea copiilor pentru viitor este deci dublu în această privință: a folosi munca pentru educarea respectului profund față de orice activitate utilă și a le forma deprinderi și obișnuințe elementare de muncă.

Sarcinile mici, pe măsura posibilităților copiilor, dovedesc că la început ei nu înțeleg mobilul social al muncii, dar pe măsură ce participă direct la muncă și la unele acțiuni, o înțeleg.

Am amenajat, într-un colț al sălii de clasă, un microatelier pentru reparatul jucăriilor. Cu unele pe măsura lor (ciocane, clești) și îndrumați direct de noi, băieții au reparat mobila păpușii, mașinuțele etc., iar fetițele, în atelierul de croitorie, au cusut nasturii la rochițele păpușilor, le-au cusut barețele la pantofiori și șorțulețele. Astfel, au sfârșit prin a-și însuși o serie de deprinderi elementare și a-și forma sentimente de dragoste pentru muncă, ceea ce va fi un bun câștig pentru ei și, în viitor, pentru societate.

Am observat că munca dezvoltă procesele intelectuale, spiritul de observație, curiozitatea, inventivitatea, gândirea, limbajul, deoarece în activitatea practică copiii își însușesc cunoștințe despre diferitele proprietăți ale materialelor cu care lucrează: cartonul din care se confecționează coșulețul se poate îndoi, hirtia pentru pahar se îndoaie mai ușor, dar se rupe mai repede decât cartonul, pînza pe care lucrăm este netedă, se șifonează ușor, dar nu se rupe, o putem tăia numai cu foarfeca, iar cartonul și hirtia le putem rupe și fără foarfecă. Își mai însușesc tehnica folosirii diferitelor unelte accesibile lor (cu foarfeca decupăm, cu acul coasem, cu ciocanul batem, cu șurubelnița înșurubăm etc.).

La vârsta preșcolară nu putem vorbi de muncă propriu-zisă, de producere de bunuri materiale, totuși, prin intermediul jocurilor de creație, am desfășurat cu copiii forme de muncă cu semnificație și valoare socială. La vârsta de 5-6 ani, spre deosebire de celelalte vârste, datorită posibilităților intelectuale și-a îndeminării, dorința copiilor de a munci este mai evidentă. Ea s-a concretizat în faptul că toți copiii și-au oferit în permanență serviciile în grădiniță (pentru aranjarea mobilierului din sala de clasă, a materialului pentru activități, munca la colțul naturii, munca copiilor de serviciu etc.) sau acasă.

Copiii noștri au fost atrași întotdeauna spre construcții mari, complexe, combinând materialele, confecționând jucării pe care le-au folosit în joc (cu cuburile au executat cheiul Dunării, iar vapoarele confecționate de ei au plutit pe apa imaginată etc.).

S-a văzut mai mult interes pentru construirea de vapoare din lemn, cu stegulețe multicolore, decupate din pînza de către copii, aceasta în urma vizitei făcute la Șantierul naval „1 Mai” din orașul nostru.

Am organizat cu grupa mare jocuri care știu că plac, din dorința de a avea o bază afectivă pentru o ocupație cu randament sporit, în formarea copiilor pentru muncă: de-a timpărița, croitoria, cizmăria. O importanță deosebită am acordat-o activităților manuale, prin care copilul pătrunde treptat în lumea muncii și a transformării unor materiale, prin care el învață să mînuiește uneltele simple și să-și însușească unele operațiuni și tehnici de lucru (înșirare, șnuruire, cusătură îndoitură, lipitură).

În prima etapă a zilei, cu o zi, două înainte de predarea unor lecții de aplicații și confecții, am pus la dispoziția copiilor foarfeci, ață, carton, foi liniate (pentru a tăia în linie dreaptă).

Pentru decupaj circular, am dat co-

piilor forme desenate (mingi, cercuri, căpăcele), ca, apoi, făcînd exerciții pe aceste materiale, să poată lucra cu ușurință.

Orice acțiune pe care o efectuează copilul în activitatea manuală îi solicită un efort intelectual și fizic, dar numai dacă e susținut de perspectiva atingerii unui scop.

Ceea ce am remarcat la copii este faptul că sint atrași de rezultatul muncii lor. Chiar de la vârsta preșcolară, motivația poate avea un caracter social. Copiii sînt obișnuți treptat să lucreze nu numai în interesul personal, dar și pentru folosul altora.

Înainte de a participa, în anii trecuți, la asistență la clasa I, la o școală generală din apropierea grădiniței noastre, am propus copiilor grupei mari să lucreze un semn de carte, pe care apoi să-l ofere în dar copiilor din clasa I. Rezultatele obținute în confecționarea semnului de carte au determinat trăirea unor stări emotive de bucurie și

satisfacție. Izvorite din conștiința că aceste lucruri le folosesc lor și celor din jur. Aceste trăiri au condiționat, de fapt, formarea sentimentelor de dragoste față de muncă.

Am avut întotdeauna în vedere ca activitățile să fie interesante și variate. La predarea activităților de construcții, cu jocul „Constructorul pionier”, pe lângă modelul educatoarei, în introducerea, se proiecta un scurt diafilm, în care copiii aveau prilejul să vadă muncitorii folosind, ca și ei, aceleași unelte (șurubelniță, cheie și multe piese).

În grădinițele noastre, pe lângă activitățile manuale obligatorii, se organizează și forme de activități alese de copii, care au mare eficacitate în exersarea și formarea aptitudinilor practice ale copiilor.

Am folosit material din natură: ghindă, castane, simburii, din care am lucrat cu copiii mărgelile, diferite animale, mobilă păpușii, căsuțe, flori și păsări din gogoși de mătase. Din coceni de po-

rumb, conuri de brad, frunze, semințe de arțar, copiii au făcut lucrări colective, prin care am putut să constatăm înclinațiile și interesele lor și să orientăm munca de îndrumare individuală.

De fiecare dată, am ținut să stabilesc din timp o tematică pentru fiecare fel de activitate manuală. La activitățile alese, e preferabil ca școlarul mare să-și aleagă ceea ce dorește, ajungînd astfel să se elibereze parțial de sub tutela educatoarei și să-și fixeze un obiectiv pe care să-l atingă și pe care, uneori, să-l realizeze cu propria lui experiență.

Este bine știut că această dragoste de muncă nu apare de la sine, ea este rezultatul unei activități educative sistematice, începînd din primii ani de viață ai copilului.

Educația copiilor preșcolari prin muncă și pentru muncă capătă aici, pe mășuțele grădiniței, o importanță deosebită, de care sîntem direct răspunzători.

ECATERINA ALBICI
educatoare, Grădinița de
aplicație a Liceului
pedagogic din Brăila

Deprinderile de muncă independentă

Este un fapt binecunoscut că în jurul vârstei de trei ani, adesea chiar mai devreme, copiii manifestă în mod vădit dorința de a acționa în mod independent, dorință care se reflectă pentru început în variate acțiuni mărunte, dar cu o deosebită semnificație pentru adaptarea lor la mediul social. Stimularea acestei tendințe firești încă din primul an de grădiniță mi se pare un prim imperativ pedagogic.

Urmărind formarea deprinderilor de muncă independentă, am căutat să îndrept eforturile copiilor în activități care le provoacă satisfacții imediate, cum ar fi: jocuri și activități alese. Foarte important mi s-a părut, în aceste situații, realizarea sarcinilor în mod progresiv.

Unele deprinderi pe care trebuie să și le însușească preșcolarul în grădiniță sînt simple, nu comportă însușirea acțiunilor componente în mai multe etape (udatul florilor, ștersul prafului, hrănitul animalelor). Majoritatea deprinderilor însă sînt mai complexe și nu pot fi însușite corect într-o etapă, ținînd cont de datele psihice și fizice ale copiilor. Acesta este motivul pentru care am procedat la fragmentarea acestor deprinderi în acțiuni mai mici (deprinderea de așezare a patului, de aranjare a mesei, de păstrare a ordinii în sala de grupă, de cultivare și îngrijire a plantelor, de hrănire a animalelor). Inițial, pentru formarea deprinderii de aranjare a mesei, am cerut copiilor de trei ani să distribuie șervețele de masă colegilor, înmînînd celor aleși de serviciu, pe rînd, cite un șervețel. De la însușirea acestei acțiuni simple am trecut, la grupele mai avan-

sate, la distribuirea independentă a șervețelilor de către copiii de serviciu, apoi la aranjarea fețelor de masă, a veselei necesare etc.

În educarea deprinderilor de muncă independente, am folosit cu succes serviciul copiilor, conform unui grafic stabilit, la sala de mese, dormitor, vestiar, baie, colțul naturii vii. Eficacitatea procedurii s-a datorat repartizării diferențiate a sarcinilor, precum și duratei serviciului pe mai multe zile, timp în care copiii au avut posibilitatea să-și fixeze și să exerseze îndatoririle ce le reveneau.

În munca cu copiii preșcolari trebuie să avem în vedere că activitatea tipică pentru etatea lui fizică și intelectuală este *jocul*. Exersînd, prin *imitație*, acțiuni săvîrșite de adult și punînd bază relațiilor de grup, jocul nu face altceva decît să pregătească trecerea treptată către ocupațiile cu randament efectiv.

Urmărind stimularea inițiativei copiilor de a acționa independent, am pus la dispoziția acestora, pentru jocul „De-a timpărița”, clește de cuie, ciocane, cuie cu floare, foi de glasspapier lac și scîndurele de brad de diferite dimensiuni. Am ținut seama ca uneltele folosite să fie mici, ușor de mînuit, corespunzătoare forței fizice a copiilor.

În jocul respectiv, s-a propus copiilor să confecționeze una, două piese de mobilă. Pentru a stimula o execuție cât mai bună, i-am anunțat că la sfîrșit se va organiza o expoziție cu obiectele lucrate de ei. Aprecierile au fost făcute de copii. Obiectele lucrate au fost folosite și în alte jocuri ca: „De-a

școala”, „De-a teatrul”, prilej pentru copii de a se convinge că nu s-au străduit în zadar, că au creat obiecte utile, că munca organizată dă rezultate bune.

Vizitele pe care le-am organizat cu copiii în parcuri, ateliere, șantiere de construcții, au oferit numeroase prilejuri să le arăt preșcolariilor unele procese de muncă accesibile înțelegerii lor cum ar fi: zidăritul, utilizarea macaralei, sădirea florilor, săpatul, plivitul, cizmăria, timpărița, croitoria etc.

Aspectele de muncă observate au constituit modele, pe care ei le puteau reproduce, și mi-au oferit posibilitatea să-i dirijez în raport cu aceste modele.

Ținînd cont de tendința lor spre activitate independentă, am antrenat copiii de la grupele mari în confecționarea podoabelor pentru pomul de iarnă. În acest scop, le-am cerut capacele de la sticlele de lapte, staniol colorat, mici bucățele de țesături, ghindă, conuri și crenguțe de brad culesse cu ocazia plimbărilor. Le-am pus la dispoziție materialele respective, la care am alăturat foarfeci, bețișoare, ață, ace. La început, i-am îndrumat direct, apoi am urmărit consolidarea deprinderilor formate anterior. Am observat cum aceștia au netezit staniolul, l-au răsucit pe bețișoare și au înșirat „mărgelile” obținute pentru pomul de iarnă. Din staniolul colorat au făcut mărgelile rotunde pe care, în șirag, le-au alăturat cu mărgelile lungi. Coloritul viu i-a încîntat pe copii, care și-au manifestat satisfacția pentru cele realizate.

Cele de mai sus au urmărit să releve faptul că practicarea timpurie a muncii, chiar sub aspectul ei elementar, mai ales în jocurile de creație, este cheia educării optime a elevilor pentru muncă și prin muncă, a cultivării celor mai frumoase sentimente, atitudini și relații sociale.

PROFIRA STAN
directoarea Grădiniței nr. 8
din București

MINIATELIERUL — O ȘCOALĂ A MUNCII

Colectivul de educatoare al Grădiniței nr. 6-7 Suceava (directoare: Maria Onofrei) folosește miniatelierele în cadrul activităților la liberă alegere. Rezultatele muncii copiilor sînt valorificate în înfrumusețarea sălilor de grupă, în amenajarea „Colțului micului timpărar” (foto 1), a „Colțului păpușii” (foto 2).

Dezbateri asupra programelor și manualelor

Abecedarul — un real A.B.C.

Prima carte a școlarului, abecedarul are menirea să îndrume procesul de însușire a citirii și scrierii pe baze științifice și să-i educe pe elevi în spiritul moralei comuniste. Consider că, pentru îmbogățirea cercului de reprezentări al copilului, ilustrațiile din primele pagini ale acestui manual — prima zi de școală, clasa, amintiri din vară — în general desenele sale stilizate nu contribuie la educarea unor sentimente de dragoste față de frumusețile și bogățiile naturii inconjurătoare. De aceea, se impune revizuirea conținutului și a imaginilor abecedarului, în această direcție (a paginilor 10 și 11) și corelarea cu programa grădiniței.

În perioada abecedarului, elevii sunt familiarizați cu sunetele și literele limbii noastre, cu imbinarea acestora în silabe, apoi în cuvinte și propoziții.

Acest lucru este destul de dificil de realizat, pentru că elevul este solicitat să citească diferite silabe izolate, fără un anumit sens. Propun ca, în programa clasei I, să se introducă încă de la primele lecții predarea unor cuvinte monosilabice, care să-i ajute pe elevi să pătrundă mai ușor în tainele cititului.

De asemenea, predarea consoanelor d, l, să se facă mai devreme, deoarece aceasta ar ușura scrierea și citirea unor cuvinte cu ajutorul cărora se poate consolida cunoașterea literelor învățate. În general, ar fi de dorit ca textele din abecedar să aibă un conținut mai legat de realitatea zilelor noastre, de viață, școală și familie.

Inv. CORNELIA SPĂTĂRUȚ
Școala generală nr. 53 din București

Corelări și reconsiderări

În evitarea supraîncărcării elevilor din clasele I—IV, a eliberării manualelor și programelor de cunoștințe inutile consider că este indicat să procedăm, în primul rând, la eliminarea acestui balast și apoi să introducem o serie de noțiuni și date noi, conforme cu progresul științific și cu dezvoltarea socială a țării noastre. Este necesar ca aceste lecții să fie corelate interdisciplinar și echilibrate astfel, încât să corespundă înțelegerii logice a elevilor din diferitele grupe de vîrstă.

La cunoștințe despre natură nu sînt prevăzute în programele și manualele școlare pentru clasele I—IV lecțiile cele mai semnificative, care să-i familiarizeze pe elevi cu mediul inconjurător și să fie apropiate de particularitățile individuale și de vîrstă ale lor. Menționez că, avem posibilitatea să realizăm aceasta încă de la clasa I, unde propun următoarea eșalonare a temelor: cunoașterea mediului inconjurător (casa, școala, strada, cartierul, orașul etc), predarea unor noțiuni generale despre plante și animale. Pentru clasa a II-a este mai indicat să se studieze variațiile sezoniere, ritmurile de activitate ale populațiilor, viața animalelor domestice și sălbatice, urmînd ca la clasa a III-a să se predea noțiuni despre viața plantelor. Programa pentru clasa a IV-a poate oferi condiții pentru studii faunei și florei din țara noastră, a generalităților despre poluare, conservarea mediului etc. În general, este bine ca pentru acest obiect să fie prevăzute mai multe ore destinate observărilor directe, excursiilor de studiu.

Referitor la obiectul aritmetică consider că ar fi necesară o revizuire a

întregii programe, în vederea corelării ei cu programa pentru învățămîntul preșcolar. În aceste condiții, se pot introduce la clasa I lecții în care să fie date noțiuni despre mulțimi (numerele și cifrele să fie predate ca mulțimi). În cadrul primului centru 1—10 sînt pentru familiarizarea elevilor cu primele operații aritmetice: adunarea și scăderea, iar în al doilea centru pentru cunoașterea numerelor 1—100 și însușirea operațiilor de adunare și scădere. Numărul de patru ore, afectat săptămînal predării aritmeticii la clasa I, îl consider insuficient, ținînd seama că în acest an de studiu elevii își însușesc primele noțiuni aritmetice cu care vor opera în celelalte clase. În cadrul acestui obiect, la clasa a II-a, manualul ar putea oferi mai multe probleme și nu pagini întregi de exerciții, care îi supraîncarcă inutil pe elevi. Aici, sînt de părere că este necesară excluderea capitolelor despre unități de măsură și introducerea noțiunilor despre fracțiile ordinare. Paralel cu predarea unităților de măsură, în clasa a III-a, să se predea și noțiuni despre scrierea și citirea numerelor zecimale, adunarea și scăderea fracțiilor ordinare, iar la clasa a IV-a să se facă o grupare a problemelor după tipul în care ele se încadrează, pentru a oferi elevilor posibilitatea să stăpînească mai bine tehnica rezolvării lor. La geometrie, în clasa a III-a se pot introduce noțiuni elementare despre linie și punct, iar în clasa a IV-a noțiuni despre aria și suprafața figurilor geometrice simple.

Inv. VALERIA MUNTEANU
Școala generală nr. 7 din Brașov

Prea mulți termeni de specialitate

Descongestionarea actualelor programe și manuale ale claselor I—IV este o acțiune binevenită și deosebit de actuală în condițiile școlarizării copiilor la vîrsta de șase ani. Dar, pentru a se ajunge la realizarea în practică a acestui lucru, susțin că este necesar ca procesul instructiv-educativ să nu fie privit izolat, ci ca un tot unitar și, de aceea, propun ca la dezbaterile conținutului programelor și manualelor școlare să participe educatoarele, învățătorii și profesorii care predau la clasa a V-a.

Referindu-mă la manualele pentru clasele I—IV sînt de părere că s-a produs în general o îmbunătățire a conținutului lor și a prezentării grafice. Totuși, se impune o revizuire a textelor din manualul de citire pentru clasa a II-a, în vederea actualizării lor. În manual sînt folosiți prea mulți termeni de specialitate, sînt redată prea multe episoade din primul și al doilea război mondial, care, prin conținutul lor, nu realizează familiarizarea elevilor cu noțiuni din trecutul patriei noastre. Mai potrivite ar fi aici lecții despre

comportarea morală și civilizată, introducerea unor aspecte din viața școlariilor de astăzi și din trecut, de la noi și din alte țări, prezentate sub forma unor texte scurte și atractive. În noile manuale, întrebările de la sfîrșitul lecțiilor de citire să fie formulate astfel, încît să solicite gîndirea creatoare a elevilor și să nu aibă un caracter reproductiv. Consider necesară editarea unor culegeri cu texte literare prevăzute în programa acestui obiect pentru orele de lectură, deoarece am constatat că de cele mai multe ori cărțile nu pot fi procurate de toți elevii. Adaptată la cerințele programelor de aritmetică pentru clasele I—IV se poate realiza și o culegere de exerciții și probleme matematice.

La geografie în manualul pentru clasa a II-a este prevăzută o lecție despre orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, care nu are nici o ilustrație a acestui oraș, dar în schimb sînt date aici multe noțiuni despre poluarea aerului, care duc pînă la urmă la o supraîncărcare a elevilor, la un apel permanent la memorie. Tot la geografie ar fi indicat să

se revadă corespondența dintre noțiunile de geografie fizică și economică prevăzute în programă și cele existente în actualul manual. Pentru elevii clasei a IV-a este eficient să se înceapă studiul acestui obiect cu o serie de noțiuni referitoare la principalele forme de relief și ape din țară. Se impune revizuirea și actualizarea cunoștințelor de geografie economică, includerea în programă a conceptului de societate socialistă multilateral dezvoltată și realizarea la sfîrșitul manualului a unei hărți fizice și economice a R.S. România. În legătură cu geografia fizică a

continentelor, consider necesară în orientarea generală a elevilor o cunoaștere, în primul rînd, a globului terestru, a continentelor și apoi a principalelor țări, forme de relief și ape.

La muzică, pentru evitarea supraîncărcării elevilor optez pentru rezumarea teoriei muzicale la cunoașterea de către elevi a notației gamei do major și introducerea în programă a cîntecelor populare, pionierești, corespunzătoare vîrstei elevilor noștri.

Inv. MARIA HADNAGY
Școala generală nr. 12 din Brașov

Stil clar și concis în redactarea textelor

Programa orelor de limba română la clasa a III-a cuprinde aspecte variate, legate de școală și familie, oraș, sat, muncă, pagini din istoria poporului român, din domeniul literaturii, științei, artei și tehnicii. Textele oferă în mare măsură posibilitatea de realizare a consolidării și lărgirii cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor însușite în clasele anterioare. Totuși, unele lecții sînt prezentate prin imagini artistice într-o limbă mai puțin accesibilă copiilor și necesită din partea acestora multă putere de concentrare, un efort deosebit. Astfel, la lecția „București, inima țării” (pagina 60) se spune: „În fiecare dimineață, acest uriaș cu ochi albaștri își sulfleacă minciunile și se apucă harnic de lucru”. Deși prin conținut se urmărește cultivarea la elevi a sentimentului de dragoste față de frumusețile și bogățiile țării, consider că textele sînt greoaie și inaccesibile particularităților de vîrstă ale elevilor din clasa a III-a. Mai potrivită mi se pare poezia „Capitala”, de Ana Tăușanu. Mă întreb, de asemenea, de ce pentru prezentarea locurilor unde a copilărit Ion Creangă nu se folosesc mai bine datele biografice decît în text cu expresii figurate, al căror sens copiii nu-l înțeleg.

Apreciez că este necesară pentru perfecționarea citirii elevilor reintroducerea orelor de lectură în planul de învățămînt la clasele a III-a și a IV-a. De asemenea, consider că la clasa a IV-a sînt insuficiente două ore de citire pe săptămîină.

Manualele și programele de gramatică la clasele III—IV sînt bine alcătuite. Capitole mai dificile le constituie pronumele și verbul, cărora programa le acordă cite trei ore la ambele clase.

Apreciind că sînt capitole la care elevii pot să înțeleagă în mod conștient anumite norme ortografice, consider că pentru predarea lor sînt necesare mai multe ore. Cu atît mai mult, cu cît la clasele a IV-a, la pronume s-au dat noțiunile de forme accentuate și neaccentuate ale pronumelui personal. Cu alte cuvinte, elevii pot cunoaște întreaga flexiune a pronumelui.

La capitolul „Verb” (clasa a IV-a), practica impune cunoașterea flexiunii verbale, fără să dăm denumirile consacrate. Aceasta ar preveni viitoarele greșeli sintactice în alegerea predicatului. „Cuvintele de legătură”, la clasa a IV-a nu reprezintă o necesitate, deoarece nu se studiază și sintaxa frazei. Pot fi predate ca sînt părți de vorbire, în legătură directă cu sintaxa frazei.

În manualele de gramatică ale claselor a III-a și a IV-a pot fi introduse mai multe elemente din manualul experimental alcătuit de M. Radu, Ion Lupu, Anghel Tuz și Maria Cucută, deoarece solicită gîndirea elevilor pe multiple planuri, și asigură o legătură permanentă între gramatică, probleme de ortografie și literatură.

Inv. ANA STANCU
Școala generală nr. 53 din București

Recomandări orientative pentru participanții la dezbateri

Printre acțiunile întreprinse de Ministerul Educației și Învățămîntului, în scopul realizării formelor corespunzătoare pentru ca toți copiii să parcurgă perioada obligatorie de învățămînt, este înscrisă și descongestionarea programelor și manualelor școlare pentru clasele I—IV. Această descongestionare urmărește să realizeze o perfecționare a conținutului actualelor programe și manuale, să îndeparteze noțiunile și datele inutile și să eșaloneze mai bine materia pe parcursul celor patru ani de studiu din ciclul elementar, pe baza corelării într-o concepție unitară a învățămîntului preșcolar cu primele clase ale învățămîntului general.

În numărul 120 al revistei noastre, am anunțat că pagina „Clasele I—IV” va fi deschisă pentru o dezbateri asupra actualelor programe și manuale școlare de la clasele I—IV. Invitam, cu această ocazie, pe toți colegii din țară, interesați în perfecționarea programelor și manualelor pentru clasele I—IV, să participe la dezbateri, rugîndu-i să-și redacteze propunerile, însoțite de motivarea lor, prin formulări cît mai concise și cît mai constructive.

Pentru a avea posibilitatea să publicăm punctele de vedere a cît mai multor cadre didactice la dezbateri asupra conținutului actualelor programe și manuale, în vederea realizării unei confruntări cît mai largi, recomandăm participanților la dezbateri să-și orienteze în principal, pe cît posibil, opiniile după următoarele aspecte:

1. eliminarea din actualele programe și manuale pentru clasele I—IV a noțiunilor și datelor inutile.
2. menționarea elementelor care sînt necesare să fie introduse în programe și manuale, ca urmare a progresului social și al celui tehnico-științific.
3. precizarea restructurărilor ce se impun din partea intrărilor și ieșirilor din subsistemul I—IV, în vederea corelării într-o concepție unitară a învățămîntului preșcolar cu cel de cultură generală.
4. reconsiderarea actualelor programe și manuale prin analiza profund științifică a pașilor logici ai învățării, ținînd seama de particularitățile individuale și de vîrstă ale elevilor de la clasele I—IV.
5. enunțarea unor rezultate validate ale cercetării pedagogice (experimente), care se impun să fie introduse în programele și manualele claselor I—IV.

VIOLETA APOSTOL

Limbile străine la clasele mici

În anul școlar 1972/73 am trăit un experiment pedagogic inedit: predarea limbii engleze la clasa a II-a cu program special. Pot să afirm că predarea limbii străine la clasele mici (I-IV) pune în fața profesorului o serie de dificultăți. Acestea derivă din particularitățile de vîrstă ale elevilor, care impun utilizarea selectivă și rațională a unor metode și procedee adecvate, adaptarea acestora la interesele specifice vârstei respective. De aceea, am căutat ca în activitatea cu elevii clasei a II-a să folosesc procedee de o cît mai mare varietate, predominînd caracterul de joc și cîntec.

În orele în care aveam ca scop îmbogățirea vocabularului, m-am folosit de planșe și desene viu colorate, jucării, plante cu animale etc.

Se știe că la temelia însușirii limbilor străine, în concepția modernă, stau automatismele verbale, care se dobîndesc prin multiple exerciții de repetare a unor modele structurale lexico-gramaticale. La rîndul lor, aceste structuri tip, numite și modele de vorbire, se reiau și se includ în forme variate, în diferite situații analoge de vorbire. Dar asemenea concepție de repetare efectuate în forme invariabile, monotone

provoacă adesea nestabilitatea atenției, pasivitatea și diminuarea interesului elevilor. Situația aceasta poate fi evitată prin selecția formelor de activitate care să permită efectuarea exercițiilor de automatizare a modelelor structurale fără micșorarea atenției și interesului și, mai ales, a atitudinii active a grupului de elevi față de asimilarea limbii studiate. În acest scop, am găsit necesar introducerea unor cîntece sau jocuri cu cîntec și text corelate cu tema sau textul ce se predă. Astfel, am avut posibilitatea ca printr-o rațională folosire a cîntecelor să repet și, în cele din urmă, să automatizez în limbajul elevilor structurile lexico-gramaticale propuse într-o formă activă. Un cîntec învățat anterior pentru fixarea unor automatisme de limbă poate deveni ulterior un mijloc adecvat unui moment de destindere. Mă refer la acele cîntece care sugerează mișcări sau se referă la activitatea școlară (copiii cîntă și mimează).

Un procedeu cu rezultate foarte bune este jocul didactic. Folosit în mod corespunzător, la clasele mici, jocul didactic creează o atmosferă destinsă, face participarea elevilor activă, creatoare. Inclinația spre joc,

spiritul de competiție — specifice vârstei — constituie premise pentru atingerea — cu ajutorul acestei metode — a obiectivelor urmărite: introducerea și fixarea elementelor de vocabular, realizarea unor construcții gramaticale. Un exemplu de joc didactic folosit pentru fixarea elementelor de vocabular: se împarte clasa în două grupuri; perechi de elevi vin și numesc cu voce tare obiectele indicate de către profesor sau chiar de un „little teacher”. Grupul care numește cele mai multe obiecte, cîștigă jocul.

La fel ca și cîntecul, jocul automatizează deprinderile de a realiza construcția corectă. Folosită cu tact și îmbinată cu celelalte metode, metoda jocurilor didactice poate să contribuie la predarea în condiții eficiente a limbilor străine în primii ani de școală.

O problemă deosebit de grea se ridică pentru profesor în perioada de trecere de la vorbit la citit și ulterior la scris, deoarece la vîrsta la care deprinderile de citit și de scris în limba maternă nu sînt încă consolidate este foarte anevoioasă trecerea de la sistemul de scriere fonetică a limbii române la sistemul de scriere etimologică a limbii engleze. Din această cauză se observă la elevi o oarecare dezinteresare și chiar încetinire a ritmului de asimilare a noilor cunoștințe.

Prof. LIA GRIGOROVICI
Școala generală nr. 4 din Rădăuți

Lecție în laboratorul fonc

Istoria literaturii române în școlile și secțiile cu limba de predare maghiară

Avem și greutăți, dar avem și rezultate. Greutățile sînt într-adevăr mari, iar rezultatele pe care le obținem în procesul de predare sînt în funcție de mai mulți factori: elevul, părintele, școala (profesorul). Scopul urmărit stăruitor de noi este ca elevul să-și însușească limba română vorbită. Dar aici intervine, după părerea mea, o contradicție, fiindcă iată ce se întîmplă: la examenul de admitere în liceu, la bacalaureat, la concursul de admitere în facultate se pune accentul nu pe limba vorbită, ci se cer cunoștințe de literatură sau de gramatică (la intrarea în liceu). Printre factorii de care depind rezultatele trebuie să amintim și din ce regiune a țării provine elevul. Și aici discutăm rolul părintelui: cunoaște el limba? Poate contribui la însușirea limbii române vorbite de către copilul său? Este ceea ce numim contactul cu mediul familial și socio-profesional. La noi este o problemă că elevii nu ajung în contact cu limba vorbită, ci cu cea literară și au de aceea un limbaj livresc. Și de aici se ivesc situațiile în care, de pildă, elevul intră într-un magazin și nu se poate descurca pentru că nu cunoaște limba de fiecare zi. Aici intră în discuție și programele. La școlile (secțiile) cu limba de predare maghiară, cu mai mulți ani în urmă, au existat manuale întocmite în acest scop. În ultimul timp, s-au introdus manuale comune. Acele manuale erau mai accesibile elevilor de la secția cu limbă de predare maghiară, și programa era mai adecvată. Actualele programe sînt, după părerea mea, prea încărcate. Noi, profesorii, sîntem într-o permanentă goană pentru realizarea ei. Sînt opere ca: „Im-

părat și proletar”, „Moromeții”, „Moartea unui artist”, pentru studierea cărora în programă sînt rezervate maximum două ore. Pot fi adîncite aceste opere din punct de vedere al conținutului și al limbii în aceste condiții? Ar fi cazul ca în eventualitatea menținerii tuturor scriitorilor prevăzuți în actuala programă să fie studiați, să se ceară să fie analizate mai puține opere ale acestora, pentru a putea astfel să fie adîncite în special din punct de vedere al limbii.

De programe este legată și chestiunea manualelor. Conțin multe date, au un caracter prea informativ. De exemplu, Alexandru Macedonski, care se studia pînă acum în două ore, inclusiv analiza poeziei „Noapte de decembrie”, se studiază în 5 ore, dar ce cuprinde manualul nu s-ar putea realiza nici în 20 de ore. (Viața și opera, precum și analiza a 3 poezii). Un alt inconvenient este schimbarea prea deasă a acestor manuale, ceea ce îngreuiază atît munca profesorului, cît și a elevului.

Și acum cîteva cuvinte despre redactarea manualelor. După părerea mea, limbajul în care sînt scrise manualele nu este accesibil elevilor. Găsim noțiuni de estetică, filozofie, sociologie care sînt necunoscute de către elevi. Părerea mea ar fi ca atît programele, cît și manualele de limba română destinate școlilor (secțiilor) cu limbă de predare a naționalităților conlocuitoare să rezerve mai mult timp studiului limbii române vorbite. De această chestiune se leagă și aceea a dotării bibliotecilor școlare. Operele prevăzute de programă a fi studiate la limba și literatura română să apară cît mai multe în ediții mai ieftine. De asemenea, cred că în cunoașterea

limbii române vorbite de către elevii de la școlile (secțiile) cu limbă de predare maghiară o modalitate practică o constituie crearea de posibilități de a ajunge cît mai des în contact cu colegii lor români. Și cînd spun aceasta mă gîndesc la formele cele mai simple, începînd cu căminele de zi și grădinițele. Experiența mea didactică îmi arată că este o mare deosebire între cel care a intrat în clasa I a școlii primare după ce a fost o vreme la căminul de zi cu copii români de vîrsta lui și cel care nu a beneficiat de acest contact. Ne-am putea gîndi chiar la organizarea unor tabere în acest scop.

Și acum să trec la problema cadrelor didactice care predau limba și literatura română. De fapt, însușirea limbii române vorbite, în limita posibilităților, de către elevii de la școlile (secțiile) cu limbă de predare maghiară este în mare măsură în funcție de pregătirea cadrelor didactice. Dacă aceștia sînt bine pregătiți, atunci și elevul primește cunoștințe temeinice și corecte. Este un fapt îmbucurător că lecțiile de limba română de la clasele III și IV de la

secțiile cu limbă de predare maghiară sînt ținute de către profesori de specialitate. La sate, din păcate, se mai găsesc și cadre necalificate sau care chiar dacă sînt calificate nu cunosc suficient limba română. Trebuie pus un accent deosebit pe formele active de perfecționare a cadrelor didactice care predau limba română în școlile și secțiile cu limbă de predare a naționalităților conlocuitoare, prin alcătuirea de programe adecvate tipului de școală unde aceștia predau, cît mai diversificate. Ar fi cazul ca acele cadre didactice care predau într-o altă limbă decît limba maternă să se familiarizeze cît mai repede cu limba de predare a elevilor lor. Cabinetul lingvistic să fie dotat cu materiale audio-vizuale adecvate corespunzător cerințelor programelor (diafilme, diascop, magnetofon). În repertoriul unor teatre din centre cum este Satu Mare ar fi indicat să se introducă opere dramatice care ne ajută în predarea literaturii române și pe care teatrele respective să le popularizeze prin organizarea de turnee în localitățile din județ. De asemenea, la cinematografele din aceste centre s-ar putea relua filme care sînt ecranizări după opere studiate în școală, ca „Pădurea spinzuraților”.

Prof. ȘTEFAN BEZDEK
Liceul cu limba de predare maghiară din Satu-Mare

La clase simultane

Una din dificultățile predării la clase simultane constă în organizarea muncii independente la clasa I în perioada preabecedară și în aceea afectată predării cifrelor, la obiectul aritmetică. Acest lucru este dificil, cu atît mai mult, cu cît la clasa I cu elevi de 6 ani, ora nu poate dura cincizeci de minute. Am încercat să folosesc acest timp, într-un mod cît mai util, pentru obiectul aritmetică, gîndindu-mă la operațiunile de adunare și scădere ce vor urma învățării cifrelor. În acest sens, am încercat să fac exerciții de descompunere a cifrelor, care, în același timp, sînt și numere. Spre exemplu, la învățarea cifrei 5 am așezat cinci buline pe un cartonaș cerînd ca doi elevi să și le împartă. Am constatat apoi că, la un elev sînt 3 buline, iar la altul 2 buline. Alți doi elevi au împărțit bulinele în alt fel, astfel încît

unul a avut 4 buline, iar celălalt 1 bulină. Pentru activitatea independentă, am desenat pe o jumătate de foaie de caiet, într-un dreptunghi, 5 mingi, iar mai jos am desenat alte două căsuțe mai mici. Am cerut copiilor să numere mingile, iar deasupra lor să scrie cifra care arată numărul mingilor din căsuțe. Și, ca mingile din căsuța de sus să fie împărțite în căsuțele de jos, în așa fel ca, dacă le numărăm pe toate, să fie tot cîte sînt în căsuța de sus și, deasupra fiecărei căsuțe de jos să fie scrisă cifra care indică numărul mingilor din căsuță. În momentul în care copiii au numărât mingile, au asigurat iarăși formarea cifrei 5 din cele două cifre, 2 și 3. Mingile au fost apoi colorate, pentru formarea la elevi a deprinderii de a colora uniform. Tot în sprijinul învățării cifrelor, precum și

al stabilirii relației între numărul unor obiecte și semnul grafic ce reprezintă numărul de obiecte, respectiv cifra, am scris pe una din părțile unei bucăți de carton o cifră (5), iar pe cealaltă parte elevul trebuia să aplice aceeași cifră din bucățele. La început bucățelele au fost în număr de trei. Pe măsură ce am cunoscut pregătirea elevilor, am mărit, la unii din ei, numărul bucățelelor, iar la alții am dat numai bucățele fără cifra scrisă alături, indicîndu-le doar cifra ce trebuie formată. Folosind astfel de procedee, am reușit să formez elevilor primele noțiuni de muncă independentă, să folosesc cele cincizeci de minute ale orei într-un mod cît mai productiv.

Inv. IOAN BUDA
Școala generală
Lepindea, comuna
Bahnea, jud. Mureș

(Urmare din pag. 1)

trecut pe acțiunile practice desfășurate la catedră, în școli generale și în licee, cu scopul de a ajuta direct și concret pe profesori. Intențiile Comisiei au fost ca, mai întâi, profesorii să fie informați, să studieze și să dezbata teoretic, sub toate aspectele, problemele modernizării predării istoriei, urmînd ca după aceea să desfășoare mai multe acțiuni practice, urmate de schimburi de opinii și dezateri pentru însușirea și fundamentarea celor mai bune metode și procedee privind modernizarea predării lecțiilor. Dintre acțiunile cu caracter practic, de la care profesorii au avut de învățat amintim pe cele desfășurate în cabinetele de istorie de la liceele „D. Bolintineanu”, „Matei Basarab”, „I. Neculce”, „Liceul 43” din Capitală. La lecțiile asistate s-au folosit mijloace tehnice audio-vizuale și diverse materiale didactice ajutătoare. Cu mult interes au fost asistate lecțiile de istorie de la Liceul pedagogic în care au fost aplicate în practică principiile didacticii active, metodele „modelării” și „descoperirii” și cele de la Școala generală nr. 5 unde s-a demonstrat metodologia folosirii filmului didactic la lecții.

Astfel de acțiuni vor fi continuate, antrenîndu-se un număr cît mai mare de profesori în pregătirea și în desfășurarea lor, generalizîndu-se cele mai moderne metode de predare și de fundamentare a cunoștințelor.

Ziua deschisă a profesorului

Tot cu scopul de a contribui la pregătirea metodologică a profesorilor de istorie, începînd cu trimestrul I al acestui an școlar, Comisia de istorie a organizat **Ziua deschisă a profesorului de istorie**. În această zi, la profesorul stabilit prin plan de către comisie, pot asista la lecții toți acei care doresc să-și împărtășească din experiența didactică. Obligația profesorului la care se organizează ziua deschisă este de a ține lecții după cele mai moderne metode și procedee pedagogice. După lecții, profesorul asistat face o prezentare a materialului didactic de istorie din școală, și răspunde la întrebările celor care participă la un asemenea gen de schimb de experiență. Atunci se dau și explicații asupra modului de confecționare a unor materiale didactice, cu ajutorul elevilor și al părinților.

Informarea la zi și studiul individual al profesorului

Prezentarea lucrărilor noi apărute în librării, editate în țară sau peste hotare, constituie o altă formă de activitate a Comisiei de istorie. De regulă, după fiecare comunicare, se prezintă o carte nou apărută. La ultimele ședințe au fost prezentate lucrările „Călători străini despre țările române”, „Literatura umanismului și renașterii”, „Culegere de texte pentru istoria universală”. În trimestrul viitor vor fi prezentate „Istoria Franței” de Jacques Madauie, cele două lucrări cu privire la „Dictatul de la Viena” de Traian Bunescu și A. Simion, „Armele lui Krupp” de William Manchester.

Baza pregătirii științifice și metodice a oricărui profesor rămîne totuși studiul individual. Socotim că nici o conferință, nici o dezbateri și nici un schimb de experiență, la orice nivel s-ar desfășura, nu poate înlocui studiul individual al profesorului, studiu care intră în obișnuința fiecăruia, indiferent că e profesor începător, fără definitivat, profesor de gradul I, sau doctor în științe. Știința istoriei, e atît de vastă încît nimeni nu poate pretinde că i-a pătruns toate tainele.

În vederea orientării studiului individual al profesorilor de istorie din Capitală, Comisia de istorie a inclus în plan, la sugestia inspectoratului școlar o temă de studiu pe fiecare trimestru. Tema actualului trimestru este „Noi concepții și tendințe în predarea istoriei”. Ea se va dezbate în cadrul consfățuirilor cadrelor didactice din luna decembrie. Profesorii vor prezenta opinii și experiențe personale în vederea perfecționării metodelor de transmitere și însușire a cunoștințelor.

Sărbătorirea momentelor importante din istoria patriei

Cu prilejul sărbătoririi unor evenimente însemnate din istoria patriei, Comisia de istorie organizează diverse manifestări științifice și cultural-artistice. În acest an au fost organizate două simpozioane în colaborare cu Societatea de științe istorice-filiala București: „Al. Ioan Cuza, primul domn al României moderne” și „Dimitrie Cantemir”. Comitetul filialei Societății de științe istorice a asigurat conferențieri de prestigiu ca prof. univ. dr. docent G. C. Giurescu, prof. univ. dr. D. Almaș, dr. Dan Berindei, dr. C. Șerban, cercetător șt. pr. Irina Rădulescu Vlasoglu și alții.

care au ținut comunicări științifice interesante în fața profesorilor de istorie din Capitală, reliefind bogata activitate politică și culturală a celor două personalități istorice.

Probleme ale lumii contemporane

În afară de formele enumerate mai sus, Comisia de istorie a organizat, în colaborare cu Universitatea populară, un curs special pentru profesorii de istorie, cu un stagiu mai redus în învățămînt, și pentru toți cei interesați să audieze temele incluse în programul cursului. Cursul constă din 7 teme (1 temă pe lună) care vor fi ținute la Casa corpului didactic. Ele se intitulează „Probleme ale lumii contemporane” și cuprind temele: „Fenomenul românesc în viziunea istoricilor civilizației”, „Cultura românească în contextul civilizației și al culturii mondiale contemporane”, „Momente din istoria României în lumina cercetărilor actuale”, „Caracteristici și tendințe în dezvoltarea social-economică și politică a principalelor țări capitaliste”, „Fenomenul contemporan al subdezvoltării și implicațiile sale pe plan contemporan”, „Insurecția națională antifascistă armată în documentele istorice și în memoria participanților”, „Probleme actuale și direcții de dezvoltare a țărilor socialiste”.

Experiența cursului de anul trecut și a celui din acest an, a dovedit că profesorii au multe de învățat dacă audiază temele planificate. Regretăm că au venit puțini din cei indicați să urmeze acest curs. În schimb cursul a urmat de alți profesori, atrași de noutatea temelor, dornici să-și îmbogățească cunoștințele. Participanții vor decide dacă un asemenea curs va mai fi util sau nu, în viitor.

Elaborarea unor studii de specialitate

Sectorul editorial al comisiei alcătuiește un alt domeniu de activitate. Un colectiv alcătuit din nouă profesori, coordonat de șeful comisiei, de specialitate, se ocupă de editarea periodică a unei lucrări intitulate: **Calet metodic de istorie**.

Pînă în prezent au fost alcătuite patru lucrări; a cincea este în tipografie, iar a șasea și a șaptea sînt în lucru. Scopul prin

(Continuare în pag. a 3-a)

(Urmare din pag. a 6-a)

care-l frustrază pe om de bucuriile vieții.

Existențialismul pornește de la probleme reale, specifice cu deosebire societății capitaliste contemporane, societate care înstrăinează omul de el însuși și-l dezumanizează. Intrebarea tulburătoare a lui Sartre: „Este omul el însuși sau altceva decât el însuși?” atrage atenția conștiinței asupra drepturilor umane ale omului. Prin această atitudine critică și protestatară, unii reprezentanți ai existențialismului au contribuit la demistificarea condiției omului în capitalism. Ei însă au făcut greșeala de a transforma criza omului în societatea capitalistă într-o criză a întregii umanități, de a absolutiza contradicțiile dintre individ și societate specifice capitalismului, într-un antagonism permanent, fără ieșire de a rămâne într-o atitudine exclusiv negativă, fără a căuta căile reale de ieșire din criză, soluționarea efectivă a problemei eliberării omului, a înlăturării condițiilor care-l dezumanizează. În această privință trebuie menționată poziția lui Sartre care oferă — între anumite limite — unele puncte de contact cu marxismul. El admite că societatea capitalistă nu mai poate continua și se menține numai printr-o „represiune constantă”, dar consideră ca timpurie afirmarea posibilității trecerii de la nemulțumire la o acțiune constructivă: „Noi sintem — spune el — într-o perioadă care poate fi numită negativă... Dar ce trebuie să facem? Cum să trecem de la negativ la constructiv? Acest lucru abia acum, în această perioadă, începem să-l învățăm puțin cîte puțin”. O asemenea atitudine de ansamblu a existențialiștilor derivă din faptul că ei, analizând existența umană, o izolează artificial din contextul social-economic, nu rețin faptul esențial că omul este o existență socială și că, prin urmare, categoriile economiei sînt determinanți fundamentale ale existenței umane, determinanți a căror analiză relevă călele efective pentru eliberarea și umanizarea omului, pentru libertatea și responsabilitatea lui față de el însuși.

7. Pragmatismul este un curent care se prezintă drept filozofie a acțiunii (gr. pragma = lucru, acțiune). Principalii reprezentanți ai pragmatismului au fost William James și John Dawey Pragma-

tismul reflectă un anumit mod de gîndire american, practicist și comercial. Este înrudit cu pozitivismul prin faptul că reduce lumea la „experiența pură” a senzațiilor și la „fluxul trăirii”, negînd faptul că cunoașterea este o reflectare a realității obiective. Criteriul adevărului este la ei, de asemenea, subiectiv: „Adevărul este ceea ce este folositor” (James). Această afirmație trebuie înțeleasă în sensul că o idee sau o judecată este adevărată dacă este practic avantajoasă, indiferent dacă ea corespunde sau nu realității. Nu există, după pragmatisti, idei care sînt adevărate, ci numai idei care devin adevărate, dacă „dau randament”, sau devin false, dacă nu se dovedesc avantajoase. Adevărul unei idei rezultă, așadar, din câștigul practic pe care-l realizează. „Noi facem negoț între noi cu adevărurile noastre” (James). Este evident că pragmatismul răstoarnă raportul dintre adevăr și utilitate, degenerază în subiectivism. O idee nu este adevărată pentru că este utilă, ci, dimpotrivă, este practic utilă pentru că este adevărată, adică reflectă realitatea. Este, așadar, clară diferența esențială dintre criteriul subiectiv al adevărului la pragmatisti, utilul și criteriul obiectiv al adevărului în concepția marxistă, practică: „Cunoașterea poate fi utilă din punct de vedere biologic, utilă omului în practică, pentru conservarea vieții, pentru conservarea speciei, numai dacă ea ne reflectă adevărul obiectiv, independent de om”. (V.I. Lenin).

Teoria cunoașterii pragmatiste nu este străină de religie. Deși critică încercarea de a fundamenta în mod rațional religia, pragmatismul admite ideile religioase în scopuri practice, dacă ele sînt utile: „Dacă se va constata că ideile religioase au valoare pentru viața reală, atunci din punctul de vedere al pragmatismului ele vor fi adevărate în virtutea utilității lor” (James). Pragmatismul reprezintă astfel o accepție rafinată a gîndirii religioase.

★

Confruntarea critică cu aceste curente și cu alte concepții ale filozofiei burgheze contemporane scoate în evidență superioritatea și caracterul științific al filozofiei marxiste, al materialismului dialectic și istoric. Dialogul cu asemenea filozofii nu înseamnă așadar concesie față de confuzii sau concepții străine idealurilor noastre, nici „combinații” eclecticice între concepția noastră și celelal-

te, ci, dimpotrivă, înseamnă afirmarea hotărîtă a concepției noastre despre lume și viață, întărirea convingerilor noastre materialist-dialectice clarificarea și reliefaarea adevărului, creșterea prestigiului filozofiei marxiste în lumea întreagă.

Lectura

„Logica, logica științei este coaptă pentru a se elibera de filozofie, să constituie un domeniu propriu științific, în care să se lucreze după o metodă strict științifică, fără să mai rămînă loc pentru a vorbi de cunoștințe «mai profunde» sau «mai înalte»... Ce-i mai rămîne în acest caz filozofiei? Numai problemele scumpe metafizicienilor: Care este cauza primă a lumii? Care este esența neantului? Dar acestea nu sînt decît pseudoprobleme, fără nici un conținut științific.

În timp ce metafizica pretinde că se ocupă cu «fundamentele ultime» cu «adevărata esență» a lucrurilor, logica științei nu se ocupă în nici un fel cu astfel de probleme. Tot ce poate fi spus despre lucruri și fenomene va fi formulat de știința particulară a domeniului respectiv, fără să mai poată fi nimic spus «mai mult». Știința este un ansamblu bine ordonat de propoziții și tocmai acest ansamblu este obiectul logicii științei”. (R. Carnap, **Problema logicii științei**, în: G. Piccon, **Panorama ideilor contemporane**, Gallimard, Paris, 1968, p. 63).

„Orice sens și orice existență imaginabilă, imanentă sau transcendentă, fac parte din domeniul subiectivității transcendente, care instituie orice sens și orice existență. A vrea să sesizezi universul existenței adevărate ca pe un lucru ce s-ar afla în afara conștiinței, a cunoașterii și a evidenței posibile, a presupune că existența și conștiința se raportează una la cealaltă într-un chip exterior, în virtutea unei legi rigide, este absurd. Ele aparțin în mod esențial una alteia și ceea ce este esențial legat este în mod concret unul și una în concretul unic și absolut al subiectivității transcendente” (Edmund Husserl, **Meditații cartesiene**, Vrin, Paris, 1966, p. 71.)

„Ce înseamnă că existența precede esența? Aceasta înseamnă că omul mai întîi există, se gă-

(Continuare în pag. a 8-a)

(Urmare din pag. a 7-a)

sește și apare în lume și că numai după aceea el se definește (adică își făurește esența).

Omul, așa cum îl concepe existențialismul, nu poate fi definit pentru că la început el nu este nimic. El nu va fi ceva decât mai târziu și el va fi așa cum se va fi făcut el însuși. Prin urmare, nu există o natură umană pentru că nu există un Dumnezeu să o fi conceput...

Dar dacă, într-adevăr, existența umană precede esența, omul este responsabil de ceea ce el este. Astfel, primul demers al existențialismului este de a pune pe orice om în posesia a ceea ce este el și de a face să îi revină responsabilitatea totală a existenței sale. Atunci când spunem că omul este responsabil pentru șine însuși nu vrem să spunem că omul este responsabil de stricta sa individualitate, ci că este responsabil pentru toți oamenii⁴ (J.P. Sartre, Existențialismul este un umanism, Nagel, Paris, 1946).

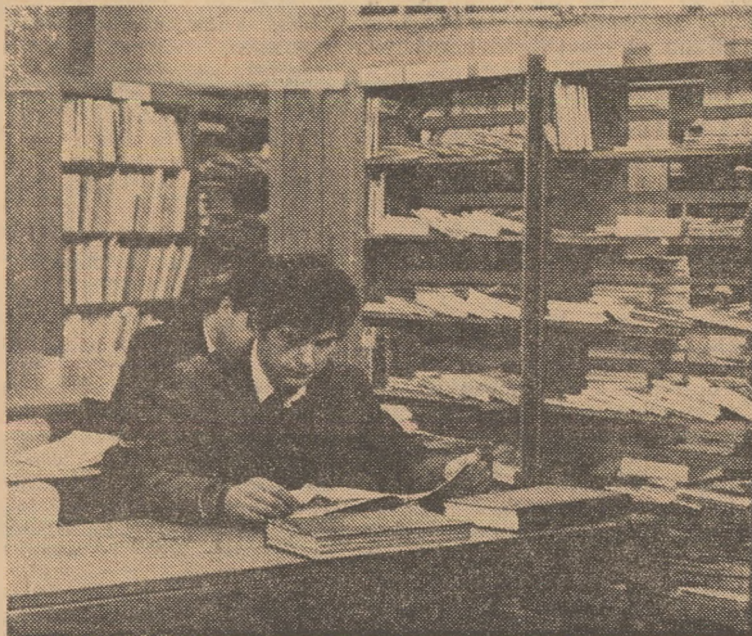
Intrebări

1. Ce legătură există între fenomenologie și existențialism?
2. În ce constă diferența esen-

țială dintre concepția marxistă și cea existențialistă despre existență?

3. Precizați câteva din trăsăturile comune curentelor filozofice nemarxiste contemporane.

4. Arătați, plecând de la rezolvarea materialist-dialectică a problemei fundamentale a filozofiei, superioritatea filozofiei marxiste față de curentele filozofice nemarxiste contemporane.

Studiu în bibliotecă

Dr. MIRCEA MUȘAT :

Rădăcinile istorice ale Partidului Comunist Român

Editura politică, 1973

Sensul fundamental al cărții doctorului Mircea Mușat constă în încercarea de a găsi izvorul nașterii proletariatului, a conturării lui ca o clasă distinctă și de a stabili geneza mișcării muncitorești revoluționare din România. O coordonată de bază care a traversat lucrarea și pe care autorul o demonstrează cu abilitate, conștiință și convingere se referă la faptul că „mișcarea noastră revoluționară își are obârșia în realitățile social-politice ale țării noastre”, aceasta plămădindu-se „din realitățile societății românești”. Studiind contribuția participării clasei muncitoare la schimbările petrecute în structura forțelor politice și de clasă din țară, autorul accentuează cu pregnanță rolul ei în diferitele momente cruciale ale istoriei noastre, concluzionând că proletariatul a fost, încă de la naștere, forța

cea mai înaintată a țării, avind totodată rezonanțe în destinele României. „Proletariatul român poartă cu sine pecetea trăsăturilor social-economice și politice specifice stadiului de dezvoltare a societății românești”, fiind purtătorul celor mai avansate aspirații naționale.

Volumul subliniază, în același timp, că la temelie clasei muncitoare și devenirea ei de clasă de sine și pentru sine, a stat țărănimea, izvor permanent și bază solidă a alianței dintre muncitorime și țărănime, a încheurii luptei comune pentru progres social.

Sînt înregistrate primele conflicte de muncă, forme de organizare profesională, gazete muncitorești, apariția de idei socialiste în România, a primelor organizații socialiste, precum și fenomenul de interpătrundere a

mișcării socialiste cu mișcarea muncitorească, primele mișcări revoluționare marxiste și constituirea partidului politic al muncitorilor (P.S.D.M.R.) ca rod al maturizării mișcării politice de la noi. Alimentaț cu idei marxiste clare, P.S.D.M.R. exprima interesele cele mai înaintate ale națiunii noastre, constituind un stîlp de pod în procesul politic, continuu și ascendent, al gândirii noastre progresiste și marxiste. Avîntul revoluționar al maselor populare pentru grăbirea procesului de schimbări progresiste determină o regrupare politică a forțelor materializată prin transformarea partidului socialist în partid comunist. Lucrarea se oprește la acest moment istoric, demonstrînd că „istoria de peste un secol a mișcării muncitorești din România constituie un inestimabil tezaur de experiență politică, revoluționară... care ajută partidul nostru să-și îndeplinească cu cinste misiunea istorică pe care o are astăzi în societatea socialistă și să conducă mai departe poporul român spre piscurile luminoase ale societății comuniste”.

**Prof. A. ILICA
Arad**

CONSULTAȚII • RECOMANDĂRI METODICE • DEZBATERI • ÎNVĂȚĂMÎNTUL
IDEOLOGIC AL CADRELOR DIDACTICE

Din experiența Comisiei de istorie a Casei corpului didactic din București

Comisia de istorie a Casei corpului didactic din Capitală își desfășoară activitatea, orientându-se după indicațiile date de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 și după alte documente de partid. Străduințele sale sînt îndreptate în direcția realizării instruirii științifice și de pregătire metodologică a profesorilor de istorie. În cele ce urmează, vom împărtăși cîteva aspecte din experiența Comisiei de istorie a Casei corpului didactic din Capitală.

Succesele au la bază o bună organizare

În Comisia de istorie, au fost incluși 36 de profesori cu temeinice cunoștințe profesionale și cu o bogată activitate la catedră. Aceștia sînt profesori de școli generale și licee, lectori și conferențieri universitari, cercetători de la Institutul de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., de la Institutul de istorie „Nicolae Iorga”, Institutul de științe pedagogice, muzeografi. În raport de domeniul de specialitate și de preferințe, membrii comisiei au fost împărțiți în patru colective: colectivul de istoria României, colectivul de istorie universală, colectivul de metodica predării istoriei și colectivul de activități cultural-artistice. Fiecare colectiv are sarcina

de a alcătui programul de acțiuni în domeniul său de activitate și a asigura pregătirea și desfășurarea lui. Pentru a evita paralelismul și suprapunerile, colectivele Comisiei de istorie a Casei corpului didactic au elaborat programele împreună cu colectivele Societății de științe istorice-filiala București. Propunerile colectivelor se includ într-un plan unic, trimestrial, plan care, după ce se tipărește, se împarte fiecărui profesor, la început de trimestru. De obicei, programele pe trimestrul următor se difuzează la consfăturile cadrelor didactice de la sfîrșitul trimestrului încheiat. De pildă, în prezent am terminat întreaga activitate de planificare și organizare a muncii pe trimestrul al II-lea (ianuarie-aprilie 1974). Colectivele au stabilit tematica, responsabilii de colective au luat legătura cu conferențierii și planul a fost definitivat și dat la tipărit, urmînd să fie difuzat profesorilor de istorie la consfăturile din decembrie. Deci, principiul de bază care stă la baza elaborării planului este munca colectivă. Observațiile și propunerile făcute de cadrele didactice sînt reținute și discutate cu multă atenție de colective și incluse în planuri. Scotim că în felul acesta, Comisia de istorie răspunde solicitărilor și nevoilor operative ale profesorilor.

Comunicări și dezbateri științifice

Una din formele de bază ale activității o constituie comunicările și dezbaterile pe probleme științifice. Temele comunicărilor și dezbaterilor sînt strîns legate de planurile calendaristice ale învățămîntului istoriei în școala generală și în liceu. Unele din aceste acțiuni se organizează în colaborare cu Societatea de științe istorice — filiala București. Împreună cu comitetul filialei, am pus în dezbatere cele mai stringente probleme care interesează cadrele didactice și am adus specialiști consacrați pentru lămurirea lor. De un interes deosebit s-a bucurat, de exemplu, dezbaterile pe tema „Probleme ale epocii fanariote”. De asemenea, au fost apreciate, în mod deosebit, comunicările ținute în acest trimestru pe temele „Anglia și țările române în sec. XVI—XVIII” și „Probleme social-politice și ideologice ale tiraniei în epoca arhaică greacă”.

Temele de orientare politico-ideologică a cadrelor în probleme de metodologie a predării istoriei, au constituit, de asemenea, una din direcțiile principale de activitate a Comisiei de istorie a Casei corpului didactic. Amintim, printre temele ținute în acest sens: „Partinitate și obiectivitate în predarea lecțiilor de istorie”, „Caracterul educativ al lecțiilor de istorie” etc.

Din tematică nu au lipsit nici teme de perfecționare a predării cum ar fi „Renovarea tehnologiei didactice în predarea istoriei”, „Problematizarea, descoperirea și modelarea în predarea istoriei”.

Accent pe acțiuni cu caracter practic

Spre deosebire de dezbaterile teoretice, Comisia de istorie a pus un accent mai mare ca în

(Continuare în pag. a 2-a)

Filmul didactic în lecțiile de istorie

În zilele noastre, filmul a căpătat o largă utilizare în procesul de învățămînt. Pentru ca acesta să fie util scopului didactic, proiecția trebuie să se încadreze în procesul instructiv-educativ în vederea asigurării unei baze perceptivă și documentare mai eficiente, capabile să susțină în condiții mai bune actul predării și însușirii noilor cunoștințe și deprinderi, să faciliteze formarea de noțiuni prin îmbinarea imaginii animate cu sunetul, în sfîrșit, să ajute pe elevi să realizeze conexiunea și raporturile dinamice dintre faptele și fenomenele istorice.

Prin intermediul mișcării, imaginile filmice dezvăluie în fața elevilor fenomenele și faptele istorice în toată complexitatea lor; creează elevilor impresia participării la evenimentele social-politice prezentate, imprimă lecției mai multă viață.

Vizionînd un film didactic cu conținut istoric, elevii re trăiesc evenimentele din trecut. Așadar, filmul ajută la crearea unei stări emotionale, amplificate, de altfel, în timpul filmului și de efectele sonore, de muzică, comentariu.

Filmul didactic, pentru a fi un mijloc puternic de informare și pentru a contribui în mod eficient la stimularea procesului de învățămînt, este necesar să corespundă unor anumite cerințe ca: informațiile să concorde cu adevărul istoric, imaginile să dezvăluie procesele și evenimentele într-o succesiune logică, firească, iar comentariul să corespundă evenimentelor și fenomenelor prezentate.

Folosirea filmului la lecția de istorie oferă profesorului posibilități sporite de creșterea eficienței lecției, dar metoda folosirii filmului pretinde profesorului un efort sporit în pregătirea lecției.

Astfel, pregătirea unei lecții în care se folosește filmul didactic presupune mai multe etape.

Prima etapă începe odată cu planificarea calendaristică — la începutul anului școlar sau al trimestrului — în această etapă

se fixează lecțiile la care se va folosi filmul — aceasta presupune cunoașterea catalogului de filme aflat la filmoteca de sector sau județ.

A doua etapă este pregătirea imediată a lecției, care cere în mod obligatoriu cunoașterea perfectă a conținutului filmului. Aceasta presupune 2—3 vizionări anterioare — în urma cărora se fixează durata și timpul de proiecție.

A treia etapă presupune încădrarea filmului în lecție în funcție de scopul didactic urmărit, formularea chestionarului pe baza căruia se va activa clasa, stabilirea listei de termeni, noțiuni, cuvinte noi, pe care mesajul filmic le pune în fața clasei. Tot acum se selectează și alte materiale didactice ce pot fi folosite în coroborare cu filmul (hărți, diapozitive, bandă magnetică etc.). Filmul didactic poate fi folosit în toate tipurile de lecții cît și în orice moment al lecției.

Mergînd pe linia promovării metodelor și procedeele moderne în predarea istoriei, Societatea de științe istorice și Casa corpului didactic au organizat comunicări cu conținut metodologic pentru folosirea filmului didactic în cadrul orelor de istorie. De asemenea, s-au organizat și lecții practice.

Astfel, la Școala generală nr. 5 s-a ținut lecția de sistematizare și recapitulare cu tema: „Dezvoltarea societății omenești pe teritoriul patriei noastre din cele mai vechi timpuri și pînă la formarea relațiilor feudale”.

Punctele principale din planul de recapitulare și sistematizare au fost:

1. Trăsăturile caracteristice orînduirii comunei primitive pe teritoriul patriei noastre.

2. Orînduirea sclavagistă — statul dac, cucerirea Daciei de către romani, Dacia în timpul stăpînirii romane.

3. Perioada de trecere la feudalism — continuitatea daco-romană — formarea poporului și a limbii române, descompunerea

obștilor sătești, formarea relațiilor feudale.

În cadrul acestei lecții s-au urmărit dezvoltarea și continuitatea societății omenești pe teritoriul patriei noastre. Pentru aceasta s-a folosit, pe lîngă hărți și diapozitive, filmul didactic „Strămoșii noștri” (pentru perioada 86—106 e.n., adică pentru primele conflicte dintre daci și romani 86—89, războaiele de cucerire a Daciei 101—102, 105—106, cît și pentru începutul romanizării Daciei).

Vizionarea filmului cît și discutiile purtate cu elevii pe marginea celor vizionate au permis ca aceste evenimente să fie consolidate și sistematizate mai ușor. Elevii au putut cunoaște tactica de luptă a romanilor, a dacilor, armamentul lor, și-au putut da seama că dacii au fost înfrînți datorită tacticii și organizării militare net superioare a romanilor, care au opus dacilor unități de luptă specializate. De asemenea, imaginile și comentariul au dezvăluit elevilor politica sistematică dusă de Traian și urmașii săi de romanizarea Daciei, ei și-au dat seama mai bine de procesul de continuitate al dacilor în timpul stăpînirii romane.

Folosirea filmului în cadrul lecțiilor de sistematizare și recapitulare contribuie la îmbogățirea reprezentărilor, la înțelegerea rațională a faptelor istorice, iar generalizarea și sistematizarea noțiunilor se fac cu mai multă ușurință.

Este aproape un truism faptul că rolul profesorului în cadrul lecțiilor în care se folosește filmul didactic nu scade, ci, dimpotrivă, crește.

Prin îndrumările verbale date elevilor pentru perceperea mesajului vizual, prin discuțiile purtate după vizionarea filmului, se realizează evitarea transformării elevilor în simpli spectatori în timpul vizionării.

În concluzie, putem spune că folosirea filmului la lecție contribuie pe un plan superior la înțelegerea relațiilor abstracte — relația dintre idei, date, fapte, evenimente istorice, impunînd, în același timp, o pregătire suplimentară profesorului.

Prof. GLORIA CEACALOPOL
Școala generală nr. 5
din București

Marxismul în confruntare cu principalele curente ale filozofiei burgheze contemporane

(Lecțiile a 17-a și a 18-a de filozofie
pentru anul III, liceu)

I

Intrarea capitalismului în stadiul său cel mai înalt — imperialismul — începutul și accentuarea continuă a crizei generale a capitalismului — au amplificat tendințele idealiste, iraționaliste și voluntariste în mișcarea filozofică burgheză contemporană. Această poziție fundamentală și de ansamblu nu exclude însă posibilitatea ca în cadrul unora dintre curentele filozofiei burgheze contemporane să se poată descifra elemente de reală contribuție la dezvoltarea gândirii filozofice. De exemplu: analiza problematicii filozofiei științei în neopozitivism și analiza critică a existenței omului în societatea capitalistă, analiză făcută de existențialiști. Aceste elemente au apărut fie ca urmare a neputinței de a se mistifica complet contradicțiile reale ale capitalismului contemporan, neputință corroborată uneori și cu o anumită probitate intelectuală, fie ca urmare a influenței mereu crescînde a filozofiei marxiste în lumea întreagă. Deși au apărut aspecte noi în filozofia contemporană, filozofia este și astăzi, ca și acum două mii de ani, pătrunsă de spirit de partid. Coexistența pașnică dintre state nu înseamnă, se înțelege, renunțarea la lupta ideologică pentru promovarea materialismului dialectic și istoric. Exigența, fermitatea și combativitatea ideologică nu exclud ci dimpotrivă, presupun confruntarea liberă a părerilor, cu un cuvînt, dialogul.

„Vorbînd de educația tinerei noastre generații — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să avem în vedere necesitatea de a crea condiții pentru ca ea să cunoască ce se întîmplă în lume. Nu trebuie să avem niciodată teama că o confruntare deschisă, liberă a concepțiilor noastre materialist-dialectice cu concepțiile

idealiste ar putea să dăuneze cumva formării tineretului: dimpotrivă, te mai în a patra confruntare liberă — în care, de altfel, s-a afirmat în lume materialismul dialectic — vom face să triumfe idealurile comunismului”.

Ne vom opri, în cele ce urmează, la caracterizarea cîtorva dintre multiplele curente și tendințe ale filozofiei nemarxiste contemporane.

1. **Neokantianismul** a apărut ca o reacție împotriva materialismului filozofic și s-a manifestat ca o „întoarcere la Kant”. Dacă, pe de o parte, reținem faptul că neokantienii, contracarînd unele curente iraționaliste, au promovat tradiția raționalistă a filozofiei și au adus contribuții remarcabile în domeniul logicii și al filozofiei și culturii, pe de altă parte, trebuie să subliniem faptul că ei au făcut un pas înapoi în raport cu filozofia kantiană, deoarece au accentuat și dezvoltat latura idealist-subiectivă a filozofului clasic german. Ei au trecut de la idealismul gnoseologic la un idealism complet, înlăturînd „lucrul în sine” și absolutizînd mișcarea constructivă a gândirii: „Obiectul... este conținutul conștiinței mele, iar subiectul ceea ce își dă seama de acest conținut” (Rickert). Pentru neokantieni „obiectul” este produsul cunoașterii și nu un dat exterior acesteia. După H. Cohen, „numai cugetarea pură poate produce ceea ce se poate considera existentă”. Punînd în evidență rolul activ al subiectului, neokantienii au ajuns, așadar, la un idealism și mai cuprinzător decît cel kantian. În mișcarea muncitorească ideile neokantienilor s-au manifestat sub forma oportunistului și revizionismului lui Bernstein care afirmînd primatul eticului față de economic, a negat necesitatea luptei de clasă și a revoluției socialiste.

2. **Neohegelianismul** a preluat de la Hegel ceea ce ține de sistemul său idealist și a încercat să conteste valabilitatea dialecticii, metodă care, datorită dezvoltării ei științifice de către marxism, își afirmă tot mai mult esența critică și revoluționară.

Neohegelienii englez, și americani (F.H. Bradley, B. Bosanquet, I. Mac Taggart, J. Royce) l-au interpretat pe Hegel în spiritul unui idealism obiectiv teologic, într-o viziune fățiș religioasă. După concepția lor, lucrurile și oamenii sînt manifestări fragmentare ale spiritului absolut, care ar soluționa contradicțiile prin împăcarea lor, rolul dialecticii constînd tocmai în asigurarea ieșirii din contradicție în armonie și nu în negarea a ceea ce este vechi și perimat.

Neohegelianismul francez (J. Hyppolite, J. Wahl) reduce dialectica la un fenomen de aventură a conștiinței, o transformă într-o dialectică existențială, a firmînd imposibilitatea rezolvării contradicțiilor și trăgînd de aici concluzii pesimiste, despre așa-zisul tragism al existenței omenești.

Cu toate că neohegelianismul se soldează cu aceste rezultate negative, el poate fi apreciat în măsura în care a afirmat demnitatea omului și a gândirii lui, ridicînd unele probleme reale ale filozofiei culturii și filozofiei omului. A făcut acest lucru, desigur, nu de pe o poziție real-eficientă, ci de pe una idealistă.

3. **Neotomismul** (Jacques Maritan, Etienne Gilson ș.a.) reprezintă, în general, o întoarcere la doctrina scolastică și religioasă a lui Toma d'Aquino. Concepția neotomistă admite existența obiectivă a materiei, dar o consideră pe aceasta ca o creație a divinității, iar mișcarea ei ca fiind, de asemenea, de origine exterioară, divină. Deși neotomiștii recunosc posibilitatea cunoașterii lumii, ei consideră cunoașterea științifică inferioară credinței și revelației: știința ar trebui să se mulțumească cu adevărurile particulare, pentru că numai credinței și revelației i-ar fi proprie cunoașterea generalului și a absolutului. Avem în față, așadar, o concepție idealist-obiectivă și mistică, în contradicție cu datele și rezultatele științei.

Existența umană este privită de neotomiști ca o nefericită aventură, consecință a unui „păcat originar”. Ei minimalizează astfel demnitatea și capacitatea

(Continuare în pag. a 6-a)

(Urmare din pag. a 5-a)

omului, promovind ideea inutilității luptei pentru o viață mai bună pe pământ și cultivând așteptarea unei utopice vieți viabile, eterne.

4. **Neopozitivismul** este afit o reîntoarcere la ideile pozitivismului secolului al XIX-lea, reprezentat de Auguste Comte făuritorul primului pozitivism, cit și o adaptare a idealismului la noul climat științific, dominat de matematizare a fizicii.

Încă primul pozitivism contesta posibilitatea cunoașterii esenței lucrurilor, reducând cunoașterea la datele factuale ale simțurilor, la ansamblul senzațiilor, afirmându-se, astfel, ca o poziție idealist-subiectivă și agnostică și reducând filozofia la o simplă însumare a concluziilor empirice ale științelor.

Al doilea pozitivism este cel reprezentat de filozofii austrieci E. Mach și R. Avenarius, cunoscut sub numele de empiriocriticism.

Cel de-al treilea pozitivism este neopozitivismul sau „pozitivismul logic”. A fost elaborat de așa-numitul „cerc vienez” (M. Schlik, R. Carnap etc.), de „școala analitică” engleză (A.J. Ayer), de școala neopozitivistă franceză (L. Rougier) etc. Neopozitivismul se situează pe aceeași poziție idealist-subiectivă și agnostică ca și pozitivismul originar. Omul nu ar cunoaște și nu ar putea cunoaște realitatea obiectivă, întrucât despre aceasta nu poate afirma nici că este, nici că nu este; oamenii nu ar avea de-a face cu obiecte reale, ci doar cu propriile lor percepții. Gândirea are după neopozitivisti numai rolul de a organiza senzațiile cu ajutorul limbajului și de a elabora reguli după care pot fi combinate cuvintele și propozițiile. Aceste reguli și legi ale gândirii nu ar reflecta realitatea, ci ar fi construcții mai mult sau mai puțin convenționale. Negând posibilitatea cunoașterii lumii obiective și a esenței lucrurilor, pozitivismul, deși se consideră neutru față de materialism și idealism, este de fapt o concepție idealistă, pentru că reduce lucrurile materiale la conținuturi subiective, senzoriale și lingvistice. Criteriul adevărului este, de asemenea, conceput în mod subiectivist: el ar consta în confruntarea propozițiilor cu senzațiile pe care le organizează și în coerența (noncontradicția) propozițiilor.

Dezvoltându-se în strânsă legătură cu logica simbolică sau matematică, unii reprezentanți ai neopozitivismului au adus reale contribuții la dezvoltarea logicii moderne, a lingvisticii etc. Când vorbim însă de contribuția lor nu trebuie să pierdem din vedere concepția lor idealistă asupra mecanismului logic, izolarea acestuia de realitate și de practică.

II

5. **Fenomenologia**. Definită etimologic înseamnă „știința despre fenomene”. Edmund Husserl, întemeietorul școlii fenomenologice, nu înțelege însă prin fenomen ceea ce se înțelege în mod obișnuit, adică ansamblul manifestărilor exterioare și individual-particulare în care apare esența, ci el denumeste „fenomen” însăși esența lucrurilor, anulând astfel distincția obiectivă dintre fenomen și esență (latura internă, generală și relativ stabilă a lucrurilor). De ce numește el esența fenomen? Pentru că, după Husserl, esența nu ar fi cunoscută printr-o cunoaștere mijlocită, care se adărește de la fenomene la esență, ci ea ar apărea (gr. *phainomenon* = ceea ce apare) în mod direct gândirii, printr-o **intuiție intelectuală**, nemijlocită și originară, **intuiția esențelor**.

De această primă și irațională opțiune sint legate și celelalte laturi ale fenomenologiei: **reducția fenomenologică și intenționalitatea**.

Dacă fenomenul (=esența) este perceput printr-o intuiție intelectuală, urmează că ceea ce știm noi în mod natural despre cunoaștere și despre realitatea lumii obiective trebuie să fie pus sub semnul întrebării și al îndoielii sau, cum spune Husserl, să fie pus „între paranteze”, să fie redus. Este ceea ce el numește **reducție fenomenologică**, procesul la capătul căruia nu rămâne nimic neîndoielnic, în afară de **eul pur**, conștiința care cunoaște, eliberată de orice ar exista, independent de ea și cunoscând un obiect ce-i este propriu, interior.

Eul sau conștiința pură se prezintă analizei fenomenologice ca o **conștiință despre ceva**, o **conștiință intențională**, ea prezentându-se ca o conștiință care tinde către ceva, se orientează către un obiect al ei. Ce reprezintă acest ceva care este intenționat sau vizat de eul cunoscător? Este un obiect de factură idealistă, pentru că el este dat de conștiință, pentru conștiință și în conștiință: „Cuvîntul intenționalita-

te nu semnifică nimic altceva decât această particularitate fundamentală și generală pe care o are conștiința de a fi conștiință **despre un anumit lucru**, de a purta, în calitatea sa de **cogito**, în ea însăși pe cogitatumul său” (Husserl). Prin urmare, lumea „obiectelor” nu este în fenomenologie o lume obiectivă, independentă de conștiință, ci o lume „pusă de” conștiință. Este evidentă poziția idealistă a fenomenologiei, poziție de altfel recunoscută de Ed. Husserl, care și-a intitulat filozofia **idealism transcendent**.

Acest curent filozofic are însă și unele laturi pozitive, de exemplu, metoda descrierii fenomenologice (= așa cum apare conștiinței cunoscătoare) a ceea ce este „dat” conștiinței și cerința verificării cunoașterii prin confruntarea ei cu ceea ce este „dat” (acest „dat” trebuie înțeles desigur în sens obiectiv și nu subiectiv, cum este el înțeles de fenomenologi). De asemenea, se cere remarcată contribuția fenomenologiei la analiza semantică, la dezvoltarea logicii moderne și, prin Max Scheler, la dezvoltarea teoriei valorilor și a teoriei culturii.

6. **Existențialismul** (S. Kierkegaard, M. Heidegger, K. Jaspers, J.P. Sartre, G. Marcel) începe ca o „fenomenologie a existenței”. Afirmându-se prioritatea existenței față de gândire, s-ar putea să ni se pară că existențialismul se apropie de poziția materialistă, dar, de fapt, existențialistii dau o interpretare subiectivistă existenței, descrierind gândirea și capacitatea ei de a cunoaște adevărul. Existența umană este considerată ca modul de existență tipic, exemplar pentru întreaga existență și, de aceea, ea constituie obiectul analizei și descrierii după metoda fenomenologică. Filozofia existențialistă vrea să fie o **descriere fenomenologică a existenței umane, a subiectivității individului**.

Există două direcții ale existențialismului: **existențialismul ateu** (Heidegger, Sartre) și **existențialismul religios** (K. Jaspers, G. Marcel).

Existențialismului este o viziune pesimistă și descurajantă asupra vieții și existenței, el ar vrea — paradoxal — să-i învețe pe oameni să trăiască bine, gândindu-se la moarte, nu la viață și la valorile ei umane. El se prezintă ca o filozofie iraționalistă, individualistă și pesimistă.

(Continuare în pag a 7-a)

(Urmare din pag. a 2-a)

cipal urmărit de comisie este de a veni, și pe această cale, în ajutorul muncii profesorilor de istorie. Articolele și referatele, îndrumările și sugestiile, discuțiile și bibliografiile, consultațiile și informațiile publicate, sînt de actualitate, legate direct de activitatea profesională. Iată cîteva materiale din ultimul volum, care dovedesc faptul că îndeplinesc asemenea deziderate: „Funcția de activist politic a profesorului de istorie” de Gh. Smarandache, „Aspecte ale experimentării unor metode active în predarea istoriei” de Emil Răcilă, planuri de lecții întocmite de cercetătorii științifici Constantin Dinu, Rea Silvia Bărbulescu și de prof. Laurențiu Cudric și Mariana Vasilescu. În numărul aflat sub tipar se găsesc, în afară de astfel de materiale metodico-științifice, și o bibliografie la zi, cu articole de metodică predării istoriei, publicate în ultimii ani, o listă a tuturor filmelor didactice, o listă a tuturor diapozitivelor și diafilmelor realizate pînă în prezent de Ministerul Educației și Învățămîntului. Aceste materiale dau răspuns la multe probleme, constituie instrumente utile în activitatea didactică și suplinesc lipsa unei metodici de predare a istoriei.

Acțiuni în perspectivă

Comisia de istorie a Casei corpului didactic a elaborat și pentru viitor un program care să vină în sprijinul perfecționării științifice și metodice a profesorilor de istorie. El cuprinde, de asemenea, comunicări și dezbateri, lecții practice, schimburi de experiență, ședințe de informare, consultații, excursii documentare etc.

Dintre acțiunile planificate pe trimestrul al II-lea (ianuarie-aprilie 1974) amintim comunicările organizate în colaborare cu filiala Societății de științe istorice. „Orientări noi în predarea istoriei pe plan mondial” (lector Elisabeta Hurzeanu). „Caracteristicile dezvoltării economico-sociale și politice a lumii la sfîrșitul secolului XIX și începutul secolului XX”, (lector univ. dr. Mircea Popa). „Problemele dezvoltării României oglindite în programele socialistilor români”, (cercetător șt. pr. dr. Elena Georgescu). „Caracterul regimului politic în România între cele două războaie mondiale”, (prof. univ. dr. Aron Petric). „Declinul feudalismului și apariția relațiilor capitaliste în Europa de apus”, (conf. univ. dr. Radu Manolescu).

Pe linia generalizării experienței pozitive, a cunoașterii metodelor moderne de predare, sînt planificate și în trimestrul II al anului școlar în curs, mai multe activități practice. Amintim numai pe cele de la Liceul nr. 43 din Capitală, incluse în cadrul temei generale „Metodologia folosirii mijloacelor moderne în predarea istoriei” și pe cele de la Liceul „Dimitrie Cantemir” cu tema „Perfecționarea metodologiei lecției”, incluse în plan la propunerea conducătorilor de cercuri din sectoarele Capitalei. Activitatea de viitor a Comisiei a fost orientată și în direcția pregătirii unor modalități noi de predare ca, de pildă, desfășurarea lecțiilor la Muzeul R.S.R., desfășurarea unor lecții la Arhivele statului, sau în mari întreprinderi socialiste. La Liceul „I. L. Caragiale” se va organiza un schimb de experiență al profesorilor care conduc cercuri de elevi

Acțiuni cultural-artistice

Spre deosebire de acțiunile metodico-științifice, Comisia de istorie a trecut și la organizarea unui gen nou de activități, atît cu scopuri documentare cît și cu scopuri cultural artistice. Astfel în trimestrul II, e planificată o reuniune cu tema „Întîlnire între generații” — la care vor participa profesori în activitate și profesori pensionari. Ea va fi urmată de un program cultural-artistice cu muzică și dans. Planul mai cuprinde, de asemenea, și vizionarea unor filme istorice, vizite la locuri istorice, excursii în țară și în străinătate. În afară de vizitele de o zi, ca de pildă cea cu tema Insurecția națională antifascistă armată oglindită în locurile istorice și monumentele din Capitală, în vacanțe, se vor orga-

niza excursii de o săptămînă și două săptămîni. De acestea răspunde în mod direct colectivul cultural-artistice. În planul de pe trimestrul al II-lea al comisiei, colectivul cultural-artistice a inclus organizarea unei excursii de patru zile în nordul Olteniei și în sudul Transilvaniei, o excursie de 8 zile în Turcia, la Istanbul și în alte centre cu trecut istoric și a unei excursii de 15 zile în U.R.S.S., pe ruta Kiev-Leningrad-Moscova.

Spirit de răspundere și pasiune

Toate acțiunile de mai sus, solicită un volum mare de muncă, mult timp pentru pregătire, eforturi și energie din partea Comisiei în ansamblu și a tuturor factorilor de răspundere și de organizare. Animat de dorința vie de a-și aduce modesta contribuție la îndeplinirea programului vast trasat de partid, privitytor la dezvoltarea și modernizarea învățămîntului românesc, membrii Comisiei nu-și precupețesc eforturile și din timpul lor liber pentru întocmirea de materiale, în vederea pregătirii și desfășurării la un nivel științific responsabil acțiunilor. Meritul lor este cu atît mai mare, cu cît absolut toate sarcinile, toate muncile, indiferent de amploarea lor sînt îndeplinite voluntar. Satisfacția lor e deosebită cînd sălile sînt pline la acțiuni, cînd manifestările sînt aplaudate din inimă, și și dovedesc eficiența.

Prof. dr. NICOLAE BIRDEANU
responsabilul Comisiei de istorie a Casei corpului didactic al Capitalei și vicepreședinte al Societății de științe istorice — filiala București

Lecție în cabinetul de științe sociale al Liceului „Petru Rareș” din Piatra Neamț

Gramatica, cu elevii împărțiți pe grupe de nivel

Ținând seama de faptul că în clasă nu există o omogenitate, am împărțit elevii în trei grupe de nivel, fiecare divizată în altele mai mici, alcătuite din 3-4 elevi. În felul acesta, am obținut nouă grupe de lucru. Consultând manualul de gramatică de clasa a IV-a, alegerea de exerciții gramaticale, metoda predării gramaticii, cit și alte materiale de specialitate, am întocmit fișe de lucru pentru fiecare grupă în parte. Temele cuprinse în aceste fișe au fost concepute cu scopul de a pune pe elevi în situația de a sintetiza materialul studiat în ultima parte a clasei a III-a și de a face unele observații, proprii, în legătură cu materia parcursă.

Iată cum s-a desfășurat o oră de gramatică despre cuvinte, silabe, sunete, la clasa a IV-a, cu elevii grupați pe nivele de cunoștințe. Grupele I, II, III și IV din categoria „avansați” au primit următorul text de lucru:

1. transformați următoarele propoziții dezvoltate în propoziții simple, apoi cuvintele ultimelor patru propoziții le veți despărți în silabe, după care aranjați cuvintele în ordinea numărului de silabe: „Copiii merg în parcul din fața școlii. Un porumbel alb vine lângă ei. Radu și Ioana îi dau firimituri de piine. Elevii mîngîie porumbelul. Costel a prins un fluture alb. El îl ține de aripă. Fluturile se zbate.” — (După ex. 3, pag. 5 din Culegere).

2. numiți câteva vocale pe care le cunoașteți.

Grupele V și VI din categoria „mediocri” au primit cite o fișă cu următorul subiect:

1. formați propoziții simple despre: pădure, fag, copii, iarbă, pio-

nieri, mama, Gică, Marioara, elevi, Zoica, învățător, ea, Chiriac, jocul, el, noi frumusețe. (După ex. 5 și 6 pag. 5 din Culegere).

2. despărțiți în silabe ultimele propoziții formate.

Grupele VII, VIII și IX au avut de lucrat următorul subiect:

1. Formați propoziții simple despre: Marcel, pionieri, banca, fetița, citește, merge, aleargă.

2. Despărțiți în silabe cuvintele ultimelor patru propoziții.

Mai întâi am purtat o discuție cu întreaga clasă folosindu-mă de exercițiile 1, 2, 3 și 5, pag. 4 din manual, unde s-au reamintit cunoștințele învățate privind cuvintul, silaba, sunetul. Această discuție a durat zece minute. În a doua parte a lecției s-a trecut la studiul pe grupe de elevi, fiecare grupă privind subiectele arătate mai sus. În timpul lucrului observam felul cum își întocmeau subiectul dat, intervenind ori de câte ori constatăm vreo abateră de la conținut, sau cînd se ivea vreo altă dificultate. Această parte a lecției a durat 30 de minute. Am trecut apoi la verificarea activității desfășurate, făcînd unele aprecieri și recomandări, după care le-am dat drept temă pentru acasă exercițiul 5 (pag. 5) din manual.

Am ținut multe ore în felul acesta și consider că avantajele activității desfășurate cu elevii în grupe de lucru sînt: dezvoltarea interesului elevilor pentru lecție, stimularea lor pentru rezolvarea corectă a exercițiilor, dobîndirea încrederii în forțele proprii.

Inv. CONSTANTIN VIȘAN
Școala generală nr. 16 din Constanța

O lecție de analiză literară: „Epigonii”

Esența problematizării constă în crearea unui fond conflictual al învățării: elevul este pus în fața unor probleme teoretice și practice pe care trebuie să le rezolve singur, pe baza unor cunoștințe anterioare, emițînd ipoteze și făcînd raționamente.

În mod concret, cum am încercat să problematizez analiza literară a poeziei „Epigonii” de M. Eminescu.

Am comunicat următoarele situații problemă:

1. M. Eminescu apare pentru mulți ca un miracol, neputînd fi comparat cu nici un alt poet din epoca sa. Incluzîndu-se singur printre epigoni, trezește nedumerire. Problema: Prin această poezie Eminescu poate fi încadrat în climatul ideologic al „Junimii”? Este și el un epigon, așa cum se consideră?

2. Cuvintele de laudă pe care Eminescu le adresează unor poeți minori, uitați azi, lipsiți de valoare încă de atunci, apar ciudate. Problema: Oare lauda lui Eminescu nu este exagerată? De ce? În ce măsură aprecierile sale critice își păstrează valabilitatea?

3. Încă din 1872, T. Maiorescu îl consideră pe Eminescu „poet în toată puterea cuvîntului”. Problema: Se confirmă această afirmație pentru poezia „Epigonii”?

În ora următoare, discuțiile cu elevii au vizat rezolvarea situațiilor problematice propuse.

1. Astfel, se observă că regăsim în poezia eminesciană anumite concepții maioreștiene asupra culturii. Acesta, în 1868, reproșase culturii române „neadevărul”, deplîngînd existența doar a „lustrului din afară”. Și poetul observă că „în noi totul e spoyală, totu-l lustru fără bază” și „Noi în noi n-avem nimic, totu-i calp, totu-i străin”. Contemporanii sînt falși, fățarnici și niște nulități, „mășți rizînde, puse bine pe un caracter inimic”; mimează credința: „Dumnezeul nostru: umbră”; mimează patriotismul: „patria noastră: o frază”.

Deși influența ideologiei „Junimii” a fost destul de puternică asupra sa (elevii cunosc anumite date din studiul biografiei poetului), Eminescu rămîne un mare admirator al pașoptiștilor; a prețuit pe profesorul său Aron Pumnul, cel cumplit ironizat de V. Alecsandri.

Majoritatea junimiștilor sînt formați la școala idealistă germană, puternic influențați de scepticismul schopenha-

uerian. Structura sufletească l-a determinat pe Eminescu să nu se poată nici el sustrage scepticismului pe care-l condamnă la contemporanii săi, pentru că în mod inevitabil „Lumea-i cum este... și ca dînsa sintem noi”, iar descu-rajantele afirmații asupra existenței și asupra rosturilor ei sînt și ale poetului, care trăiește o adevărată dramă, considerîndu-se un epigon.

Epigonii își privesc sceptic și creațiile literare; chiar și poezia e un joc cu imaginile: „voluptos joc cu icoane și cu glasuri tremurate”, dînd o imagine falsă unei realități mizere: „pune haine de imagini pe cadavrul tris și gol”.

Tributar scepticismului, care de fapt se va adînci în poezia sa, Eminescu se diferențiază însă de epigoni pentru că lui nu i se poate reproșa falsitatea sentimentelor, el rămînînd, la fel ca înaintașii, „pierdut în gînduri sinte”, „convorbînd cu idealuri”.

2. Cam în perioada în care poetul scria poezia, junimiștii intenționează să alcătuiască o antologie a poeziei române. Eminescu, la curent cu aceste preocupări, nu face, însă, în poezia sa critică literară versificată și tendențioasă, ci dovedește o uimitoare maturitate în înțelegerea problemelor literare ale epocii, ilustrînd în același timp concepția sa asupra misiunii poeziei și a poetului.

Poezia are un caracter polemic. Poeții citați nu sînt elogiați pentru valoarea estetică a creației lor, ci pentru intențiile lor nobile și mai ales pentru sinceritatea și elanul cu care s-au angajat în munca de creație: „De-aceea spusa voastră era sintă și frumoasă, / Căci de minți era gîndită, căci din inimi era scoasă”.

Au crezut în puterea miraculoasă a creației, capabile să transforme societatea: „ați visat zile de aur pe-astă lume de amar”, „ați creat o altă lume, pe astă-lume de noroi”.

Intențiile polemice ale poetului sînt mărturisite într-o scrisoare către I. Negruzzi. Pe de altă parte, poezii la care se referă Eminescu, adică Nicoleanu, Schelitti, Cugler, sînt într-adevăr niște epigoni.

Poetul are simțul măsurii și spirit critic și acordă relativ puțin spațiu creatorilor minori (strofa a doua cuprinde șapte poeți), iar pe alții nici măcar nu-i evocă prin operă, ci mai degrabă pentru crearea unei atmosfere:

INVĂȚAREA PRIN DESCOPERIRE

„CLIMA”

În cele ce urmează vom expune o modalitate nouă de organizare, desfășurare și structurare a capitolului „Clima” din manualul de geografie patriei, anul IV, liceu. Chiar dacă în situația actuală, capitolul acesta din manualul de anul IV are aproape același conținut cu cel din clasa a VIII-a, este evident că cele două capitole trebuie să răspundă unor scopuri și obiective diferite. Dacă o serie de obiective, cum ar fi enumerarea factorilor climatici, a elementelor meteorologice (cu datele lor valorice), descoperirea etajelor și nuanțelor climatice etc., au fost atinse la nivelul clasei a VIII-a, este în mod necesar obligatoriu ca la nivelul ultimului an de liceu „stacheta” obiectivelor (și a performanțelor elevilor) să fie mai ridicată. Într-o enumerare simplificată, aceste obiective ar fi: cunoașterea factorilor genetici ai climei (îndeosebi radiația solară și bilanțul ei); cunoașterea elementelor meteorologice (regimul termic, pluvial, eolian, evapotranspirația, deficit de apă, secetă, fenomene de iarnă, presiunea atmosferică etc.); înțelegerea mecanismelor fizice de interacțiune dintre acestea, înțelegerea cauzalității și a raporturilor spațiale dintre fenomene; interpretarea unor hărți sinoptice; prevederea vremii.

Pentru acest capitol, propunem un sistem de trei teme:

Factorii genetici ai climei. Din analiza radiației solare (harta din Atlasul geografic al R.S.R.), a repartiției orizontale și verticale, elevii vor deduce că ea reprezintă factorul genetic esențial al climei. Din analiza

și compararea hărților cu temperaturi (medii, iunie, ianuarie) și precipitații ale Europei, elevii vor identifica și explica influența climatului temperat, oceanic și continental asupra țării noastre. Elevii, împreună cu profesorul, vor analiza apoi 3-4 tipuri caracteristice de vreme (cu toate elementele lor meteorologice), cu ajutorul unor schițe sinoptice ale Europei, precum și evoluția unei mase de aer caracteristice care traversează continentul timp de 4-5 zile, cu ajutorul unor schițe succesive. **Aceste schițe și hărți pot fi proiectate la epidiascop, retroproiector, pot fi desenate la tablă sau pot fi multiplicare și distribuite elevilor.** Parcurgînd aceste momente și secțiuni succesive (20-25 minute), prin conversație cu clasa, vor putea fi identificați și „descoperiți” (fără a fi oferiți „de-a gata”), cei trei factori genetici ai climei.

Analiza elementelor climatice. La această lecție explicarea de către profesor a elementelor climatice (temperatură, precipitații, vînturi) se cere înlocuită cu analiza lor de către elevi prin interpretarea hărților climatice respective, la care se pot adăuga și alte activități, astfel: analiza regimului termic diurn și anual pentru cîteva localități caracteristice (Timișoara, București, Constanța, Iași, Brașov, Oradea, Predeal, vf. Omu, vf. Semenic, Vatra Dornei), pentru înțelegerea relațiilor dintre temperatură și condițiile naturale: analiza regimului precipitațiilor și al vînturilor în cîteva localități; trasarea pe o hartă (cu elevii) a unor izoterme și izohiete prin interpolarea datelor de la stațiile cele mai apropiate; executarea unor histogramme pentru temperaturi și precipitații la diferite stații meteorologice etc.

Aceste activități oferă pe lîngă „descoperirea” unor relații între elementele meteorologice posibilitatea realizării unor operații cu date reale.

Analiza și prevederea elementelor meteorologice. Această temă are ca obiectiv principal însușirea deprinderii de a descifra o hartă sinoptică, de a analiza evoluția elementelor meteorologice pentru elaborarea unei prognoze de scurtă durată. Astfel, pe o schiță de hartă a țării noastre, elevii vor figura principalele elemente de vreme (temperatura, precipitațiile, nebulozitatea), cu date cantitative din ziua anterioară; pot fi luate în acest sens datele publicate în presă (ziarul „România liberă”). Schița care se execută trebuie să fie la o scară suficient de mare (aprox. 1: 2.000.000) pentru a permite analiza elementelor meteorologice în raport cu formele și unitățile de relief și pentru a o completa cu elemente noi, rezultate din interpretarea acestor date: măsurarea arealelor cu precipitații, trasarea unor izoterme etc. Din analiza unor asemenea hărți meteorologice pentru cîteva zile succesive și prin compararea lor, elevii vor „descoperi” cîteva legături ale evoluției elementelor meteorologice. Este ideal ca această analiză să fie efectuată pe un număr cît mai mare de situații concrete. Operația poate fi efectuată în mod similar pentru întregul continent, tot pe baza datelor din presă. În continuare trebuie analizată evoluția unui cîmp baric care traversează Europa de la vest spre est, în cîteva zile succesive (cu toate fenomenele pe care le implică), iar, apoi, în mod amănunțit, trecerea acestui cîmp baric peste țara noastră. Pe baza acestor operații succesive, în final, elevii vor trebui să poată elabora o prognoză meteorologică pentru ziua următoare (care poate fi controlată).

Aceste trei teme pe care le propunem aci în acest fel au un pronunțat caracter euristic. Considerăm că acest mod de lucru va contribui la sporirea caracterului formativ al geografiei, la dezvoltarea spiritului de investigație și creativitate la elevi.

Prof. OCTAVIAN MÎNDRUȚ,
Institutul de cercetări pedagogice
București

„Prale firea cea întoarsă”, „Daniil cel trist și mic”. Și alte evocări sînt succinte, deși rămîn memorabile prin forța cu care i-a definit sau a surprins nota fundamentală a creației lor: Cichindeal, Mumuleanu, Văcărescu, Beldiman etc.

Creatorii valoroși sau semnificativi pentru o epocă istorică primesc caracterizări complexe, poetul surprinzînd la fiecare opera cea mai reușită sau mai semnificativă. Înțelege clar personalitatea complexă, și contradictorie a lui Heliade, care, deși este „o enigmă neexplicată”, rămîne ca mărime „un munte”, primul poet român cu un sistem filozofic ce-i influențează opera. Negruzzi este evocat prin capodopera sa „Alexandru Lăpușeanu”; seninul și optimistul Alecsandri, cel mai mare poet român de la 1870, „regele poeziei”, prin întreaga sa operă.

3. Adevăratul Eminescu, profund și original, se afirmă la 1870 prin „Mortua est”, apoi prin „Epigonii”, poezii care cuprind în germene măsura unui uriaș talent. În tot ce a creat ulterior poetul, reia teme și idei, adîncește și duce la perfecțiune arta sa poetică.

Acum pentru prima dată în poezia românească apar imagini poetice uimitoare: „ocean de stele”; „izvoare ale gîndirii”; „riuri de cîntări”.

El este cel care introduce masiv în literatura noastră metafora, care are o deosebită putere evocatoare: „glas cu durere”, „cuib de-nțelepciune”, „stîncă arsă dintre nouri de eros”, Negruzzi „șterge colbul”, înaintașii fac „valul să cînte” și „steaua să zboare” etc.

Satira amară la adresa contemporanilor, mulțimea interogațiilor retorice, enumerările copleșitoare, propozițiile juxtapuse, eliptice, procedeul preferat al antitezei, dovedesc o artă matură ce anticipează „Scrisorile”.

Cugetări filozofice mai cuprind poeziile înaintașilor, ele sînt însă puerile sau incluse în versuri șchioape. Poetul de 20 de ani se dovedește un spirit speculativ, un filozof care pune tulburătoare întrebări asupra existenței și încearcă să definească în termeni poetici filozofia și poezia.

Deci, intuiția lui T. Maiorescu era bună: Eminescu era deja un „poet în toată puterea cuvîntului”.

Prof. MINODORA BURCIN
Liceul din Snagov

Timpul liber și activitatea extrașcolară pionierească

Datorită măsurilor luate de Ministerul Educației și Învățământului și preocupărilor cadrelor didactice pentru evitarea supraîncărcării elevilor — în spiritul Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. — timpul liber al tineretului școlar devine din ce în ce mai mult obiectul atenției tuturor factorilor educativi, în scopul realizării unor importante obiective formative ale creșterii și dezvoltării tinerelor noastre generații.

Se cere, în aceste condiții, o cooperare cât mai strinsă a tuturor factorilor educativi — dintre care, în primul rând școala, organizațiile de copii și tineret și familiile școlărilor — pentru a gospodări cât mai rațional și mai eficient timpul liber al elevilor și spre a evita suprapunerii, paralelisme și... supraîncărcări.

În această pagină — redactată de cercetătoare științifice ale Sectorului de cercetare al Consiliului Național al Organizației Pionierilor — inserăm câteva dintre principalele aspecte ale activității pionierești spre mai buna cunoaștere a acestora de către cadrele didactice, pentru a sprijini cooperarea factorilor interesați în valorificarea educativă a timpului liber al elevilor.

Sarcini și supraîncărcare

Conținutul activității pionierești se concretizează în sarcini și acțiuni pe care copiii le primesc și le îndeplinesc în cadrul disciplinei de organizație și apartenenței lor la o anumită grupă, detașament sau unitate. Sarcinile pionierești se realizează în timpul liber al copiilor. În activitatea extrașcolară, dar au influențe și implicații directe și indirecte și asupra activității școlare propriu-zise.

Încălcarea acestei condiții duce adesea la atribuirea unei încărcături sporite de sarcini obștești unui grup de pionieri, de regulă celor din comandament. Aceasta face ca anumiți pionieri să fie foarte ocupați în orele libere, uneori să-și neglijeze pregătirea temelor sau să obosească și să nu mai producă randamentul școlar normal. Întrucât asemenea practici se datoresc, de obicei, unui exces de zel fals înțeleas al comandanților-instructori, soluția preconizată se referă la îmbunătățirea stilului de muncă al acestora, la promovarea de către adult a principiului democrației socialiste în colectivitatea pionierească.

De asemenea uneori pionierii, îndeosebi preadolescenții, entuziasmați de diferite propuneri, își alcătuiesc programe încărcate care solicită timp de pregătire și eforturi ce depășesc posibilitățile oferite de ansamblul bugetului de timp al elevului de 7—14 ani din zilele noastre.

Dacă activitatea extrașcolară pionierească poate supraîncărci cu sarcini obștești unii copii (nerecomandate în nici un document care reglementează această sferă de activitate), uneori, se constată că însuși activitatea pionierească, în esență o activitate politico-socială, nu beneficiază de condiții optime de desfășurare, copiii fiind mult încărcăți cu sarcini școlare.

În condițiile actuale, când învățământul face eforturi de lichidare și prevenire a supraîncărcării elevilor, pionieria își pune cu seriozitate problema cooperării pentru realizarea acestui obiectiv cu repercusiuni directe asupra copilului aflat în plin proces de creștere fizică, intelectuală și morală.

IOANA POPESCU-TUȚĂ

Cadru de manifestare politico-socială a copiilor

Ca organizație revoluționară de masă a copiilor, pionieria reunește toate detașamentele și unitățile de pionieri într-o activitate cu profund caracter educativ și contribuie, alături de școală și familie, la formarea tinerei generații. Continuuând și adâncind acțiunea educativă a școlii și a celorlalți factori, în timpul liber al copiilor. Organizația pionierilor, condusă și îndrumată nemijlocit de partid, inițiază și desfășoară o activitate multilaterală cu un conținut și cu semnificații deosebite politico-sociale ce decurg din natura revoluționară a organizației.

Pionieria, acționând în timpul liber al copiilor și preadolescenților, continuă opera școlii, dar adoptă mijloace și metode specifice, adecvate petrecerii timpului liber, corespunzător sarcinilor și scopurilor urmărite de organizație. În cadrul pionieriei, copiii acumulează nemijlocit o anumită experiență socială, promovează respectarea democrației socialiste în viața de organizație, se exersează în roluri de conducere și

execuție, pregătindu-se astfel pentru o viață activă și conștientă în societate.

Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea pentru constituirea Consiliului Național al Organizației Pionierilor, sarcina conducerii pedagogice a activității pionierești revine cadrelor didactice, unor pedagogi experimentați, care prin însuși natura profesiei lor cunosc știința educației copilului, au un larg orizont științific, sînt cunoscători profunzi ai universului spiritual al copiilor.

Răspunderea lor politico-socială în calitate de comandanți-instructori se îmbină în permanență cu arta folosirii în activitatea extrașcolară a unui conținut și a unor metode potrivite, cu grija de a nu transfera în timpul liber metodele și formele de muncă școlară, de a menține, deci, specificul activității pionierești, ca activitate social-politică a celei mai tinere generații — copii.

ELENA ISTRATE

Grupa — laborator al inițiativei

Pentru a da o formă mai organizată activității detașamentelor, și pentru a asigura un caracter mai larg acestora, în urma celei de a II-a Conferințe Naționale a Organizației pionierilor s-a trecut la constituirea grupelor de pionieri conduse de comandanți, tot pionieri. Această nouă formă organizatorică, avînd menirea să activeze întreaga masă a pionierilor și școlărilor în acțiunea socială, a permis copiilor să se reunească în grupe de 8—10 pionieri, după criteriul preferințelor, a proprietății rezidențiale, al coeducației sexelor, al omogenității ș.a.

Grupul mic de pionieri imprimă un

caracter operativ activității, dă posibilitatea fiecărui pionier să-și asume răspunderi și roluri, să contribuie efectiv la propunerea și organizarea activității, atât a grupei din care face parte, cât și a detașamentului în care grupa respectivă se integrează funcțional. Pentru aceste valențe activizatoare, grupa de pionieri este comparată cu un laborator al inițiativelor în care gîndirea și imaginația copiilor fructifică divers punînd premise rodnice creativității colective.

Cu deosebire, în cadrul grupelor de pionieri se dezvoltă cooperarea în domeniul învățării, consultarea reciprocă,

experimentarea în comun a unor ipoteze, verificarea practică a cunoștințelor în mici laboratoare proprii etc. Depășind concepția eronată despre „Intrajutorarea la învățatură” care transformă pe pionierul cu succes școlar în mediator al colegilor cu randament scăzut la învățatură, cooperarea

în cadrul grupei se realizează cu un beneficiu bilateral sau cu folos pentru cel care într-o împrejurare sau alta ia inițiativa aprofundării, dezvoltării sau perfecționării cunoștințelor și deprinderilor însușite la școală.

RODICA GÎRLEANU-COSTEA

Detașamentul și unitatea — centre active de educație comunistă

Grupa, detașamentul, unitatea oferă copiilor cadrul politic-social instituțional de asimilare a îndatoririlor și drepturilor cetățenești, prefigurate, în funcție de specificul Organizației în „Drepturile și îndatoririle pionierului”. Îndatoririle pionierești prin natura lor îndatoriri moral-politice, configurează, la un anumit nivel, tipul de comportament civic, corespunzător aspirațiilor întregii noastre națiuni. Asimilarea lor, ca și exercițiul permanent al normelor de conduită aferente îndatoririlor pionierești — desfășurate atât în procesul activității școlare, cât și în timpul liber al copiilor — corelate cu sistemul drepturilor pionierești, îi deprind pe aceștia cu participarea activă, în condiții de egalitate deplină cu ceilalți pionieri, la viața socială și publică.

Astfel, sistemul alegerilor pionierești îi familiarizează pe viitorii cetățeni cu cerințele privind normele de reprezentare în diferite organe și cu ceremonialul desfășurării alegerilor, îi învață să-și formuleze și să-și susțină propunerile, opiniile, să aprecieze faptele și activitatea colectivului și pe cele individuale, să participe activ, cu spirit de

răspundere, punctualitate și eficiență la rezolvarea treburilor obștești, să aducă contribuții proprii cînd sînt consultați în probleme mai mici sau mai mari, cum ar fi îmbunătățirea unor documente ale Organizației, elaborarea unor decizii, acordarea unor distincții etc.

Practicarea sistemului sancționat în cadrul Organizației se dovedește un instrument puternic de consolidare a normelor moral-civice (spiritul de echipă, respectul, echitatea, solidaritatea etc.), de creștere a responsabilității și disciplinei. Opinia colectivului pionieresc se manifestă plenar atît în direcția funcției de apreciere a activității și a comportamentelor membrilor Organizației (atitudinea față de muncă, colaborare, cinste etc.), cât și în cea de corectare a acestora, atunci cînd nu se încadrează în cerințele social-morale statornicite în cadrul colectivului. Căci, actele de comportare și de atitudine nu afectează numai o persoană sau alta, ci întreg detașamentul structurat pe aceleași interese și aspirații.

ELENA IRIMIE

Sportul și turismul

În condițiile societății moderne, cînd activitatea școlară ocupă o bună parte din timpul copiilor și cînd modalitățile statice de petrecere a timpului liber își sporesc ponderea (vizionări de filme, de televiziuni, lecturi etc.), sportul și turismul pionieresc au menirea să vină în întîmpinarea nevoii de mișcare, de exprimare a dinamismului copiilor.

În contextul regimului zilnic al elevului contemporan, sportul și turismul pionieresc contribuie la menținerea fundamentului vital necesar învățării, exersînd și dezvoltînd capacitatea de rezistență, forța, îndemnarea, voința etc. prin acțiuni ca: „Delfin” (acțiune de învățare a înotului); „Roza vînturilor” (acțiune de orientare turistică); „Floarea prieteniei” (cicloturism); „Expedițiile Cutezătorii”; „Cupa speranțelor” la minifotbal, la minibaschet; „Stafeta iscusinței și a îndemnării” etc. De asemenea, sportul și turismul pionieresc activează unele cunoștințe și deprinderi însușite de elevi în școală, apelînd la noțiuni de geografie, științele naturii, matematică etc. în cadrul

unor acțiuni de orientare, cunoaștere realizate prin forțe proprii de către pionieri în timpul liber.

Uneori, entuziasmați de satisfacția dată de sport unii pionieri, insuficient îndrumați, dedică acestor preocupări o bună parte din timpul liber, obosînd peste măsură și neputînd în continuare să-și pregătească în bune condiții temele date acasă.

Se întîlnesc și cazuri cînd, dominați de ideea afirmării, diferiți antrenori promovează specializarea timpurie a copiilor, sportul de performanță răpînd acestora foarte mult timp cu pregătirea necesară. Fără a nega posibilitatea unor astfel de preocupări încă din copilărie, îndrumătorul adult al activităților sportiv-turistice pionierești ale copiilor este chemat să vegheze asupra îmbinării echilibrate a acestora cu celelalte genuri de acțiuni pentru a contribui la instaurarea unui ritm sănătos al dezvoltării psiho-fizice a fiecărui copil și colectiv pionieresc.

EUGENIA ENĂCHESCU

Activitatea pionierească în sistemul de educație comunistă a elevilor

Parte componentă a sistemului educației comuniste a generațiilor de copii, activitatea pionierească urmărește același scop și aceleași obiective pe care le îndeplinesc și școala și familia și întreaga noastră societate socialistă. În acest sens, ea are un caracter integrativ, completînd și dezvoltînd orizontul de cunoaștere al elevilor și exersînd copiii în activități cu caracter social-politic. Totodată, activitatea pionierească își menține specificul său de Organizație revoluționară a pionierilor, chemați să ia parte nemijlocit în viitor la procesul complex al edificării socialismului în România. Acest specific rezultă din conținutul politic-social al acțiunilor întreprinse, din modalitățile proprii prin care conținutul respectiv este asimilat și transformat în convingeri și sentimente de către pionieri.

Pionieria utilizează o gamă largă de căi și procedee pentru a sprijini acțiunea școlii, principalul factor de cultură și civilizație din țara noastră. Punînd un accent deosebit pe informarea politică, participarea directă a

copilului la evenimentul social-politic, antrenarea membrilor organizației în practicarea democrației socialiste etc., activitatea pionierească promovează, în același timp, utilizarea unor metode ca: învățarea în grup, învățarea prin descoperire, implicarea produselor mass-media în actul educației ș.a. cu scopul de a activa tot mai mult copiii.

În felul acesta, acțiunile din grupe, detașamente și unități, ca și activitățile din cercuri, stațiuni experimentale, diverse formațiuni etc. promovează, nu atît dorința de înmagazinare, de stocare a informației, cît de vehiculare a ei și de stăpînire a acestor modalități prin care individul, grupul poate, atunci cînd este necesar, să dobîndească el însuși cunoștințele respective. Cu alte cuvinte, nu atît memoria, „cumințenia”, „ascultarea” reprezintă obiectul acțiunii educaționale a pionieriei, cît gîndirea și activitatea creatoare, autoconducerea pionierească, disciplina de organizație, civismul.

DR. GHEORGHITA FLEANCU

Predarea literaturii franceze cu mijloace audio-vizuale

Modernizarea învățămîntului nu înseamnă numai folosirea pe scară largă a unor mijloace tehnice de transmitere a cunoștințelor, ci și un mod cu totul deosebit de a privi materialul ce trebuie comunicat elevilor. De cele mai multe ori cînd este vorba de aparatură modernă, discutăm cum poate fi ea folosită în clasele de începători. Vorbim de modernizare în accepțiunea integrală a cuvîntului, experiența ne arată că ea se realizează cu foarte bune rezultate și în clasele de avansați la care se predă literatura.

În general, profesorii de la aceste clase, educați în spiritul analizei literare lansate în anii 20, au avut de obicei un mod de predare tradiționalist. Modernizarea la aceste clase are două scopuri: mai întîi, dobîndirea unui instrument de comunicare, care este limba vorbită, și, apoi cunoașterea culturii limbii respective. Modernizarea predării limbii franceze la anii III, IV înseamnă, pentru elevi, citirea operelor în original, în așa fel încît, lăsînd la o parte manualul, să poată discuta liber, iar îndrumîndu-i, cu ajutorul unor întrebări adecvate, spre cunoașterea conținutului de idei, spre deslușirea sentimentelor din textul respectiv și spre caracterizarea personajelor, să poată ajunge într-un timp cît mai scurt să se miște într-o lume reală, desprînzîndu-se în exprimare de tot ceea ce e artificial și livresc. Urmărind un plan de lecturi de opere indicate de profesori la fiecare sfîrșit de an, care să se includă în curentele și școlii literare ce vor fi studiate, elevii pot să-și lărgească vocabularul uzual și să-l folosească creator în discuțiile pe care le poartă cu profesorul în legătură cu operele citite. Modernizarea trebuie să aibă în vedere, deci, subordonarea fenomenului literar față de cel lingvistic. De aceea, analizele literare pe text vor urmări imaginea, cuvîntul grăitor, modul de exprimare, armonia, ritmul frazelor care pot tălmăci fondul textului studiat. Se ajunge astfel la o dublă finalitate: estetică și etică.

În ceea ce privește tehnologia audio-vizuală, ea poate fi folosită și în clasele de literatură, dar cu mult discernămint și respectînd anu-

mite criteriile. Dacă folosim diapozitivele și filmul la o lecție de biografie, de exemplu, cum ar fi despre Ch. Baudelaire sau Marcel Proust, nu putem realiza lecția într-o singură oră, așa cum indică programa. Folosirea diapozitivelor implică două etape de studiu. Prima, aceea în care profesorul prezintă diapozitivele, nu într-o simplă succesiune ca în secvențele de film, ci cu explicațiile necesare. A doua etapă înfățișează din nou diapozitivele, de data aceasta cerîndu-se cu ajutorul întrebărilor, lămuriri de la elevi. Dacă avem un film, îl proiectăm de două ori, prima dată pentru a fi receptat, a doua, pentru ca profesorul să adauge elementului sonor informațiile necesare pentru a-l face mai inteligibil, pentru ca apoi să poată servi ca stimul pentru o conversație din cele mai curente.

Viața unui scriitor studiat, de altfel, se pretează cu ușurință la îmbogățirea vocabularului uzual și la organizarea unor discuții pe teme cotidiene. În anii III și IV, discul este un ajutor neprecupețit al profesorului. El fixează pronunția perfectă, intonația în care se răsfrîng cele mai ascunse valențe ale textului. Dar și discul trebuie folosit cît mai judicios. Prima oră se ascultă cu cărțile închise, a doua oră, cu cărțile deschise, urmărind pe text audierea lui și, în sfîrșit, după ce textul a fost analizat, gîndit, trăit, urmează ultima audiere pentru a ne da seama de data aceasta de cele mai adînci vibrații ce se ascund dincolo de cuvinte. Desigur, nu avem pretenția ca în cele spuse să fi epuizat problemele modernizării predării limbii franceze în cadrul orelor de literatură. Ceea ce s-a prezentat aici au fost numai indicații care au dus la o anumită eficiență prin utilizarea acestor metode. Dar cum nimic nu este definitiv în munca noastră și cum fiecare din noi tinde spre perfecțiune, sugestiile noastre pot constitui doar ca punct de reper pentru desăvîșirea folosirii acestora cît mai creator și cît mai înnoitor.

SANDA ȚONESCU

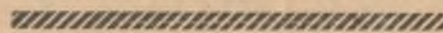
Liceul de matematică și fizică „Aurel Vlaicu” din București

Organizarea lucrărilor experimentale

Lucrările de laborator aduc o contribuție importantă în pregătirea practică a elevilor, în acord cu cerințele actuale de legare a școlii de viață, de producție. De aceea, folosind metoda activizării prin muncă în cadrul lecțiilor experimentale, am urmărit să-i stimulăm pe elevi în elaborarea independentă a metodei de lucru și în verificarea practică a acesteia pe baza experimentului proiectat de către ei, urmărit și interpretat prin consemnarea datelor și a concluziilor ce țineau de confirmarea sau infirmarea ipotezei formulate inițial.

Această manieră de lucru am utilizat-o și în procesul de predare a unor cunoștințe noi, elevii efectuînd experiențe care îi conduceau la rezolvarea experimentală a aspectelor teoretice din lecție. Ei trebuie să formuleze ipotetic diferite soluții și apoi să-și organizeze procesul de asimilare și interpretare științifică a fenomenelor provocate experimental. Soluțiile variate, elaborate independent de fiecare elev, erau discutate în colectiv. Am observat că, procedînd, astfel, se asigură independența soluțiilor propuse, sprijinînd însăși joncțiunea dintre teoretic și aplicativ, operarea pe plan concret cu noțiunile teoretice însușite, folosirea lor spontană, în multiple relaționări. Deci, se cultivă fluiditatea în gîndirea elevilor, condiție importantă a creativității.

Printr-o permanentă antrenare a gîndirii elevilor la lecții, ei reușesc să stabilească date noi (să le descopere singuri), operînd cu cunoștințele anterioare, în situații noi. Iată cum am procedat concret, în predarea lecției „Săruri”, la clasa a VIII-a. După o succintă verificare a cunoștințelor elevilor privind temele studiate: acizi, baze, oxizi, le-am cerut să indice o altă categorie de substanțe compuse ce o cunosc, să se refere la importanța practică a acestei categorii de substanțe compuse și la unele din utilizările lor în diferite sectoare ale economiei. În continuare, i-am solicitat pe elevi să dea exemple de săruri, cunoscute din studiul temelor anterioare și să noteze independent, prin formule chimice cît mai multe exemple de săruri. Elevii au formulat problemele generale pe baza datelor despre celelalte substanțe și anume: definiție, clasificare, denumire, metode de obținere, proprietăți fizice și chimice.

Profil pentru biologie

Asistăm azi la confruntarea a două concepții despre profilul laboratorului de biologie. Prima, cea clasică, care susține existența laboratorului-muzeu cu vitrine, diorame cu animale naturalizate, dulapuri cu ierbare, mulaje, planșe, colecții și cea modernă, care elimină tot ce miroase a naftalină, renunțînd la caracterul muzeistic, simplificînd și reducînd aportul informațional la unele reproduceri, laboratorul avînd aspectul apropiat de cel de chimie-fizică. Motivări pentru una sau alta din concepții există suficiente, n-am să arăt avantajele sau dezavantajele uneia sau alteia, ci încerc prin soluția propusă să rezolv problema reală a funcționalității unui laborator de biologie cu observația că este în specificul unei școli generale, laborator deja existent, vizitabil, criticabil și, mai ales, deschis, fără secrete.

La Școala generală de 10 ani din Orașul Victoria, laboratorul de biologie nu reprezintă un element singular, ci ultima verigă din ceea ce am numit „sectorul biologic” al școlii, care începe cu holul scărilor ce duc spre laborator, în care se găsește colțul ocrotirii naturii (cred, obligatoriu pentru orice școală), format dintr-un perete 3/7 m unde sînt pictate plantele și animalele ocrotite din județul Brașov în mijloc, ecusonul cercului „Floare de colț”. În partea stîngă există o hartă pe sticlă a rezervațiilor naturale ale județului Brașov, iar în dreapta o suită de afișe cu subiect de ocrotire, le urmează, apoi, o pictură reprezentînd daunele provocate de om naturii (atît acțiunea de distrugere a naturii realizată de omul primitiv, cît și de cel contemporan), supus pericolului actual (poluarea apei, atmosferică, sonoră, radioactivă, magnetică). Cu aceasta am pătruns pe coridorul informațional ce reprezintă tematic cunoașterea mediului apropiat,

sub forma unei excursii prin Munții Făgăraș, ilustrînd zonele pădurilor de fag, lag-conifere, conifere, alpine superioare și alpine inferioare. Sub forma ilustrațiilor de tip problematizat, rebusist și nu contemplativ, elevul observă îndemni cu un aport formativ (exemplu: „Observă, cunoaște, îndrăgește și ocrotește natura”, sau „Contactul cu natura este primul pas spre ocrotirea ei”). Pereții opuși reprezintă lumea lui Fabre, schema etajării păsărilor din Carpați sau tehnica confecționării unui fluturar, alături de exemplare de flutur de zi și de noapte colectate din împrejurimi. Tot aici sînt expuse sute de plante de apartament etichetate, preparate microscopice, animale naturalizate, preparate în sticlă organică, acvaterarii cu șerpi, broaște țestoase, sopirle și salamandre. Se mai găsesc colecții tematice de timbre și numerele revistei „Albumița”, redactată de membrii cercului de biologie din școală. Într-o vitrină specială am aranjat cuiburi de păsări, aripi, colecții de pene, de scoici și fluturi adunate de elevi în timpul excursiilor. În laborator se află și un aparat de verificat cunoștințele, numit „Centobotanica” și un colț turistic realizat cu elevii dintr-un mozaic din plăci faianțate, reprezentînd schematic și stilizat creasta Făgărașilor, cu traseele turistice acționate electric și cu rețeaua hidrografică a lacului și cascadei Bilea. Se mai află un arbore genealogic, confecționat din mozaic colorat, care redă diferite medii de viață și ere geologice, acționat de la un pupitr de comandă. În sfîrșit, în laborator se mai găsesc mese de lucru dotate cu instalații electrice, microscopice, truse și preparate, un dulap-biblioteca, patru table laterale pentru munca în grup a elevilor, televizorul, aspectoma-

mul, diascopul, epidiascopul, ecranul, specifice fiecărui laborator modern.

Mulți colegi din țară au vizitat laboratorul cu ocazia unor schimburi de experiență sau simpozionuri și pot atesta realitatea celor descrise. Și acum motivația și viziunea asupra laboratorului: cred că laboratorul modern trebuie să fie o simbioză între nou și vechi, între colțurile vii (adevărata cîmpuri de observare dirijată), animale naturalizate așezate printre plante și noul prezentat estetic sub forma unor tablouri electrice instructive (evoluția plantelor și animalelor sau sinteza proteinelor).

Reținem deci intenția de a prelungi natura în acest laborator, care reprezintă, aproape, ultima verigă dintr-un lanț formativ ce începe din curtea școlii, continuă în coridoare și la colțurile vii din fiecare clasă. Consider că aceasta duce la dezvoltarea la elevi a ceea ce nativ există, dragostea pentru frumos, pentru natură, dar care pare să capătuleze în fața unei educații strict tehnocrate. Elevul care îngrijește aceste flori, le are și în balcoane și în ferestra locuinței lui, celălalt se mărginește cu flori din plastic, o chimie falsă a vieții, ce nu reclamă o îngrijire, respectul sau ocrotirea ei.

Acest laborator veșnic deschis pentru elevii iubitori ai naturii nu va fi niciodată acclasi, ci într-o continuă metamorfoză, zilnic este adusă o nouă viețuitoare, un nou obiect colecționat, laboratorul fiind creația elevilor și a îndrumătorului lor, ce formează de fapt cercul de biologie „Floare de colț”.

Prof. NICOLAE DIMINESCU
Școala generală din Orașul Victoria

utilizări. În discuțiile colective cu clasa am insistat asupra metodelor de obținere a sărurilor și am formulat întrebarea: Cum credeți că s-ar putea obține sărurile? Elevii, notînd independent cît mai multe soluții, au analizat apoi soluțiile propuse, pe care le-au verificat experimental în laborator. După verificarea practică a metodelor de obținere le-am dat să identifice, dintr-o serie de substanțe, sărurile și să motiveze alegerea făcută. S-a dovedit că elevii reușeau să exemplifice corect, operînd adecvat cu proprietatea de sare. Le-am cerut să formuleze definiția sărurilor. S-au obținut multe variante de răspunsuri și, în final, am stabilit împreună cu ei definiția corectă.

Valorificînd cunoștințele anterioare, elevii au putut stabili independent unele dintre proprietățile chimice ale sărurilor, au verificat experimental ipotezele propuse prin experiențe realizate de ei în laborator, notînd în fișele de lucru observațiile și concluziile care s-au desprins. După ce li s-a dat reacția tipică de recunoaștere a sărurilor (prin folosirea unor reacții specifice), elevii au recunoscut un sulfat din trei săruri diferite, pe care le-au primit în plicuri. Forma problematizantă de includere în cadrul lecțiilor și a unor lucrări de cercetare, a unor teme de semnificație pentru însăși practica industriei chimice au rol stimulator, hotărîtor pentru gîndirea independentă a elevului, sporesc interesul pentru chimie și pentru domeniile ei aplicative.

Pe baza cunoștințelor dobîndite anterior, privind structura unor substanțe, elevii au fost puși în situația ca, prin apel la raționamentul chimic de tipul ipotetico-deductiv, să formuleze ipoteze sau să-și exprime ideile în legătură cu proprietățile substanțelor respective. Astfel, la anul II liceu, la lecția cu tema „Amoniacul”, după ce, prin discuții colective, am stabilit cu elevii, valorificînd cunoștințele dobîndite anterior, anumite aspecte esențiale privind structura amoniacului (precizînd ecuația de formare a moleculei de amoniac, tipul de legătură, modelul spațial al moleculei), ei au desprins, pe baza cunoașterii structurii amoniacului, caracterul acestei substanțe, stabilind independent metodele de obținere a amoniacului în laborator. Am formulat întrebarea: Pe baza a ceea ce cunoașteți despre structura amoniacului și despre caracterul acestei substanțe, cum credeți că s-ar putea obține în laborator amoniacul? Elevii au fost solicitați să proiecteze independent metodele de obținere a amoniacului în laborator. Ipotezele, formulate de ei în acest sens, au putut fi verificate experimental, în mod independent. Plecînd de la datele observate și interpretînd-le au conchis despre modul de obținere a acestei substanțe din sărurile de amoniu și baze tari și au evidențiat proprietățile chimice ale amoniacului, pe care le-au înscris în fișele de lucru.

Cu substanțele de care dispuneau în laborator, elevii au avut posibilitatea să verifice experimental ipotezele propuse de ei cu privire la unele proprietăți chimice ale amoniacului (formarea sărurilor de amoniu). Uneori experimentele erau imaginale chiar de elevi, alții ei urmăreau în efectuarea lor o prescripție algoritmică, înscrisă în fișa de lucru a fiecărui elev. Menționăm că și în această a doua variantă, experimentele rămîneau deschise în ceea ce privește interpretarea datelor observate, a concluziilor și a mijloacelor de comunicare. Rezultatele obținute se comentau la nivelul clasei, se completau, se apreciau.

Comentarea finală, colectivă, a rezultatelor lucrărilor realizate individual sau pe grup, a contribuit la realizarea unor efecte de ordin educativ, dar și la o corectare și completare reciprocă pe linia modului de lucru, a observațiilor, interpretărilor și concluziilor stabilite de elevi în cadrul lucrărilor respective. Din acest punct de vedere, însăși forma lucrărilor de laborator, care presupune realizarea numai de către un elev sau un grup de elevi, trebuie îmbinată cu activitatea colectivă și cu acel moment important al analizei critice a lucrărilor efectuate.

Lector univ. VIORICA LUPU
Catedra de metodică,
Universitatea București,
prof. LENUȚA MOCANU,
Școala generală nr. 201,
din București

Activizarea elevilor

Una din formele moderne ale organizării lecției, utilizată la orele de fizică, din cadrul laboratorului a fost **activitatea didactică desfășurată pe grupe de elevi.**

Valorificând experiența pozitivă acumulată de cadrele didactice în aceste activități practice, catedra de fizică a hotărât să extindă această formă și la alte lecții, ca lecții de transmitere și însușire de noi cunoștințe, lecții de fixare și verificare și altele.

Astfel, în cadrul temei „Electrificarea”, în anul III, considerându-se că această temă necesită o bună sistematizare a cunoștințelor de fizică, chimie și geografie, precum și o cunoaștere temeinică a documentelor de partid și de stat, cu privire la dezvoltarea economică a țării în următoarele decenii, am folosit cu succes această formă de activitate. După constituirea grupelor (3—4 elevi), am indicat pentru fiecare grupă o problemă din temele: bazele fizice ale electrificării, centrele termoelectrice, centrele hidroelectrice, centrele eoliene, centrele electronucleare, distribuția și utilizarea energiei electrice și electrificarea țării noastre.

Intrucât programa prevede 3 ore pentru această temă, în prima oră, în afară de organizarea activității, am indicat bibliografia și am avut o conversație frontală asupra temei puse în discuție, subliniind câteva aspecte semnificative ale fiecărei probleme discutate în parte. Pentru următoarele două ore, elevii au pregătit acasă, individual și pe grupe, tema respectivă, consultând în acest scop manualul, bibliografia indicată și alte izvoare depistate de ei înșiși.

Activitatea în grup s-a folosit cu succes și la unele lecții de fixare prin rezolvare de probleme, permițând diviziunea muncii în cadrul grupei (concepție, calcule, verificarea datelor etc.), antrenarea elevilor mai slabi în rezolvarea unor probleme cu un grad sporit de dificultate, formarea la elevi a deprinderilor de colaborare.

O încercare de împletire a activității individuale cu activitatea în grup a avut loc în cadrul unei lecții de literatură la anul III, secția serală, unde s-a analizat povestirea „Pasaj de rațe, sara” din volumul „Țara de dincolo de neagră” de Mihail Sadoveanu. După o foarte succintă conversație introductivă, în cadrul căreia s-a verificat dacă povestirea a fost citită, elevii au fost împărțiți în trei grupe. Fiecare elev a primit un chestionar la care a lucrat mai întâi individual, confruntând apoi răspunsurile sale cu cele date de membrii grupei.

Pentru munca individuală și confruntarea la nivelul grupei, li s-au acordat elevilor 20 de minute. În următoarele 25 de minute s-a trecut la analiza propriu-zisă a povestirii, pe baza răspunsurilor date de elevi la întrebările din fișe. Lucrând individual și apoi pe grupe, elevii au descoperit singuri unele aspecte specifice ale descrierii naturii în opera lui Sadoveanu.

Activitatea în grupe și cea individuală poate fi folosită cu succes și în cadrul lecțiilor de chimie, la prepararea de către elevi a diferitelor soluții, în rezolvarea unor probleme diferențiate pe baza fișelor individuale etc. Activitatea de grup, deși unanim recunoscută prin contribuția sa la productivitatea și creativitatea gândirii elevilor, prin contribuția sa la formarea unor trăsături moral-cetățenești, mai lasă deschise suficiente întrebări ce merită a fi studiate și cercetate în continuare. Aceste întrebări vizează: modalitatea de alegere a membrilor grupului (grupe cu nivel de pregătire omogen sau eterogen, numărul elevilor dintr-un grup, stabilirea grupelor de lucru, problemele date spre rezolvare să fie unice pentru toate grupele sau diferențiate pe grupuri de lucru, relația profesor-elev, notarea rezultatelor activității în grup etc.).

Aplicând problematizarea, am pus elevilor întrebări în aparență simple, care însă au solicitat gândirea lor logică, la o lecție de geografia patriei, intitulată „Petrolul și industria petrolieră”, desfășurată în cabinet. După ce elevii s-au obișnuit cu unele cifre și ritmuri deosebit de ridicate privind dezvoltarea producției în diferite ramuri ale industriei noastre socialiste în actualul cincinal și în cele din viitor, la un moment dat ei au observat creșterea relativ lentă a producției de țifei: de la 13.377.000 tone în 1970, la 14.300.000 tone în 1975. I-am întrebat cum explică acest fenomen. Răspunsul lor a fost: prin economisirea rezervelor! Cum este atunci posibilă creșterea producției petrochimice cu aproape 300 la sută? Prin importarea țifeiului. Este oare pentru noi avantajos impor-

tul de țifei? Da! De ce? Pentru că vom livra utilaje petroliere statelor exportatoare de țifei. Ele au solicitat aceste utilaje? Da, întrucât utilajele noastre petroliere se situează la nivelul tehnicii mondiale. Ce fenomen social-economic putem observa în cele discutate până acum? Legăturile comerciale ale țării noastre cu alte state, pe baza avantajului reciproc! Cunoașteți aceste state? Da! Libia și Iran.

Un mijloc important în formarea la elevi a priceperilor și deprinderilor de vorbire productivă, nepregătită și constituie **jocul.** Elementele de joc pot fi multiple și foarte variate. Iată câteva din cele folosite la clasele mari:

1. Pe o bandă de magnetofon au fost imprimate fragmente din operele diferiților autori. Elevii audiază cu atenție fiecare fragment literar, urmînd să stabilească cine este autorul, care este titlul operei, numele personajelor principale etc. Acest joc-concurs se poate desfășura individual, în grup sau pe echipe, iar pentru fiecare răspuns corect se acordă un anumit număr de puncte.

2. Se proiectează pe ecran un număr de imagini care reprezintă diferite orașe și regiuni din țara a căror limbă se studiază. Elevii vor numi orașul, regiunea, care dintre scriitorii studiați s-au născut sau au trăit în orașul respectiv etc.

Astfel de jocuri au fost folosite cu succes, mai ales la sfîrșit de trimestru. Ele au contribuit nu numai la o mai bună însușire a limbii, dar și la o mai bună cunoaștere a culturii și spiritului poporului a cărui limbă se studiază.

În general, desfășurarea activității în cabinete și laboratoare favorizează perfecționarea continuă a tehnologiei didactice, prin folosirea metodelor active și prin utilizarea cu maximum de randament a mijloacelor tehnice audio-vizuale.

Prof. ȘTEFAN RAJCSÁNYI
Liceul „Gheorghe Șincai”
din Bala Mare

Cum să facem singuri un ecran?

Mijloacele audio-vizuale au pătruns din ce în ce mai mult în sprijinul predării cit mai atractive și eficiente a lecțiilor și al însușirii cunoștințelor de către elevi cit mai ușor și plăcut. Unul din sistemele foarte atractive și extrem de utile în predarea unor discipline îl constituie **proiecțiile de filme, diafilme sau diapozitive.**

Industria noastră optică a realizat o serie de aparate de proiecție, de la tipurile perfecționate, la cele mai ușor accesibile elevilor, studenților. O lipsă general constatăată este aceea că, de regulă, proiecțiile se fac fie pe un perete văruiat alb, fie pe o pinză albă întinsă sau, uneori, chiar pe un carton mare de desen. Aceste ecrane improvizate reflectă lumina foarte difuz și din această cauză imaginile apar mai puțin luminoase și strălucitoare. Calitatea unor diapozitive pierde foarte mult din cauza folosirii acestor ecrane improvizate.

În comerț există ecrane metalizate sau perlate, unde particulele metalice sau perlele de sticlă mici reflectă lumina mult mai puternic. Aceste ecrane importate sînt scumpe și greu accesibile.

Există posibilitatea să realizăm un ecran cu o putere de reflexie suficient de mare, de o calitate foarte bună, de o culoare perfect albă, care poate satisface cerințele unei proiecții într-o cameră de clasă obișnuită. Realizarea acestui ecran constă din acoperirea unei pinze cu sulfat de bariu. **Mărimea acestui ecran depinde de luminozitatea (puterea) aparatului de proiecție și în special de distanța focală a obiectivului folosit.** Pentru scopuri didactice este suficient un e-

PE URMELE ARTICOLELOR PUBLIFICATE

„Supraîncărcarea în... bloc”

Cu articolul intitulat „Supraîncărcarea în... bloc” inițiam, în numărul 119 din noiembrie a.c. al revistei noastre, tratarea unei situații devenite îngrijorătoare pentru elevii noștri — și nu numai pentru ei — supraîncărcarea.

Am ales, absolut aleator — așa cum specificăm în introducerea articolului sus-menționat — unul din blocurile de pe Calea Griviței. Și, pentru că majoritatea elevilor cu care am stat de vorbă făceau parte dintr-o singură circumscripție școlară (locuind în același bloc), era normal ca majoritatea dintre ei să învețe la aceeași școală, în cazul nostru: Școala generală nr. 180.

Menționăm că, de la început, ne-am propus ca în acel articol să discutăm supraîncărcarea numai de pe pozițiile elevului, așa cum este simțită de către acesta.

La două săptămîni după publicarea articolului, am stat din nou de vorbă cu elevii, cu profesorii, cu conducerea școlii, cu intenția de a consemna măsurile întreprinse pentru evitarea supraîncărcării elevilor.

Am constatat cu satisfacție că, după apariția articolului, conducerea școlii, întregul colectiv didactic a dezbătut într-o ședință a consiliului profesional diversele aspecte ale supraîncărcării semnalate în ancheta noastră.

Aprecîm spiritul receptiv în care au avut loc discuțiile, precum și măsurile care s-au întreprins pentru evitarea unor situații care să ducă în viitor la supraîncărcarea școlară și extrașcolară a elevilor. Atît din discuția pe care am avut-o cu prof. Vasile Ionescu, directorul Școlii generale nr. 180, cit și din procesul-verbal al ședinței consiliului profesional, organizată imediat după apariția articolului, au rezultat bunele intenții ale profesorilor de a pregăti elevii cit mai temeinic evitînd suprasolicitarea lor. În debaterile consiliului profesional, mulți vorbitori au arătat, însă, că există și condiții obiective care determină supraîncărcarea: unele programe și

manuale, concursurile de admitere la care examinatorii pun un accent deosebit pe amănunte, pe cantitatea de cunoștințe, multitudinea de activități extrașcolare, la care elevii au obligația să participe etc. Manualul de franceză pentru clasa a XI-a, de exemplu — arăta profesoara Ileana Dumitrescu — este foarte greoi, conține o cantitate prea mare de cunoștințe în raport cu timpul pe care-l avem la dispoziție.

Desigur, unele manuale sînt ele însele supraîncărcate, dar rolul profesorului este de a le interpreta elastic, de a contribui prin felul cum predă (și nu e vorba numai de reducerea cantitativă) la desconggestionarea lor.

Tot în ședința consiliului profesoral, s-au citit și s-au discutat articolele din Regulamentul școlar referitoare la activitatea în afară de clasă și extrașcolară (art. 68), la participarea elevilor în cercuri (art. 74), la concursuri (art. 76).

De asemenea, conducerea școlii și-a propus să ia măsuri pentru ca, în trimestrul al II-lea, orarul să fie mai judicios alcătuit, ținîndu-se, în mai mare măsură, seama de curba eforturilor dintr-o săptămîină sau dintr-o zi. (Cu acest prilej, menționăm că orarul comentat în articolul „Supraîncărcarea în... bloc” aparține clasei a VII-a F de la Școala generală nr. 175 „Dumitru Petrescu” și nu de la Liceul „Dumitru Petrescu” — Școala generală nr. 180).

În mod deosebit, aprecîm acele măsuri prin care se recomandă profesorului care dă teme acasă să le coreleze cu temele date la celelalte obiecte, precum și obligația dirigintelui de a controla săptămînal volumul și calitatea temelor date acasă elevilor.

Sînt soluții pe care le recomandăm și altor conducători de școli în care există situații asemănătoare.

CORNELIA GIRMACEA

confectionat cadrul și a fost așezată pinza, urmează acoperirea cu sulfat de bariu. De regulă, se utilizează cam 75—90 gr. sulfat de bariu pentru a acoperi 1m² de pinză. Ca suport pentru menținerea sulfatului de bariu vom utiliza gelatina. În acest scop, se iau 20 gr. gelatină (foi) și se lasă la înmuiat în apă peste noapte (circa 14 l apa). Apoi se mai adaugă 1/2 litru de apă și se încălzește totul, de preferință pe o baie de apă, pînă ce toată gelatina a intrat în soluție. Deoarece gelatina alimentară mai conține și substanțe insolubile, e bine să se strecoare soluția încă fierbînd printr-un tifon. Soluția limpede se încălzește în continuare și se adaugă 5—10 gr glicerină și 250 gr. sulfat de bariu. Se agită bine și, cu ajutorul unei pensule late, se acoperă pinza cu un strat de sulfat, agîtînd tot timpul soluția pentru a preîntîmpina depunerea sulfatului de bariu pe fundul vasului. Se lasă să se usuce (aprox. 12 ore). Se repetă operația încă de 2 sau 3 ori. Stratul următor se aplică numai după uscarea primului strat; de fiecare dată se încălzește soluția și se agită bine. După uscare, se obține o suprafață albă, de sulfat de bariu. Adaosul de glicerină are menirea să confere suportului de gelatină o „elasticitate”, pentru a preîntîmpina eventualele crăpături care s-ar produce odată cu învecierea ecranului datorită unui proces de uscare prea avansat.

După ce ecranul s-a uscat, este bine, ca, pe o lățime de 5 pînă la 10 cm (în funcție de mărimea lui), să se vopsească un chenar negru cu vopsea de ulei.

Imaginea proiectată apare luminoasă și poate fi văzută de un număr mare de persoane.

Dr. Chimist C. MANOLIU —
Institutul petrochimic
ing. RODICA ACTARIAN
Oficiul central pentru mijloace de învățămînt

Agendă la Teleorman

1. MASA ROTUNDĂ, pe tema: „Grădinița, prima treaptă a învățămîntului”. La această manifestare, alături de educatoare, învățători și profesori din județul Teleorman și de inspectorii școlari Aritina Stoicea și Tănase Mitrică, a participat cu expuneri și intervenții pentru lămurirea problemelor ridicate prof. Emilian Dimitriu, doctor în științe pedagogice, cercetător la Institutul de științe pedagogice. S-au făcut referiri utile asupra unor probleme privind generalizarea învățămîntului preșcolar la nivelul județului, perfecționarea conținutului și metodele activităților din grădiniță în scopul dezvoltării gândirii și vorbirii copiilor etc.

2. SCHIMB DE EXPERIENȚĂ: La Școala generală nr. 12 din Pitești, școală-pilot a Inspectoratului școlar și a Casei corpului didactic din județul Argeș, s-a desfășurat un interesant schimb de experiență didactică între învățători din județul Teleorman și învățători din județul Argeș. 80 de învățători din județul Teleorman, constituiți în grupe, în funcție de clasele la care lucrează, au asistat alături de învățători din județul Argeș, la desfășurarea unor lecții ca: dezvoltarea vorbirii, compunere, geografie, educație fizică, organizate cu precădere în laboratorul multifuncțional al școlii.

Demonstrațiile practice prezentate au prilejuit un viu schimb de opinii și impresii asupra modului în care se poate optimiza procesul de predare-învățare prin utilizarea adecvată a mijloacelor tehnice cu care se dotează și autodotează școlile.

Cu acest prilej, învățătorii din Teleorman s-au documentat asupra preocupărilor pe care le au colegii lor din Argeș pe linia perfecționării procesului de învățămînt, au stabilit relații de colaborare în acest sens, au vizitat unele obiective din orașul Pitești și din împrejurimi.

3. DEZBATERE PROFESIONALĂ: Un număr de 40 de profesori care predau limba și literatura română în licee și școli generale din județul Teleor-

man, însoțiți de inspectori școlari de specialitate, au participat, timp de două zile, în București, Ploiești, Tirgoviște, Valea Mare și Golești la câteva dezbateri pe tema: „Clasic și modern în predarea literaturii române în școală”.

Organizată cu sprijinul filialei Societății de filologie, această manifestare a vizat informarea profesorilor de limba română asupra posibilităților pe care le oferă cunoașterea și stabilirea de relații permanente între școli, muzee literare și case memoriale în vederea asigurării unui cadru funcțional optim cabinetelor de limba și literatura română din școli.

S-au vizitat biblioteca Liceului „Mihai Viteazul”, „Muzeul literaturii române”, casele memoriale „Tudor Arghezi” și „Bacovia” din București, Casa memorială „I. L. Caragiale” din Ploiești și expoziția permanentă din comuna I. L. Caragiale, ruinele Cetății domnești, Minăstirea Dealu din Tirgoviște. Casa memorială „L. Rebreanu” din Valea Mare și „Muzeul Golești”.

Dezbaterile organizate în laboratorul „Muzeului literaturii” din București și la Casa scriitorilor din Tirgoviște au conturat modalitățile prin care unele publicații (ca, de exemplu „Manuscriptum”), pliantele și facsimilele pot fi mai bine valorificate în activitatea didactică.

Prof. FL. ANGHEL
directorul Casei corpului didactic
a județului Teleorman

Cursuri pentru perfecționarea directorilor

Printre activitățile organizate de Inspectoratul școlar județean Argeș și Casa corpului didactic se înscrie și cursul lunar de perfecționare a directorilor școlilor generale, liceelor și școlilor profesionale din județ. Organizat în colaborare cu I.C.P.P.D. — București, cursul are o tematică variată — probleme teoretice și activități practice — urmărindu-se îndrumarea conducerilor de școli asupra modului de abordare și rezolvare a principalelor sarcini reieșite din Hotărârea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c., privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului din Republica Socialistă România.

La deschiderea cursului, prof. Florin Măntescu, directorul Școlii generale nr. 10 — Pitești, a prezentat referatul „Planificarea muncii în școală. Modul cum se reflectă în programele de activitate sarcinile izvorite din documen-

tele de partid și de stat, raportate la situația concretă a școlii. Coordonarea de către director a întregii activități din școală”.

În continuare, prof. univ. dr. Pavel Apostol, prorector al I.C.P.P.D. — București, a vorbit despre „Știința conducerii. Probleme ale conducerii învățămîntului la nivelul școlii”.

Discuțiile care au urmat au constituit un util schimb de experiență între participanții la pregătire, iar cuvîntul tovarășului Ionel Dicu, secretar al Comitetului județean de partid, a evidențiat principalele sarcini ce stau în fața școlilor din județ în etapa actuală și rolul organizațiilor de partid în rezolvarea acestora.

Prof. LAURENȚIU CUDRIC
directorul Casei corpului didactic
a județului Argeș

„Dialogul artelor” —

la a doua ediție

Casa corpului didactic din Botoșani, în colaborare cu Comitetul județean de cultură și educație socialistă, a organizat cea de-a II-a ediție a „Dialogului artelor”, la care și-au dat întâlnire poezia, pictura și muzica. Cu acest prilej, au citit din creațiile lor poezii profesori: Lucian Valea, Radu Cadelcu, Victor Teișanu, Dumitru Țiganiuc, Mihal Lău ș. a.

Orchestra simfonică a Casei corpului didactic, dirijată de prof. Pavel Costan a interpretat „Mica serenadă” de Mozart.

Tot cu acest prilej, a fost vizitată expoziția de pictură a profesorilor Elvira Răchieru, Sabin Dol-Oșan și Petre Negruțiu, din Satu-Mare, precum și expoziția de desene pe sticlă a lui Romeo Calagea din Suceava.

Prof. ADRIAN LUNGU
directorul Casei corpului didactic
a județului Botoșani

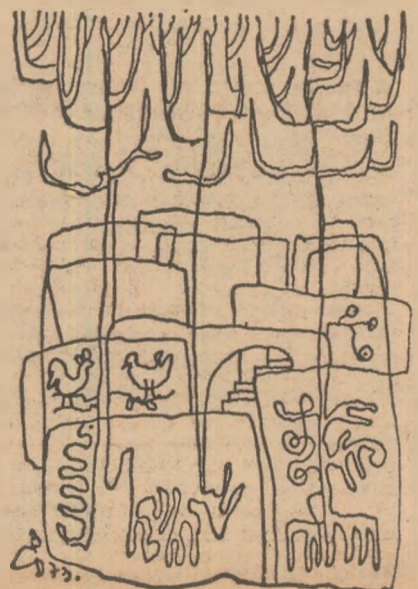

O dezbatere și un jubileu

La Casa corpului didactic a județului Prahova s-a organizat o dezbatere în legătură cu sarcinile Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a. c., privind perfecționarea conținutului învățămîntului, a metodelor și formelor de predare și însușire a cunoștințelor. Dezbaterea a fost condusă de conf. dr. Vasile Bunescu de la I.C.P.P.D. București, care a făcut și o amplă prezentare a temei amintite. Au participat inspectorii școlari, membrii consiliului de conducere al Casei corpului didactic Prahova, președinții filialelor societăților științifice, șefii ai catedrelor din numeroase unități de învățămînt ale județului.

În perioada 19—24 noiembrie a. c., cu prilejul sărbătoririi unui secol de la primele atestări documentare ale activității metodic-științifice și cultural-educative a cadrelor didactice din județul Prahova, sub egida aceleiași instituții, a avut loc o sesiune de comunicări susținute de educatoare, învățători și profesori, care au prezentat, pe secții, rezultatele unor experiențe metodice sau ale unor cercetări de specialitate.

Prof. IERONIM TĂTARU
directorul Casei corpului didactic
a județului Prahova

Acțiuni sibiene multiple, diverse

Am ajuns la Casa corpului didactic din Sibiu — instituție despre care auzisem multe lucruri demne de laudă. Era după-amiază, dădea spre-nserat și mă așteptam să găsesc aci o activitate febrilă. Dar n-a fost așa. La ieșire, cineva de la inspectoratul școlar, din vecini, m-a informat că programul de funcționare al Casei s-a încheiat. Am plecat total dezamăgit.

Și totuși, dincolo de programul de funcționare, cum aveam să mă conving ulterior, Casa corpului didactic din Sibiu se apropie mult de ceea ce ar trebui să fie: un focar de cultură pentru cadrele didactice din județ, un instrument de informare, de propagare a noului, la îndemîna fiecărui om al școlii. „Casa corpului didactic ne este de un real folos în munca noastră — ne spunea prof. Lucia Bădeanu de la Liceul «Octavian Goga». Iată, de pildă, eu aveam de susținut o prelegere pentru lectoratul cu părinții pe tema: «Climatul educativ în familie». Documentarista Casei, prof. Maria Oprea, mi-a pus la dispoziție, într-un timp record, un bogat material bibliografic care mi-a facilitat conceperea lucrării. Sau un alt exemplu: în acest an, probabil dintr-o eroare, în școala noastră n-a ajuns programa de limba engleză. Am găsit-o însă la biblioteca acestei instituții. „În activitatea noastră — adaugă prof. Letiția Popa de la același liceu — ne interesează evident, fiecare nouă cucerire în specialitatea pe care o predăm. Casa corpului didactic, prin ciclul de acțiuni ce-l desfășoară, ne pune la curent cu aceste cuceriri. După masă, bunăoară, vom audia expunerea «Evaluarea rezultatelor în predarea biologiei». Pe mine, ca profesor care predau acest obiect de învățămînt, mă interesează mult tema respectivă și sînt convins că, asemeni altor dați, mă voi întoarce cu noi cunoștințe pentru specialitatea mea”.

Informare și perfecționare — iată două coordonate spre care converg toate acțiunile Casei corpului didactic din Sibiu. Aici — ne informează directorul ei, prof. Dumitru Gândilă — se țin diverse cursuri (Cursul de pedagogie, pentru maiștri, început anul trecut; Cursul de limbi străine, în colaborare cu Universitatea populară; Școala și familia — un ciclu de expuneri, cu două secții: 1) pentru profesorii care conduc lectoratele cu părinții; 2) pentru părinții din comitetele de părinți ale școlilor). Periodic, au loc dezbateri tematice (ca, de exemplu, dezbaterile de la Medias, pe tema „Cum depistăm deficiențele psihice la școlarii începători”, organizată cu învățătorii claselor I la care au participat și defectologi și profesori de la școlile ajutoare, sau dezbaterile pe tema „Culegerea folclorului prin elevi”, organizată de comisia de limba și literatura română a Casei, la care și-au împărtășit opiniile și cadre didactice de la Universitatea clujeană). Tot periodic, au loc schimburi de experiență. Așa a fost schimbul de experiență între educatoarele din Sibiu și cele de la Medias, pe tema „Jocul didactic și dezvoltarea vorbirii preșcolarului”, constînd dintr-o activitate teoretică (expunere) și una practică, demonstrativă. La această acțiune și-au adus o contribuție substanțială profesori de psihologie de la Centrul logopedic sibian. „Rolul lecției demonstrative în promovarea experienței didactice pozitive” a fost titlul unui alt schimb de experiență între învățătorii claselor I—IV. „Scopul schimbului — ne spune prof. Dumitru Gândilă — a fost de a stabili parametrii lecțiilor demonstrative, pentru că am observat că în cazuri destul de frecvente lecțiile demonstrative se numesc așa doar cu numele”.

Casa corpului didactic vine în ajutorul oamenilor școlii înscriși la diverse examene de perfecționare (definitivat, grade etc.), acordîndu-le consultații de specialitate, după un

riguros program: consultații de pedagogie generală (luni, între orele 17—19); consultații pentru profesorii de limba și literatura română (vineri, între 14—17) — la sediul Casei; pentru învățătorii români și germani, o dată pe săptămîină, la Liceul pedagogic etc.

Prin serviciul de documentare, condus magistral de prof. Maria Oprea, instituția întocmește și expediază, la cerere, bibliografia necesară elaborării unor lucrări (pentru examenul de stat, de grad, de definitivativ etc.). Acest lucru prezintă un mare avantaj, îndeosebi pentru cadrele didactice din mediul sătesc care dispun de posibilități de documentare mai restrînse. Numai în acest an, au fost întocmite zeci de asemenea bibliografii, la solicitarea unor învățători și profesori; Ioan Hoza, comuna Bogatu („Literatura fantastică în secolul 19”), Gh. Weisz, comuna Boia („Valențele educative ale activităților pionieresti”), Ioan Stratulat, comuna Tălmăciu („Semnificația iluminismului în țările române”), Maria Berea, din Slimnic („Problematizarea în predarea limbilor străine”) etc.

Biblioteca instituției (bibliotecară Ileana Manițiu), cu un fond de 10 000 de volume și circa 120 de publicații din țară și străinătate, are înscriși în fișe peste 300 de cititori — dintre care aproximativ jumătate sînt din provincie, primind cărțile solicitate prin poștă. Tot pentru cadrele didactice din alte localități, Casa corpului didactic, la solicitarea școlii, delegă metodiști (din activul său de 300 de oameni, repartizați pe comisii) să țină expuneri pe diverse teme.

După cum se vede, Casa corpului didactic din Sibiu desfășoară o bogată activitate, așa cum dealtfel și auzisem despre ea. Iar faptul că am găsit-o pustie în acea după-masă n-a fost, desigur, decît o nefericită întâmplare.

R. DIMITRIE

Aspect de la Conferința miniștrilor educației din țările europene, membre ale UNESCO, care a avut loc recent la București

BILANT UNESCO

Un „simțămînt de îmbogățire“

Săptămîna aceasta s-au încheiat, la București, lucrările celei de-a II-a Conferințe a miniștrilor educației din țările europene, membre ale UNESCO. Desfășurată într-un climat rodnic, de înțelegere și cooperare, Conferința a oferit fiecărui participant — cum sublinia, în cuvîntul său la ședința de încheiere, directorul general UNESCO, domnul René Maheu — „simțămîntul de îmbogățire“, prin ideile de pace și prosperitate a umanității pe care le-a slujit, prin efortul de a pune inteligența și tezaurul experienței națiunilor europene în folosul perfecționării învățămîntului.

Abordat ca un „sector cheie“ — nu numai pentru educație, dar și pentru întreaga viață a națiunilor — învățămîntul superior a fost ajutat să găsească noi căi, mai eficiente cu privire la :

- egalizarea șanselor de acces la studiile superioare și democratizarea acestora ;
- îmbunătățirea educației permanente ;
- legarea mai strînsă a universității de viața și cerințele societății ;
- educarea tineretului în spiritul idealurilor de pace și înțelegere între popoare ;
- promovarea cercetării științifice interuniversitare ;
- lărgirea schimbului de experiență, de informații și materiale didactice ;
- intensificarea contactelor directe între universități.

Un mare număr de recomandări subliniază principiile, metodele și căile cooperării europene în domeniul învățămîntului superior :

- întărirea activității Centrului european UNESCO de la București, pentru învățămîntul superior ;
- lărgirea învățămîntului și cercetării civilizațiilor și limbilor europene ;
- schimburi de cărți și periodice între bibliotecile universitare ;
- schimburi de cercetători, profesori, studenți ;
- sprijin pentru rezolvarea problemei privind comparabilitatea studiilor și echivalarea diplomelor universitare ;
- sporirea ajutorului acordat țărilor în curs de dezvoltare în formarea de cadre naționale, în crearea și dezvoltarea unor sisteme proprii de învățămînt.

Recomandarea propusă de România :
• înstituirea unor conferințe periodice ale reprezentanților statelor membre europene, care să aibă loc în capi-

talele europene, alese pe principiul rotației, și să se ocupe de problemele cooperării în ansamblul domeniilor de competență UNESCO

adoptată prin consens unanim, va permite creșterea rolului statelor europene în definirea obiectivelor acestei organizații în contextul continentului nostru, cristalizarea unei concepții unitare în abordarea și rezolvarea problemelor educației, științei și culturii.

Apreciată ca o reușită incontestabilă, Conferința miniștrilor educației din țările europene membre ale UNESCO a oferit participanților largi posibilități de a cunoaște nivelul înalt al învățămîntului din România, locul prioritar ce i se acordă în viața și activitatea societății noastre, de a se convinge de consecvența cu care conducerea partidului și statului nostru slujește idealurile de pace, de cooperare și înțelegere între toate popoarele.

ANA COSMIN

Note de drum din R. D. Germană

Școala și semnificațiile ei

Primul contact cu școala din țara pretenă : Krossen, mică așezare ce se înscrie în pitorescul Turingiei poate tocmai prin farmecul pe care îl capătă dominată, de pe coline, de Institutul pedagogic de învățatori, instalat într-un impresionant edificiu — un castel medieval amenajat, în anii aceștia, după toate regulile traiului școlar modern.

— La noi — imi spun gazdele — cele mai multe castele au fost transformate în școli și cele mai multe dintre institutele pedagogice de învățatori sau educatoare se află la sat...

Precizarea are pentru mine, mai întii, o valoare de simbol. Acolo unde altădată se țeseau ingenioasele planuri de menținere în ignoranță a sătenilor, osîndii să trudească pe moșile graților — astăzi mințile se frămîntă în căutarea acelor căi care fac din sutele de studenți tot attea făclii ale culturii și științei — o adevărată revărsare de lumină și căldură spre satele ce își aștern alcătuirile în preajmă.

Apoi, sublinierea a făcut să mă gîndesc că, în adevăr, învățătorii, cu rolul lor imens în ridicarea nivelului de cultură și în transformarea vieții satului, e firesc să se pregătească în condițiile raportului permanent, nemijlocit, cu acest mediu pe care îl vor sluji de-a lungul întregii activități profesionale.

Pentru a cunoaște și a se integra de pe acum în viața satului, studenții din Krossen organizează și în fața localnicilor conferințe, concerte, înfîliri cu oameni de cultură, cercuri de citit, de prim ajutor, sportive (o condiție a „admiterii“ în institut este cunoașterea inotului). Nimic din ceea ce respiră ambianța din acest lăcaș de studiu nu trădează vreo concesie la capitolul „calitatea pregătirii“. Săli pentru cursuri, colocvii, seminarii, laboratoare, săli pentru concert și activități cultural-recreative, pentru lectură, sport, un bogat material didactic și documentar, planuri și programe atent alcătuite — sînt, în mare, condițiile care înlesnesc buna pregătire a celor circa 350 de studenți.

— Profesorii bătrîni — ne-a spus directorul institutului, în timp ce răsfoiam mapele cu studii psiho-pedagogice făcute de studenți, cu lucrări de cercetare — afirmă că un învățator devine bun, pe parcursul anilor, pe măsură ce acumulează experiență. Noi credem azi că un învățator bun se pregătește de pe băncile institutului și că experiența din anii petrecuți la catedră îl desăvîrșește profesional.

E de înțeles, atunci, de ce în acest institut, ca și în cel pentru educatoare pe care aveam să-l vizitez la Weida, este păzită cu atîta rigoare, cu sentimentul unei mari răspunderi acuratețea procesului de învățămînt.

Ziegenrück : Școala e nouă și din locul

MENTIUNI • MENTIUNI

S.U.A.

Un interes tot mai pronunțat se vedește, în ultimii ani, pentru sectoarele tehnico-profesionale ale învățămîntului. Numărul celor înscriși în învățămîntul de acest tip a crescut în S.U.A. de trei ori, începînd din 1960. Specialitățile în care sînt pregătiți tinerii variază începînd de la prelucrarea metalelor pînă la horticultura, de la reparații de frigidere pînă la arta fotografică. Cheltuielile autorităților federale și ale statelor au sporit, la acest capitol, în mod simțitor în ultimii ani. În California, de exemplu, peste 61 la sută din cei 934.000 elevi urmează cursuri pentru a se califica într-o meserie. Referindu-se la această tendință a învățămîntului american, revista „U.S. News and World Report“, menționa recent că numărul celor care frecventează această formă de învățămînt a crescut în fiecare an mult mai repede decît al celor înscriși în școlile cu profil teoretic sau de cultură generală.

INDIA

Începînd de anul viitor, în 500 de școli secundare din capitala Indiei se va extinde durata studiilor de

la 11 la 12 ani, concomitent cu introducerea unor modificări în programa școlară vizînd orientarea absolvenților spre activitățile practice. Treptat, această măsură va fi aplicată în întreaga țară, atît în școli publice, cît și în cele particulare, conform măsurilor preconizate de viitorul plan cincinal cu privire la extinderea și dezvoltarea învățămîntului de toate gradele.

FRANȚA

Organizarea activității sportive din Franța se realizează în mare măsură prin intermediul învățămîntului, alît ca efective (20.000 de cadre didactice), cît și ca fonduri (80 la sută din întregul buget al Secretariatului de stat pentru tineret, sport și timp liber). În învățămîntul primar, din totalul de 27 de ore săptămînal, educației fizice îi sînt repartizate 6 ore, tinute de învățători asistați de consilieri pedagogici. În învățămîntul secundar, programa prevede 5 ore de educație fizică și sport pe săptămîna, deținute de către două categorii de cadre didactice : profesori de educație fizică (pregătii timp de patru ani, după bacalaureat) și „maîtres“ (pregătii timp de trei ani în centrele regionale de educație fizică și sport).

ei — un platon cu vecere de jur împrejur — supraveghează parcă drumul spre școală și spre casă al elevilor.

Nu e o simplă școală de sat, ci un centru care asigură instruirea elementară, de zece ani, a copiilor (325 la număr) din încă 7-8 comune, unele situate la 14 km depărtare (elevii sînt transportați cu autobuzul). Este genul de școală — cu orar prelungit (elevii iau masa și-și pregătesc lecțiile pentru a doua zi în școală) care — cum se preconizează — va lua locul unităților mici, pulverizate în mai toate așezările rurale, cărora nu li se putea asigura o înzestrare optimă și o bună încadrare cu personal didactic.

Procesul instructiv-educativ e organizat pe cabinete, înzestrate cu mobilier și instalații aferente moderne. Dulapuri în pereți, depozite pentru aparate și instrumente, pentru substanțe și material intuitiv, vestiare pe culoare — ferecă sălii propriu-zise ale cabinetelor de suprîncărcare. Chiar și „amănuntele“ sînt exploatare în interesul educației : banalele etichete „cabinet de...“ au fost înlocuite cu compoziții artistice însumînd simbolurile disciplinelor care se predau în cabinetul respectiv ; eprubetele pentru experiențele „de masă“ sînt mici, pentru a evita risipa de substanță și a cultiva gustul elevilor pentru economie...

Preocuparea pentru cultivarea dragostei față de muncă — pe care am întîlnit-o în toate școlile și instituțiile de educație a copiilor vizitate — se face prin munca însăși, elevi de toate vrstele fiind antrenați la gospodărirea școlii, a internatului, la producția de bunuri materiale.

Iată grădina școlară centrală din Gera. Se întinde pe 12.000 m.p. din care circa 1.000 m.p. de seră și este cultivată de mințile a peste 3.300 de copii din clasele I-IV ale școlii generale ; în total 125 de clase de la zece școli.

Pămîntul se lucrează în parcele repartizate pe școli. Producția este pur și simplu impresionantă Școala generală nr. 2 din localitate, de exemplu, a realizat 27 de tone zarzavaturi, 2.800 kg. fasole, 550 kg. roșii și circa 54.000 fire de flori !

Venitul total al grădinii (zarzavaturile sînt vindute în oraș, la centre speciale) a atins anul acesta 35.000 de mărci, ridicîndu-se de la 13.000 în 1968.

Aceiași spirit — al pregătirii viitorilor constructori ai societății prin munca social-utilă — l-am simțit și vizitînd întreprinderea de rulmenți din Pössneck, care a rezervat pentru activitățile practice ale elevilor patru ateliere ; în imediata lor apropiere, mai multe săli de clasă, cu o înzestrare modernă, pentru aprofundarea problemelor teoretice ale lucrului în atelier. Elevii lucrează, din materia primă a întreprinderii, piese mai simple, o bună parte dintre ele, necesare în fluxul ei tehnologic Pregătirea teoretică și practică a elevilor stă continuu pe agendele de lucru ale forurilor conducătoare din întreprindere — nivelul la care se desfășoară ea și calitatea muncii depuse de școlari fiind privite ca o problemă a întreprinderii însăși, a societății — în ansamblul ei.

În centrul reconstruit al capitalei Republicii Democratice Germane, arhitecții au plasat — și nu doar dintr-un capriciu artistic — un impozant edificiu, care arată de departe privirilor o manșetă murală pe care sînt descrise iscusit, în mozaic, scene din viața și munca profesorilor, a elevilor ! Casa corpului didactic, Plurifuncționalitatea ei este dată de numeroasele săli de lectură și seminar pentru congrese și conferințe bibliotecă (500.000 de volume), librărie, cămin pentru oaspeți, cantină, bufete cu autoservire, bar și restaurant, toate înzestrate cu mobilier și elemente de decoratie interioară dintre cele mai moderne. Aici, ca într-un adevărat centru al culturii, se desfășoară o muncă susținută pentru perfecționarea pedagogică și de specialitate a educatorilor (din grădinițe din școlile generale și licee, a directorilor, părinților etc). O multitudine de cercuri strîng pe iubitorii de artă — pictură, literatură, muzică, artă decorativă film. Casa are ansambluri de teatru, cor, orchestră, organizează expoziții de pictură, grafică, fotografie seri de film, întîlniri ale cadrelor didactice cu diferite personalități, seri de dans spectacole.

Casa corpului didactic din Berlin a atras, prin frumusețea ei, prin diversitatea și profunzimea activităților pe care le organizează atenția multor vizitatori (circa 1.600.000 din țară și de peste hotare (din aproape 100 de țări).

...Un lăcaș ce se înalță spre cer în inima capitalei țării ca o mărturie a locului însemnat pe care îl ocupă școala în viața republicii.

STELA PREDESCU

„TRIBUNA ȘCOLII“

Revista săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Unionei Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură